

T.C.
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ
2023-YL-141

KUŞADASI YILANCI BURNU HÖYÜĞÜ VE YAKIN
ÇEVRESİ BULUNTULARININ BATI ANADOLU
ARKEOLOJİSİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ

HAZIRLAYAN
Mustafa ÜZÜMCÜ

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. Aydın ERÖN

AYDIN - 2023

T. C.
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Tüm gayret ve çabalarımınla hazırlamış olduğum KUŞADASI YILANCI BURNU HÖYÜĞÜ VE YAKIN ÇEVRESİ BULUNTULARININ BATI ANADOLU ARKEOLOJİSİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ adlı tezimde Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne sunulan tüm bilgi ve sonuçların bilimsel yöntemlerle yürütülerek gerçek deney ve gözlemler çerçevesinde tarafımdan elde edildiğini, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kuralların gereği eksiksiz bir şekilde uygun atıf yaptığımı kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

.../.../2023

Mustafa ÜZÜMCÜ

ÖZET

KUŞADASI YILANCI BURNU HÖYÜĞÜ VE YAKIN ÇEVRESİ BULUNTULARININ BATI ANADOLU ARKEOLOJİSİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ

Mustafa ÜZÜMCÜ

Yüksek Lisans Tezi Arkeoloji Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Aydın ERÖN

2023, XVII + 189 Sayfa

Yılandı Burnu Höyüğü, Aydın ili Kuşadası İlçesi, Hacıfeyzullah Mahallesi, Yılandı Burnu Mevkii olarak bilinmektedir. Yerleşim doğal bir yarımada görünümünde bir tombolodur ve arkeolojik potansiyeli birçok kişi tarafından dikkat çekici bulunmuştur. Yılandı Burnu Höyüğü ile ilgili bilgiler ilk olarak seyyahlar tarafından verilmiştir. Seyyahların Yılandı Burnu Höyüğü'nden bahsetmesinin nedeni, Strabon'un söz ettiğı Samos ile Ephesos arasında gerçekleşen Neapolis-Marathesion takasıdır. Bu bağlamda Yılandı Burnu Höyüğü'nde ilk arkeolojik çalışmalar 1908 yılında J. Keil tarafından yapılmış ve Yılandı Burnu Mevkii'ni Marathesion olarak adlandırmıştır. 1910 yılında Phillipson tarafından Küçük Asya haritasında Yılandı Burnu Mevkii'ni Marathesion olarak gösterilmiştir. Bahsi geçen bu çalışmaların ardından söz konusu alanda uzunca bir süre çalışma yürütölmemiştir. 1978 yılında M. Büyökkolancı tarafından, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile çalışmalara başlanmıştır. Bu çalışmalar sonucunda Arkaik Dönem ile Roma Dönemi arasına ait yapı kalıntıları ile Klasik Dönem'e ait seramik buluntuları saptamıştır. Daha sonraları çevre bölgelerde yapılan çalışmalarda Yılandı Burnu'na az olsa da değinilmiş ancak, arkeolojik potansiyeli göz ardı edilmiş ve yerleşim üzerinde durulmamıştır. Söz konusu çalışmaların hiçbirinde Yılandı Burnu Höyüğü'nün höyük mantığıyla yerleşilen bir merkez olduğı saptanamamıştır. 2020-2022 yılları arasında yürütölen Kuşadası İlçesi ve Samsun (Mykale) Dağı Yüzey Araştırmaları (KİSDA) kapsamında Yılandı Burnu Mevkii incelenerek, bu bölgedeki yerleşimin tartışmalara konu olan Marathesion ve önemli bir höyük yerleşimi olduğı saptanmıştır. Geç Neolitik Çağ'dan günümüze değin yerleşim izlerine sahip olduğı anlaşılan Yılandı Burnu Mevkii, Kuşadası'nda bulunan erken dönem yerleşimlerini anlamamızın yanı sıra Batı Anadolu'da yer alan Prehistorik Dönem denizsel kültürün anlaşılmasına da yardımcı olmaktadır.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Marathesion, Neapolis, Höyük, İonia, Seramik

ABSTRACT

THE PLACE AND IMPORTANCE OF FINDS IN KUŞADASI YILANCI BURNU MOUND AND ITS SURROUNDING IN WESTERN ANATOLIAN ARCHAEOLOGY

Mustafa ÜZÜMCÜ

MA Thesis at Archaeology

Supervisor: Associate Professor Aydın ERÖN

2023, XVII + 189 Page

Yılandı Burnu Mound is located at the Kuşadası Province, Hacıfeyzullah District. The settlement is a tombolo with appearance of a natural peninsula and its archaeological potential was found remarkable by many researchers. First informations about Yılandı Burnu Mound was given by the travelers. The reason why travelers talk about Yılandı Burnu Mound is the Neapolis-Marathesion exchange that took place between Samos and Ephesos, which Strabo mentioned. In this context, the first archaeological studies on Yılandı Burnu Mound were carried out by J. Keil in 1908. J. Keil named Yılandı Burnu Mound as Marathesion. In 1910, Phillipson marked the Yılandı Burnu Mound as Marathesion on the map of Asia Minor. Afterwards, no archaeological works were carried out at Yılandı Burnu Mound until 1978. M. Büyükkolancı found building remains between the Archaic-Roman Periods and ceramic finds from the Classical Period during the excavations he carried out in cooperation with the General Directorate of Antiquities and Museum at Yılandı Burnu. Later, in the archaeological studies carried out in the surrounding areas, Yılandı Burnu Mound was mentioned a little but its archaeological potential was ignored. In none of the studies in question, it was determined that Yılandı Burnu Mound was a settlement established with the mound logic. Within the scope of the Kuşadası District and Samsun (Mykale) Mountain Surveys carried out between 2020-2022, Yılandı Burnu Mound was examined and was determined that the settlement in this region was the subject of discussions, Marathesion, as well as an important mound settlement. Yılandı Burnu Mound, which is understood to have trace of settlement from the Late Neolithic Period to the present, helps us to understand the early period settlements in Kuşadası as well as to understand the Prehistoric Period marine culture in Western Anatolia.

KEYWORDS: Marathesion, Neapolis, Mound, Ionia, Pottery

ÖNSÖZ

Kuşadası Yılancı Burnu Höyüğü Ve Yakın Çevresi Buluntularının Batı Anadolu Arkeolojisindeki Yeri Ve Önemi adlı tezimi yazarken yaşadığım stresli ve dalgın zamanlarımı özleyeceğim. Uzun bir süredir hayatımın bir parçası olan, rüyalarım girip uykularımı bölen, büyük bir heves ve iştahla yazdığım tezimin sonuna gelmiş bulunmaktayım. Üretkenliğimin ve araştırmacı kişiliğimin gelişip başka bir boyuta ulaştığı bu evre hayatımın asla unutamayacağım zamanlarından birisidir.

Bana göre bilimin özgür ya da teşvik edici olması gerekmemektedir. Bilim düşündürücü olmalıdır. Düşünen insan ise özgür, özgür olan insan ise teşvik edicidir. Lisans eğitiminin başından itibaren beni her fırsatta aklımda daha fazla soruyla ve bu soruları cevaplama arzusuyla baş başa bırakan saygıdeğer hocam ve aynı zamanda tez danışmanım Doç. Dr. Aydın ERÖN'e içtenlikle teşekkür ederim.

Hayata bakış açımdan kaynaklı her ne kadar onlardan uzaklaşmış olsam da ailemi bir an bile unutmadığımı belirtmek isterim. Yorulduğumda ya da ihtiyaç duyduğumda bir dayanak görevi gören, tökezlediğimde ya da yalnız hissettiğimde yanımda olan ve en önemlisi bana kazanmayı değil kaybettikten sonra mücadele etmeyi öğreten aileme sonsuz teşekkürler.

Tez yazarken yaşadığım bu yoğun dönemde her an yardım eden ve yanımda olan arkadaşlarım Zelal Bozkurt ve Ecenur Gündüz'e yürekten teşekkür ederim.

Bu tez çalışmasında benim olduğu kadar diğer ekip arkadaşlarımın her birinin emeği vardır. Zor şartlarda yürütülen arazi çalışmalarının meyvesini verdiği bu tez arkeolojinin bireysel çalışmaların değil, büyük bir topluluğun meydana getirdiği bir bilim olduğunun kanıtıdır. Bu nedenle ekip arkadaşlarımın her birine teşekkürü borç bilirim.

Bu tez çalışmasında yararlandığım kaynakların yazarlarını görmezden gelemedim. Eminim ki benim yararlandığım kadar başka araştırmacılar da yararlanmış ya da yararlanacaktır. Bugüne değin arkeolojiye katkı sağlamış ve gelecekte ise yaptığı çalışmalarla katkı sağlayacak olan tüm yazarlara canı gönülden teşekkür ederim.

AYDIN 2023

Mustafa ÜZÜMCÜ

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI.....	iii
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİM SAYFASI.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
FİGÜR LİSTESİ.....	xi
LEVHA LİSTESİ.....	xiii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xvii
GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM	4
1. ARKEOLOJİK VERİLER IŞIĞINDA YILANCI BURNU.....	4
1.1. Yılcı Burnu Höyüğü'nün Konumu.....	4
1.2. Yılcı Burnu Höyüğü'nün Araştırma Tarihçesi.....	5
2. BÖLÜM	10
2. MİMARİ KALINTILAR.....	10
2.1. Mekanlar.....	12
2.1.1. Mekan I.....	12
2.1.2. Mekan II.....	13
2.1.3. Mekan III.....	14
2.1.4. Mekan IV.....	15
2.2. İstinat Duvarı.....	16
2.3. Liman Kompleksi/Tersane.....	18
2.4. Devşirme Olarak Kullanmış ve Atıl Durumda Bulunan Mimari Buluntular.....	20
3. BÖLÜM	22
3. SERAMİK BULUNTULARI.....	22

3.1. Yılandıcı Burnu Mevkii'nde Seramik Buluntuların Tespit Edildiği Noktalar.....	22
3.2. Seramik Buluntuları.....	33
3.2.1. Geç Neolitik–Erken Kalkolitik Çağ Seramikleri.....	33
3.2.2. İlk Tunç Çağ Seramikleri.....	34
3.2.3. Son Tunç Çağ Seramikleri.....	35
3.2.4. Protogeometrik Dönem Seramikleri.....	38
3.2.5. Geometrik Dönem Seramikleri.....	41
3.2.6. Arkaik Dönem Seramikleri	44
3.2.7. Klasik Dönem Seramikler.....	49
3.2.8. Hellenistik Dönem Seramikleri.....	52
3.2.9. Roma Dönemi Seramikleri.....	59
4. BÖLÜM.....	64
4. DİĞER BULUNTULAR.....	64
4.1. Sikkeler.....	64
4.2. Taş Eserler.....	64
4.3. Pişmiş Toprak Eserler.....	65
5. BÖLÜM.....	66
5. YILANCI BURNU HÖYÜĞÜ'NÜN YAKIN ÇEVREDE BULUNAN	
HÖYÜKLER İLE KARŞILAŞTIRILMASI.....	66
5.1. Ulucak Höyük.....	67
5.2. Çukuriçi Höyük.....	67
5.3. Arvalya Höyük.....	68
5.4. Pygela.....	68
5.5. Kadıkalesi Höyük.....	68
6.BÖLÜM.....	71
6. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	71
KAYNAKÇA.....	76

KATALOG.....	97
LEVHALAR.....	134
ÖZGEÇMİŞ.....	188

FIGÜR LİSTESİ

Fig. 1: Yılandıcı Burnu Höyüğü ve yakın çevresindeki antik yerleşimlerin uydu görüntüsü. (Google Earth, 20/05/2023).....	4
Fig. 2: Doğu Yamaç'ta yer alan mekanların olası planı. (KİSDA Arşivi).....	11
Fig. 3: Yılandıcı Burnu Höyüğü'nün kuzeydoğudan görünümü. (KİSDA Arşivi).....	12
Fig. 4: Yılandıcı Burnu Höyüğü liman kalıntılarının GNSS ile belirlenmiş görüntüsü.(KİSDA Arşivi).....	21
Fig. 5: Liman Kompleksinin restitüsyonu. (Özgün ÖZ).....	21
Fig. 6: Yılandıcı Burnu Höyüğü seramik buluntularının tespit edildiği noktalar. (KİSDA Arşivi).....	25
Fig. 7: Yılandıcı Burnu Höyüğü seramik buluntularının tespit edildiği noktalar. (KİSDA Arşivi).....	25
Fig. 8: Doğu Yamaç olarak adlandırılan alan. (KİSDA Arşivi).....	26
Fig. 9: Batı Yamaç olarak adlandırılan alan. (KİSDA Arşivi).....	27
Fig. 10: Güneydoğu Yamaç olarak adlandırılan alan. (KİSDA Arşivi).....	28
Fig. 11: Güney Yamaç olarak adlandırılan alan. (KİSDA Arşivi).....	29
Fig. 12: Zirve olarak adlandırılan alan. (KİSDA Arşivi).....	29
Fig. 13: Güney Sahil olarak adlandırılan alan. (KİSDA Arşivi).....	30
Fig. 14: Beyaz Villa Kesitleri olarak adlandırılan alan. (KİSDA Arşivi).....	31
Fig. 15: Arıtma Tesisi olarak adlandırılan alan. (Google Earth, 20/05/2023).....	32
Fig. 16: Güneydoğu Zeytinlik olarak adlandırılan alan. (Google Earth, 20/05/2023).....	33
Fig. 17: Yılandıcı Burnu Höyüğü seramik buluntuları genel yoğunluk grafiği. (KİSDA Arşivi).....	34
Fig. 18: Geç Neolitik-Erken Kalkolitik Çağ seramiklerinin tespit edildiği alan.	35
Fig. 19: İlk Tunç Çağ seramiklerinin tespit edildiği alan.....	36
Fig. 20: Son Tunç Çağ seramiklerinin tespit edildiği alan.....	37
Fig. 21: Protogeometrik Dönem seramiklerinin tespit edildiği alanlar.....	40
Fig. 22: Geometrik Dönem seramiklerinin tespit edildiği alan.....	43
Fig. 23: Arkaik Dönem seramiklerinin tespit edildiği alan.....	46
Fig. 24: Klasik Dönem seramiklerinin tespit edildiği alan.....	51
Fig. 25: Hellenistik Dönem seramiklerinin tespit edildiği alan.....	54

Fig. 26: Roma Dönemi seramiklerinin tespit edildiği alan.....	61
Fig. 27: KİSDA21/YB-235 envanter numaralı seramiğin FTIR sonucu.....	63
Fig. 28: Yılancı Burnu Höyüğü ve Kuşadası İlçesi'nde yer alan erken dönem yerleşim merkezleri.....	68

LEVHA LİSTESİ

Levha 1: a) Mekan I'in MÖ 8-7. yüzyıla tarihlendirilen duvarı.....	138
Levha 2: a) “W evi” olarak anılan Khios'taki yapıya ait duvar. (Fotoğraf: Suat ATEŞLİER).....	139
b) “W evi” olarak anılan Khios'taki yapıya ait duvar. (Fotoğraf: Suat ATEŞLİER).....	139
Levha 3: a) Mekan I'in bölme duvarı. (KİSDA Arşivi).....	140
b) Mekan II'ye ait duvar kalıntıları ve Mekan I ile kullandığı ortak duvarı. (KİSDA Arşivi).....	140
Levha 4: Doğu Yamaç'ta yer alan mekanların zemin döşeme taşlarının görüntüsü. (KİSDA Arşivi)	141
Levha 5: a) Mekan III'e ait duvar kalıntıları. (KİSDA Arşivi).....	142
b) Mekan III'e ait duvar kalıntıları. (KİSDA Arşivi).....	142
Levha 6: a) Mekan IV'ün duvar fotoğrafı. (KİSDA Arşivi).....	143
b) İstinat Duvarı genel görünüm. (KİSDA Arşivi).....	143
Levha 7: a) İstinat Duvarı batıdan görünüm. (KİSDA Arşivi).....	144
b) İstinat Duvarı ve üzerinde bulunan kaçak kazı çukuru. (KİSDA Arşivi).....	144
Levha 8: a) İstinat Duvarı'nın onarım görmüş bölümü. (KİSDA Arşivi).....	145
b) Yılancı Burnu Höyüğü Liman Kompleksi kalıntıları. (KİSDA Arşivi).....	145
Levha 9: a) Yılancı Burnu Höyüğü Liman Kompleksi kalıntıları. (KİSDA Arşivi).....	146
b) Yılancı Burnu Höyüğü Liman Kompleksi kalıntıları. (KİSDA Arşivi).....	146
Levha 10: a) Yılancı Burnu Höyüğü Liman Kompleksi kalıntıları. (KİSDA Arşivi).....	147
b) Yılancı Burnu Höyüğü Liman Kompleksi kalıntıları. (KİSDA Arşivi).....	147
Levha 11: a) Güney Sahil'deki mekanlara ait duvar kalıntısı. (KİSDA Arşivi).....	148
b) Güney Sahil'deki mekanlara ait temel kalıntısı.....	148
Levha 12: a) Güney Sahil'deki mekanlara ait temel kalıntısı. (KİSDA Arşivi).....	149
b) Güney Sahil'deki mekanlara ait temel kalıntısı. (KİSDA Arşivi).....	149
Levha 13: a) Güney Sahil'de tespit edilen sütun parçası. (KİSDA Arşivi).....	150
b) Güney Sahil'de tespit edilen sütun parçası. (KİSDA Arşivi).....	150

Levha 14: a) Güney Sahil’de in-situ durumda bulunmuş pithos kalıntısı. (KİSDA Arşivi)...	151
Levha 15: a) Kat. No. 1 numaralı eser.....	152
b) Kat. No. 2 numaralı eser.....	152
Levha 16: a) Kat. No. 3 numaralı eser.....	153
b) Kat. No. 4 numaralı eser.....	153
Levha 17: a) Kat. No. 5 numaralı eser.....	154
b) Kat. No. 6 numaralı eser.....	154
Levha 18: a) Kat. No. 7 numaralı eser.....	155
b) Kat. No. 8 numaralı eser.....	155
Levha 19: a) Kat. No. 9 numaralı eser.....	156
b) Kat. No. 10 numaralı eser.....	156
Levha 20: a) Kat. No. 11 numaralı eser.....	157
b) Kat. No. 12 numaralı eser.....	157
Levha 21: a) Kat. No. 13 numaralı eser.....	158
b) Kat. No. 14 numaralı eser.....	158
Levha 22: a) Kat. No. 15 numaralı eser.....	159
b) Kat. No. 16 numaralı eser.....	159
Levha 23: a) Kat. No. 17 numaralı eser.....	160
b) Kat. No. 18 numaralı eser.....	160
Levha 24: a) Kat. No. 19 numaralı eser.....	161
b) Kat. No. 20 numaralı eser.....	161
Levha 25: a) Kat. No. 21 numaralı eser.....	162
b) Kat. No. 22 numaralı eser.....	162
Levha 26: a) Kat. No. 23 numaralı eser.....	163
b) Kat. No. 24 numaralı eser.....	163
Levha 27: a) Kat. No. 25 numaralı eser.....	164
b) Kat. No. 26 numaralı eser.....	164
Levha 28: a) Kat. No. 27 numaralı eser.....	165
b) Kat. No. 28 numaralı eser.....	165

Levha 29: a) Kat. No. 29 numaralı eser.....	166
b) Kat. No. 30 numaralı eser.....	166
Levha 30: a) Kat. No. 31 numaralı eser.....	167
b) Kat. No. 32 numaralı eser.....	167
Levha 31: a) Kat. No. 33 numaralı eser.....	168
b) Kat. No. 34 numaralı eser.....	168
Levha 32: a) Kat. No. 35 numaralı eser.....	169
b) Kat. No. 36 numaralı eser.....	169
Levha 33: a) Kat. No. 37 numaralı eser.....	170
Levha 34: a) Kat. No. 38 numaralı eser.....	171
b) Kat. No. 39 numaralı eser.....	171
Levha 35: a) Kat. No. 40 numaralı eser.....	172
b) Kat. No. 41 numaralı eser.....	172
Levha 36: a) Kat. No. 42 numaralı eser.....	173
b) Kat. No. 43 numaralı eser.....	173
Levha 37: a) Kat. No. 44 numaralı eser.....	174
b) Kat. No. 45 numaralı eser.....	174
Levha 38: a) Kat. No. 46 numaralı eser.....	175
b) Kat. No. 47 numaralı eser.....	175
Levha 39: a) Kat. No. 48 numaralı eser.....	176
b) Kat. No. 49 numaralı eser.....	176
Levha 40: a) Kat. No. 50 numaralı eser.....	177
b) Kat. No. 51 numaralı eser.....	177
Levha 41: a) Kat. No. 52 numaralı eser.....	178
b) Kat. No. 53 numaralı eser.....	178
Levha 42: a) Kat. No. 54 numaralı eser.....	179
b) Kat. No. 55 numaralı eser.....	179
Levha 43: a) Kat. No. 56 numaralı eser.....	180
b) Kat. No. 57 numaralı eser.....	180

Levha 44: a) Kat. No. 58 numaralı eser.....	181
b) Kat. No. 59 numaralı eser.....	181
Levha 45: a) Kat. No. 60 numaralı eser.....	182
b) Kat. No. 61 numaralı eser.....	182
Levha 46: a) Kat. No. 62 numaralı eser.....	183
b) Kat. No. 63 numaralı eser.....	183
Levha 47: a) Kat. No. 64 numaralı eser.....	184
b) Kat. No. 65 numaralı eser.....	184
Levha 48: a) Kat. No. 66 numaralı eser.....	185
b) Kat. No. 67 numaralı eser.....	185
Levha 49: a) Kat. No. 68 numaralı eser.....	186
b) Kat. No. 69 numaralı eser.....	186
Levha 50: a) Kat. No. 70 numaralı eser.....	187
b) Kat. No. 71 numaralı eser.....	187
c) Kat. No. 72 numaralı eser.....	187
Levha 51: a) Kat. No. 73 numaralı eser.....	188
b) Kat. No. 74 numaralı eser.....	188
Levha 52: a) KİSDA21/YB-ETÜT01-S1 envanter numaralı sikke. (KİSDA Arşivi).....	189
b) KİSDA21/YB-ETÜT01-S2 envanter numaralı sikke. (KİSDA Arşivi).....	189
Levha 53: a) KİSDA21/YB-T6 envanter numaralı Olynthos Değirmeni. (KİSDA Arşivi)...	190
b) KİSDA21/YB-T6 envanter numaralı Olynthos Değirmeni. (KİSDA Arşivi)...	190
c) KİSDA21/YB-ETÜT08 envanter numaralı diskoid formlu tezgah ağırlığı. (KİSDA Arşivi).....	190

KISALTMALAR LİSTESİ

Cm.: Santimetre

Çev.: Çeviren

Fig.: Figür

Kat. No.: Katalog Numarası

Lev.: Levha

MÖ: Milattan Önce

MS: Milattan Sonra

Vd.: Ve diğerleri

GİRİŞ

Konu, Amaç ve Kapsam

Yılandıcı Burnu Höyüğü, Aydın İli, Kuşadası İlçesi, Hacıfeyzullah Mahallesiinde, modern Kuşadası Limanı'nın güneyinde hemen deniz kenarında yer almaktadır. Denize kuzeybatı yönünde çıkıntı yapmış bir yarımada görünümünde olan Yılandıcı Burnu Höyüğü'nün kuzeyinde Güvercinada Kalesi, batısında ise Samos Adası bulunmaktadır. Doğusunu Sevda Tepesi'ne yaslayan Yılandıcı Burnu Mevkii, kuzey yönünde güvenli bir liman özelliği sergilemektedir. Güneyinde Mykale (Samsun) Dağı'nın oluşturduğu körfez bölge için oldukça önemli bir faktördür. Yılandıcı Burnu Höyüğü sözü geçen körfezin önemli bir kıyı noktasında ve anakaranın batı yönlü en uç noktalarından birini oluşturmaktadır. Konumu itibariyle kuzey ve doğu yönlü güvenli bir yapıya sahip olmasının yanı sıra güney tarafında uzunca bir sahile sahiptir. Modern yerleşimin tahribatı Yılandıcı Burnu Höyüğü'ndeki yerleşime zarar vermiş ve höyük olarak adlandırılan bölge günümüze kadar güçlükle korunagelmıştır. Bu nedenle, Kuşadası İlçesi ve Samsun (Mykale) Dağı Arkeolojik Yüzey Araştırması çalışmalarının sınırları içerisindeki Yılandıcı Burnu Höyüğü incelenmesi gereken bir bölge olarak ele alınmıştır.

Batı Anadolu'daki Prehistorik yerleşimleri tespit etmek, Prehistorik Dönem toplumlarını anlamak açısından oldukça kıymetli bilgiler sunmaktadır. Höyüklerin daha fazla araştırılması ve daha fazla sayıda çalışmanın yürütülmesi, Batı Anadolu'da Prehistorik Dönem yerleşimlerinin daha iyi anlaşılmasını ve söz konusu toplumların yaşamlarıyla ilgili verilen bilim dünyasına kazandırılmasını sağlayacaktır.

Kuşadası ve çevresi incelendiğinde kıyı yerleşimlerinin bazılarının höyük yerleşimi kurulduğu anlaşılmaktadır. Yılandıcı Burnu Höyüğü de kurulan bu yerleşimlerden biridir. Geçmiş yıllarda bölgede inceleme yapan araştırmacılar Yılandıcı Burnu Mevkii'nin bir höyük olarak kurulduğuna yönelik herhangi bir öneride bulunmamışlardır. Kuşadası İlçesi ve Samsun (Mykale) Dağı Yüzey Araştırması çalışmaları kapsamında, 2021 ve 2022 yıllarında yapılan incelemelerde, Geç Neolitik Çağ'da başlayan yerleşimin neredeyse günümüze kadar

devam ettiği, arkeolojik kanıtlarla tespit edilmiştir¹. Söz konusu buluntular yerleşimi bir höyük mantığıyla iskan gördüğünü kanıtlar niteliktedir.

Yalnızca Yılandı Burnu Höyüğü için değil Kuşadası İlçesi yerleşimi ile ilgili farklı lokalizasyon önerileri mevcuttur. Neapolis ve Marathesion olarak bilinen iki antik yerleşimin lokalizasyonu hala net olarak belirlenememiştir. Strabon'un söz ettiği bu kentler için farklı öneriler getirilmiştir; Yılandı Burnu Mevkii'ndeki yerleşimin Marathesion veya Neapolis olduğu düşünölmektedir. Tezin ana amaçlarından biri, Yılandı Burnu Mevkii'ndeki yerleşimin kimliğini saptamaktır.

Yukarıda anılan sorulara cevaplar bulmak amacıyla, Doç. Dr. Aydın Erön başkanlığında Yılandı Burnu Mevkii olarak anılan bölgede Kuşadası İlçesi ve Samsun (Mykale) Dağı Arkeolojik Yüzey Araştırması kapsamında incelenmiştir. Yılandı Burnu Mevkii olarak anılan bölgenin tamamı, Sevda Tepesi ve Güvercinada Kalesi'nde incelemeler yapılmış ve tespit edilen mimari kalıntıların yanı sıra, çok sayıda seramik ve küçük buluntu yardımıyla, yerleşimin dönemleri belirlenmeye çalışılmıştır. Tez çalışmasına, bölgede tespit edilen mimari kalıntılar, profil veren ve dönemsel ayrımları net olarak tespit edilebilen seramik parçalarının dahil edilmesi uygun görölmüştür.

Yöntem

Bu tez çalışmasında bölgede daha önceki yıllarda yapılan kazı ve yüzey araştırmalarının yanı sıra seyyahların gezi notları incelenmiştir. Bu çalışmalarda Yılandı Burnu Höyüğü ile ilişkilendirilebilecek bulgular incelenmiş ve tartışılmıştır. 2020 yılında başlayan yüzey araştırmalarında saptanan arkeolojik bulgular değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda, Yılandı Burnu Höyüğü'nde tespit edilen mimari kalıntıların GNSS yardımı ile ölçümü yapılmış ve fotoğraflanarak belgelenmiştir. Mimari kalıntılarla ilgili literatür çalışması yapılmış ve özellikle çevredeki diğer antik yerleşimlerle olan benzerlikleri göz önüne alınarak, stilistik ve kronolojik olarak değerlendirileye çalışılmış, kültürler arası etkileşim tespit edilmeye çalışılmıştır.

Seramik buluntuları, bulundukları yapı kalıntılarıyla birlikte değerlendirilmiş ve buluntu yeri yoğunlukları dikkate alınarak, yerleşimin dönemsel yayılımı ve bulunduğu bölgedeki rolüne vurgu yapılmıştır. Söz konusu buluntuların benzerlerinin görölmüğü

¹ Erön vd. 2022, 152; Erön 2022, 134.

merkezler tespit edilmiş, Antik Ege'deki deniz ticareti ve Batı Anadolu'daki rotaları incelenerek, Yılancı Burnu Höyüğü'nün söz konusu ticarette rolü anlaşılmaya çalışılmıştır. Seramiklerin el çizimleri yapıldıktan sonra Corel Draw ve Photoshop programları kullanılarak dijital ortama aktarılmıştır.

1. BÖLÜM

1. ARKEOLOJİK VERİLER IŞIĞINDA YILANCI BURNU HÖYÜĞÜ

1.1. Yılandıcı Burnu Höyüğü'nün Konumu

Yılandıcı Burnu Höyüğü, Aydın İli, Kuşadası İlçesi, Hacıfeyzullah Mahallesi'nde, modern Kuşadası Limanı'nın güneyinde ve hemen deniz kenarında yer almaktadır. Denize kuzeybatı yönünde çıkıntı yapmış bir yarımada görünümünde olan höyük bir tombolo oluşumudur². Kuzeyinde Güvercinada Kalesi, batısında ise Samos Adası bulunmaktadır. Doğusunu Sevda Tepesi'ne yaslayan Yılandıcı Burnu Höyüğü kuzey yönünde güvenli bir liman özelliği sergilemektedir. Güneyinde Mykale (Samsun) Dağı'nın oluşturduğu körfez bölge için oldukça önemli bir faktördür. Yılandıcı Burnu Höyüğü sözü geçen körfezin önemli bir kıyı noktasında ve anakaranın batı yönlü en uç noktalarından birini oluşturmaktadır. Konumu nedeniyle kuzey ve doğu yönlü güvenli bir yapıya ve güneyinde uzunca bir sahile sahiptir.

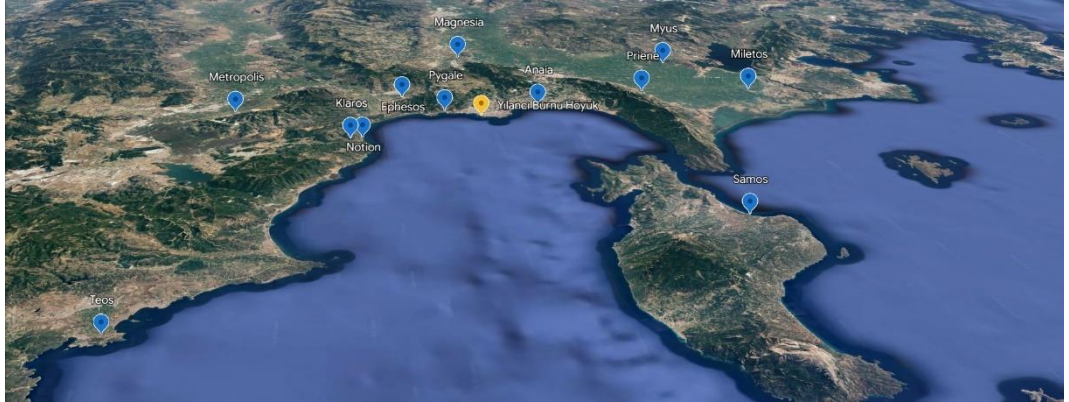

Fig. 1: Yılandıcı Burnu Höyüğü ve yakın çevresindeki antik yerleşimlerin uydu görüntüsü. (Google Earth)

Yılandıcı Burnu Höyüğü'nün çevresinde, çok sayıda önemli antik yerleşim bulunmaktadır. Kuzeyinde Ephesos, Metropolis, Notion ve Teos, güneyinde Anaia, Priene, Miletos ve Myus, doğusunda Magnesia, batısında ise Samos yer almaktadır (**Fig. 1**). Bu kentlerin konumları göz önünde bulundurulduğunda Anaia ile Yılandıcı Burnu Höyüğü sözü konusu körfezin tam merkezinde yer almaktadır. Kötü hava koşullarının deniz ticaretine olan

² Kahraman 2011, 32; Ceylan 2011, 362.

etkisi düşünüldüğünde ise Yılandı Burnu Höyüğü bahsi geçen bölgedeki en uygun liman olarak ön plana çıkmaktadır.

1.2. Yılandı Burnu Höyüğü'nün Araştırma Tarihçesi

Yılandı Burnu Höyüğü, kimliklendirme çalışmalarının en çok merak edilen sorularından birisinin cevabını içermesi açısından oldukça önemli bir merkez niteliği taşımaktadır. Yılandı Burnu Höyüğü, *Neapolis-Marathesion* tartışması arasında sıkışmış kalmış ve Kuşadası'nın *Skalanova* olarak adlandırılmasıyla *Neapolis* olma ihtimali güçlenmiştir. Bu nedenle, eğer Yılandı Burnu Höyüğü'nün tarihinden söz ediliyorsa, *Neapolis* ve *Skalanova* isimleri göz önünde bulundurulmalıdır. Grekçe *νέος*³ “yeni” anlamındadır ve *Neapolis*, Türkçe'ye Yenişehir olarak çevrilmektedir.

Bu doğrultuda, Yılandı Burnu Höyüğü hakkındaki bilgiler için seyyahların gezi notlarını incelemek gerekmektedir.

Yılandı Burnu Höyüğü hakkındaki tartışmaların başında, Strabon' un *Neapolis* ve *Marathesion* hakkında verdiği bilgi gelmektedir. Strabon'un “*Geographika*” adlı eserinde *Neapolis* ve *Marathesion* hakkında: “*Mykale Dağı'nın yakınında, Samos boğazından geçerek Efes'e deniz yoluyla giderken sağda, Efeslilerin kıyısına gelinir. Bu deniz kıyısının bir kısmı Samosluların elindedir. Kıyıda önce, denizden üç stadia içeride olan Panionion bulunur. Burada her yıl İonialıların geleneksel festivali yapılır. Helikonias Poseidonu onuruna kurbanlar sunulur ve Prieneliler bu törenlerde rahip olarak hizmet ederler. Sonra, eskiden Ephesoslulara ait olan Neapolis gelir. Şimdi burası Samoslularındır ve burasını, daha yakın olduğu için Marathesion ile değiştirmişlerdir.*”⁴ ifadesi bu soruyu doğuran nedendir.

Samos ile Ephesos arasında gerçekleşen bu takas sonucunda Samoslular kendilerine daha yakın olan *Neapolis* kentini *Marathesion* karşılığında Ephesoslularla değiştirmişlerdir. Bu noktadaki sorun ise *Neapolis* ve *Marathesion* hakkındaki konum bilgisi yetersizliğidir. Antik dünyada birçok *Neapolis* adında yerleşim olması, bilgi karmaşasına yol açmaktadır. Yılandı Burnu Höyüğü'nün konumu göz önünde bulundurulduğunda, *Skalanova* olarak

³ <https://en.wiktionary.org/wiki/%CE%BD%CE%AD%CE%BF%CF%82> , 21. 7. 2023. *νέος* (*neîos*) İonik, *nēwos* Proto Hellenik, Myken Grekçesi *ne-wo* /*nēwos*/ Proto-İndo-Avrupa *nēwos* ; *νέος* Attik, *νέα* (*nēā*); feminine *νέα*; İngilizce *new*, Latince *novus*; grekçe *νέος*(*nēos*) aynı zamanda “genç” anlamında da kullanılmıştır; <https://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.04.0057:entry=ne/os1>

⁴ Strab, 14.1.20.

adlandırılan Kuşadası, Neapolis olarak düşünölmekle birlikte karşıt görüşlerde bulunmaktadır⁵.

İlk olarak Jean Baptiste Tavernier 1677 yılında kaleme aldığı seyahatnamesinde Kuşadası'nın, İtalyanca ismi “Skala Nova” olarak anıldığına değinmiş ve önemli bir liman olduğunu vurgulamıştır⁶. Jean de Thevenot ise 1686 yılında Ephesos'a doğru yol alırken hava şartlarından dolayı Kuşadası limanına demir atmak zorunda kaldıklarından söz etmiştir⁷; Kuşadası'ndan Skalanova olarak bahsetmesi akıllara Neapolis'i getirmektedir. Seyyahların bahsettiğı bu bilgilerden yola çıkarak Yılandı Burnu Höyüğü'nün olduğu yerde, Neapolis kentinin olduğu düşünölmektedir.

Yılandı Burnu'nun Neapolis olduğunu düşöndürten en önemli işaret *isim-kök* benzetmesidir. Kuşadası'ndan Skala Nova olarak bahsedilmesi ve Türkçede “yeni” anlamına gelen “nova” ve “nea/neo” olarak adlandırılmasıdır. 1809-1811 yılları arasında Kuşadası'nda bulunmuş olan J. Galt, Neapolis için kalıntıların halen burnun diğer tarafında görölebildiğini belirtmiştir⁸. Yazarın metinlerini inceleyen araştırmacılar tarafından, “burnun diğer tarafı” olarak adlandırdığı yerin Yılandı Burnu olduğu düşünölmektedir⁹.

Martin Leake, 1824 yılında yayınladığı gezi günlüklerinde önemli bilgiler sunmaktadır. Ephesos'tan Skalanova'ya doğru ilerlerken Pygela ve Çanlı(Güzelçamlı) arasında iki eski yerleşim yerinden bahsetmektedir. Bunlardan biri, Skalanova, bir diğeri ise Skalanova ve Çanlı arasındadır. Daha sonrasında Neapolis ve Marathesion takasına değinmiş ve Marathesion'un Skala Nova olabileceğini düşünmüştür¹⁰.

Strabon'un sözünü ettiğı değışim konusunda yapılan yorumlardan bir diğeri ise Neapolis ile Anaia'yı aynı merkez kabul etmektir¹¹. Pierre Charneux, Neapolis'i Anaia yerine koymuş ve bu konuda bir karmaşıklığa yol açmıştır. Daha sonraları yapılan konumlandırma çalışmalarında ise Neapolis yine Anaia ile bir tutularak göz ardı edilmiştir¹². Ancak bu yanlış konumlandırmalar yayınların eskiliğı ve araştırmaların yetersizliğı göz önünde bulundurulduğunda olası durmaktır. Aslında, Neapolis'in Anaia olabileceğı Strabon'un metninin daha iyi incelenmesiyle anlaşılabilir. Çünkü Strabon, Panionion'dan sonra

⁵ Bailie 1849, 146.

⁶ Tavernier 1679, 86.

⁷ Thevenot 1687, 112.

⁸ Galt 1813, 286.

⁹ Tok 2014, 64.

¹⁰ Leake 1824, 261.

¹¹ Charneux 1966, 206.

¹² Debord 1999, 213.

Anaia'dan bahsetmemiştir. Thukydides ise metinlerinde Kuşadası Körfezi'nde gerçekleşen siyasi olaylardan bahsederken Anaia'dan söz etmiş¹³ ve akıllara Strabon'un Anaia'yı saymamasının nedeni olarak burayı Neapolis olarak kabul ettiği düşüncesini getirmiştir.

Neapolis ve Marathesion'un konumlarının bilinmezliğinin nedeni olarak Strabon'un metnindeki bilgi yetersizliğinin olmasında öngörülebileceği gibi, Neapolis tartışmalarının bir netliğe kavuşmamasının nedeni olarak yazarın hata yapmış olabileceğide düşünülebilir. Bu tartışmaların ışığında böyle bir kent değişiminin gerçekliği düşündürücüdür. Ancak, William Mack'in antik yazar Theopompus'un metinlerini incelemesinin ardından Samos ile Miletos arasındaki Thebai sınır problemini ele alması¹⁴ bu tür mülkiyet değişimlerinin yaşandığına örnektir. Ayrıca, Neapolis-Marathesion takasının varlığını H. Borrell'in Skalanova civarından bulduğunu iddia ettiği ve Samos'a ait olduğu düşünülen bir sikke güçlendirerek Neapolis-Samos ilişkisine¹⁵ vurgu yapmaktadır.

Neapolis ve Marathesion'un siyasi varlığını kanıtlayan bir diğer kanıt ise vergi yıllıklarıdır. Jack Balcer, *Delos Birliği* (MÖ 477) kayıtlarını incelemesiyle Marathesion'un Atina tarafından bağımsız bir kent olarak tanımlandığı sonucuna varmıştır¹⁶. A. French'in incelediği Delos Birliği kayıtlarında ise Marathesion'un Samos'a yapılacak bir operasyon için Atina'nın tarafında olduğu ancak ödeme hakkında bir bilgiye ulaşamadığı görülmektedir¹⁷. Bu kadar siyasi el değiştirmenin ardından Samos için bir süre sonra Marathesion'un hakimiyetini kaybettiği düşünülebilir. Bu doğrultuda Balcer'ın Marathesion hakkındaki ifadeleri doğruluk kazanmaktadır. Ayrıca bu bölgedeki siyasi otoritenin sürekli bir kargaşa içinde olduğu da açıkça görülmektedir.

Yılcı Burnu Höyüğü hakkındaki bir diğer düşünce ise Marathesion'un konumudur. Marathesion'un hakimiyetinin önceleri Miletos'a, daha sonra Melia Savaşı sonucunda Samos'a ve son olarak takas sonucunda Ephesos'un eline geçtiği bilinmektedir¹⁸. Yukarıda bahsedildiği üzere Strabon'un bir hata yaptığı kabul edilse bile Marathesion'un konumu henüz belli değildir. Bu bağlamda Marathesion'un Kuşadası'ndaki Ambar Tepe veya Yılcı Burnu Mevkii olduğu düşünülmektedir¹⁹. 1908 yılında J. Keil, Marathesion'un konumunu

¹³ Thuk., 3.32, 8.19.

¹⁴ Mack 2015, 53.

¹⁵ Borrell 1845, 68-69.

¹⁶ Balcer 1964, 169.

¹⁷ French 1972, 13-14.

¹⁸ Rubinstein 2004, 1082.

¹⁹ Magnetto 2008, 88.

Yılandı Burnu olarak belirtmiştir²⁰. Bu tez ayrıca Philippson'un²¹ ve Kiepert'in²² Batı Anadolu haritasında yer bulmuştur. Bu düşünce, olasılıkla Strabon'un Anaia'dan söz etmememesi üzerine kurulmuştur.

Yılandı Burnu'nda yapılan bir diğer önemli çalışma ise 1978 yılında Mustafa Büyükkolancı'nın da içinde bulunduğu ekip tarafından gerçekleştirilmiştir. Söz konusu çalışmalar sonucunda Arkaik ve Klasik dönemlere tarihlendirilebilecek duvar kalıntıları tespit edilmiş, yakın çevrede 1988 yılında bulunan ve MÖ 550'ye tarihlendirilen bir kore heykeli de²³ söz konusu bölgede Arkaik Dönem varlığına vurgu yapmakta ve duvarların tarihlemesindeki güvenilirliği arttırmaktadır. M. Büyükkolancı yaptığı çalışmalarda Hellenistik ve Roma Dönem'lerine ait kalıntılar tespit ederek Yılandı Burnu'ndaki yerleşimin önemli bir merkez olabileceğini göstermiştir.

Yılandı Burnu Höyüğü kimliklendirme çalışmaları tahribat ve devşirme malzeme kullanılması sebebiyle zorlaşmaktadır. Güvercinada Kalesi'nden ele geçen ve bu tahribatın en büyük kanıtı niteliğinde olan kitabeyi inceleyen M. Özkan, Güvercinada Kalesi'nin onarımı için gereken malzemenin Yılandı Burnu'ndan geldiğini belirtmektedir²⁴. Bunun yanı sıra Yılandı Burnu Höyüğü'nde bulunan Bizans ve Osmanlı yerleşimlerinin varlığı ve liman özelliğı nedeniyle yoğun olarak kullanılması da²⁵ istemsiz bir tahribata neden olmuştur. kalan Yılandı Burnu Höyüğü'nde, modern yerleşimle birlikte tahribatın seviyesi artmıştır. Yılandı Burnu Arkeolojik Sit Alanı üzerinde gerçekleştirilen yol çalışmaları güney sahildeki birçok kalıntının geri dönölmez bir tahribata uğramasına yol açmıştır. Özellikle sit alanı üzerindeki yapılaşma ve ticari amaçlı yoğun kullanım, Yılandı Burnu Höyüğü için günümüzde dahi büyük bir tehlike oluşturmaktadır.

Söz konusu bölge, 2020-2022 yıllarında Kuşadası İlçesi ve Samsun (Mykale) Dağı Arkeolojik Yüzey Araştırması kapsamında incelenmiştir. Yerleşim geniş bir alanı kapsayacak şekilde incelenmiş, mimari kalıntılar ve seramik buluntular belgelenmiştir. Yapılan çalışmalar

²⁰ Keil 1908, 145.

²¹ Philippson 1910,

²² Kiepert 1911.

²³ Büyükkolancı 2001, 98.

²⁴ Özkan 2001, 171.

²⁵ Tok 2014, 79.

neticesinde bölgede Arkaik ve Roma Dönemleri arasına tarihlenen seramikler tespit edilmiştir²⁶.

²⁶ Erön vd. 2022, 135-136.

2. BÖLÜM

2. MİMARİ KALINTILAR

Yılandıcı Burnu Höyüğü'nü mimari açıdan incelemek ve anlamaya çalışmak, sözünü ettiğimiz tartışmalara ışık tutması ve yerleşimin potansiyelinin anlaşılması açısından oldukça önemlidir. Fakat, bilindiği üzere Yılandıcı Burnu Höyüğü'nde yoğun bir tahribat söz konusudur. Bizans, Osmanlı ve modern yerleşimin sebep olduğu tahribat, mimari kimliğini anlamamız açısından zor bir durum yaratmaktadır. Bu nedenle Kuşadası ve Samsun(Mykale) Dağı Yüzey Araştırması kapsamında tespit edilen sınırlı mimari öge stilistik ve kronolojik açıdan değerlendirilmiştir.

Yılandıcı Burnu üzerinde çevre bölgesinde herhangi bir kalıntı bulunamamıştır. Yol çalışmaları, modern yerleşimin varlığı ve sivil mimari bu izleri olasılıkla silmiştir. Arıtma tesisi, Sevda Tepesi ve Güvercinada Kalesi'nden oluşan üçgen alan içindeki modern yerleşim muhtemelen Yılandıcı Burnu Höyüğü'nde yer alan antik yerleşimin yapı izlerini ortadan kaldırmıştır.

Yılandıcı Burnu Höyüğü'nün güney sahilinde halen görülebilen ve Roma Dönemi'nde kullanım görmüş bazı mekan izlerine rastlanılmıştır. Yol yapımı çalışmalarında büyük bir kısmı tahrip edilen bu mekanların kimliği tam olarak anlaşılamamıştır. Yılandıcı Burnu Höyüğü'nün yüksek ticari potansiyeli göz önünde bulundurulduğunda sözü geçen mekanların dükkan olma ihtimali oldukça yüksektir. Yol yapımı çalışmalarının yanı sıra deniz dalgaları ve yoğun rüzgarlar nedeniyle tahrip olan mekanların kimlikleri hakkında net bir şey söylemek zordur. Yapılan incelemeler sonucunda dükkan olarak kullanıldığı düşünülen yapılarda üretime dair herhangi bir bulguya rastlanılmamıştır. Seramik buluntularının yoğun olması nedeniyle, güney sahilin Roma Dönemi'nde kullanılmaya başlanmış olması ihtimali yüksektir.

Bunlara ek olarak aşağıda Yılandıcı Burnu Höyüğü'nün kuzey yamacındaki mekanların ve burundaki mimari kalıntılar, yerleşimdeki yapılaşmanın kimliği hakkında bazı veriler sunmaktadır (**Fig. 2**).

Fig. 2: Doğu Yamaç'ta yer alan mekanların olası planları.

Yılcı Burnu Höyüğü üzerindeki yerleşim izleri birçok nedenden dolayı dikkat çekicidir. Kuşadası İlçesi ile yakın çevresi, verimli ve ılımlı coğrafyası nedeniyle birçok antik yerleşime ev sahipliği yapmaktadır. Ancak, Yılcı Burnu Höyüğü bunlar içerisinde daha öncesinde de bahsedildiği üzere denizin içerisinde yer alan tek örnektir.

Antik yerleşimlerdeki mimari kalıntılar sadece kamusal değil, aynı zamanda sivil ve ekonomik hayatı yansıtımları açısından oldukça önemlidir. Batı Anadolu'daki antik yerleşimlerin bir çoğununun deniz kıyısında ya da denize yakın olması dolayısıyla, denizle ilişkileri doğaldır. Yılcı Burnu Höyüğü'ndeki yapı kalıntıları, denizle ilişkili yapıları anlamamıza yardımcı veriler barındırmaktadır.

2.1. Mekanlar

Yılancı Burnu Höyüğü'nde ilk göze çarpan mimari ögeler, burnun doğu yamacındaki yapı kalıntılarıdır (**Fig. 3**). Burnun uzun yıllar boyunca erozyona maruz kalmış olan doğu bölümünde yapıların neredeyse yalnızca güney duvarları görülmektedir. Burnun üzerinde yer alan yapılarda, *Marn*²⁷ olarak adlandırılan anakaya kullanılmıştır.

Fig. 3: Yılancı Burnu Höyüğü'nün kuzeydoğudan görünümü.

2.1.1. Mekan I

Söz konusu bölgede yer alan en dikkat çekici yapı Mekan I'dir. Doğu yamacın batı ucunda yer alan Mekan I'nin güney duvarı incelendiğinde²⁸ (**Lev. 1**), düzgün kesme taş örgüsü ve işçiliğiyle Smyrna'da bulunan Oryantalizan Dönem'e ait cella²⁹ ve podyumla³⁰ ve Ephesos Artemis Tapınağı'nda, Naos 2'nin yeşil şist temelindeki taş işçiliğiyle³¹ büyük benzerlikler taşımaktadır.

Mekan I olarak adlandırılan yapıya uygun örneklerden bir diğeri ise Khios'ta bulunan sivil konutlardır. MÖ 8-7. yüzyıllara tarihlendirilen ve "W Evi" olarak anılan yapıya ait

²⁷ Kil ve kalsiyum karbonat içeren yumuşak dokulu kayaç türü.

²⁸ Duvarda kullanılan taşlardan en büyüğü 33x100 cm, genişliği ise 30cm'dir. Duvarın korunmuş yüksekliği 170cm, korunmuş uzunluğu 380cm ölçülerindedir.

²⁹ Akurgal 1997, Lev. 58/a.

³⁰ Akurgal 1997, Lev. 63/a-b.

³¹ Kerschner 2020, fig.10.

duvarlarda görülen taş cinsi ve işçilik neredeyse Mekan I ile birebir aynı özellikleri sergilemektedir (**Lev. 2**)³². Bu nedenle Mekan I'in tarihi MÖ 8-7. yüzyıllar olmalıdır. Bu nedenle Yılcı Burnu Höyüğü'nün doğu yamacındaki mekanların MÖ 8-7. yüzyıllarda kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Mekan I'de MÖ 8-7. yüzyıllara tarihlenen duvarı güney-kuzey eksenli kesen batı duvarı işçilik açısından dikkat çekicidir (**Lev. 3/a**). Söz konusu duvar işçiliği göz önünde bulundurulduğunda Ephesos Artemis Tapınağı'nın Naos I işçiliğini andırmaktadır³³. MÖ 660-640 yıllarına tarihlenen duvarlar³⁴ Mekan I'in sırt duvarı için önerilen tarihlerle uyumaktadır. Mekanı bölme amaçlı yapıldığı düşünülebilecek olan duvar, işçilik açısından MÖ 8-7. yüzyıllara tarihlenen duvarlarla benzerlik taşımamaktadır ve mekanın farklı evrelerde kullanıldığına işaret etmektedir.

Mekan I için Yılcı Burnu Höyük'ün Doğu Yamaç'ında tespit edilen Geometrik Dönem seramikleri söz konusu alandaki yapı kalıntılarının tarihlemesiyle uyumunun yanı sıra söz konusu mekanın bahsi geçen dönem içerisinde aktif olarak kullanıldığını kanıtlar niteliktedir.

2.1.2. Mekan II

Yılcı Burnu Höyüğü'nün doğusu mekanlar için ayrılmış bir bölüme benzemektedir. Mekan I'in doğusunda yer alan ve ortak duvar kullanıldığı anlaşılan Mekan II, taş işçiliği ve cinsi açısından aynı özelliklere sahiptir. Ortak duvarın ve zemin döşeme taşlarının bir bölümünün görülebildiği Mekan II, benzer özellikler göz önünde bulundurularak MÖ 8-7. yüzyıllar arasına tarihlendirilmektedir (**Lev. 3/b**). Söz konusu mekanın bir diğer özelliği ise döşeme taşlarıdır. Yılcı Burnu Höyüğü'nün kuzey yamacında engellenemez bir erozyon söz konusudur. Bu erozyon nedeniyle mekanların içleri akıntı toprak ile dolmuştur. Mekan II'de erozyon sebebiyle kayan toprak zemin taşlarını ortaya çıkarmıştır. Zemin taşları, MÖ 8-7. yüzyıllara tarihlendirilen duvarlarda kullanılan taşlar ile aynı karakterdedir. Ancak, söz konusu zemin taşlarının altındaki geniş ve ince plakalar şeklindeki döşeme taşlarından yola çıkılarak herhangi bir tarihleme yapılamamıştır. Mekan I ile aynı tarihlere MÖ 8-7. yüzyıllara tarihlendirilmektedir ve teraslama işlemi nedeniyle kullanıldığı düşünülmektedir (**Lev. 4**).

³² Bahsi geçen yapı fotoğrafları Prof. Dr. Suat ATEŞLİER'in özel arşivinden alınmıştır.

³³ Kerschner 2020, Fig. 7.

³⁴ Kerschner 2020, 196.

2.1.3. Mekan III

Mekan I ve Mekan II'nin doğusunda yer alan Mekan III, Yılancı Burnu Höyüğü'nün doğusunun mekanlara ait olduğunun ve bu noktada kompleks bir yapının var olduğunu göstermektedir. Mekan I ve Mekan II'nin aksine Mekan III'ün mekanın güney sırt duvarının boyutları birbirinden farklı taşlarla oluşturulmuştur. Taş işçiliği açısından Mekan I'in bölme duvarı ile büyük benzerlik taşımaktadır ve daha öncede belirtildiği üzere Ephesos Artemis Tapınağı Naos 1'in taş işçiliğiyle oldukça benzerdir (**Lev. 5/a**). Mekan III, güney duvarından güney-kuzey eksenli olarak çıkıntı yapan bölme duvarları da dahil olmak üzere, MÖ 640-620 yılları arasına tarihlendirilmektedir. Doğal nedenlerle yoğun tahribata uğrayan Mekan III'ün duvarında ahşap hatıl için olduğu düşünülen bir adet kare yuva bulunmaktadır (**Lev. 5/b**). Söz konusu mekanın batısında ve olasılıkla diğer mekanlarla birbirine bitişik olan bir mekan daha yer almakla birlikte, tahribat nedeniyle incelenememiştir.

Mekan III'ün erken evresinin yanı sıra Bizans Dönemi içerisinde kullanım gördüğü duvarlarında bulunan pembe renkli sıvadan anlaşılmaktadır. Pembemsi rengi ve içerisindeki kiremit kırıkları nedeniyle Horasan Harcı olduğu anlaşılan³⁵ ve su geçirmezliği ile ünlü olan bu sıva kalıntısı Yılancı Burnu Höyüğü'nde olduğu gibi deniz kenarında yer alan mekanlar için oldukça önemlidir. Bizans Dönemi'nde yoğun olarak kullanıldığı bilinen Horasan Harcı³⁶ Yılancı Burnu Höyüğü'ndeki mekanların Bizans Dönemi içerisinde onarım gördüğünü ve kullanımına devam edildiğini göstermektedir. İlerleyen bölümlerde incelenecek olan liman kalıntılarıyla tarihsel açıdan uyduğu düşünülürse söz konusu tarihleme Mekan III'ün aynı zamanda liman ile ilişkisini ortaya çıkarmaktadır.

Yılancı Burnu Höyüğü'nün kuzey yamacının adeta mekanlar için ayrılmış bir bölüm olması dikkat çekmektedir. Limana bakan, rüzgara karşı korunaklı ve yapılaşmaya elverişli bir nokta olan Doğu Yamaç, Yılancı Burnu Höyüğü'nde mimari izlerin en fazla rastlandığı kısımdır. Duvarların tarihlendirilmesinde taş işçiliklerinin ve söz konusu alanlardan bulunan seramik buluntuları da oldukça faydalı olmuştur. Ayrıca, Yılancı Burnu Höyüğü'nün kuzey yamacında büyük bir yapılaşmanın var olduğu alanda tespit edilen çatı kiremidi parçalarıyla desteklenmektedir³⁷.

³⁵ Eroğlu 2018, 87

³⁶ Satongar 1994, 25.

³⁷ Erön 2022, 134.

2.1.4. Mekan IV

Yılandıcı Burnu Höyüğü'nün mimari kalıntılardan bahsedecek olursak göze çarpan bir diğer önemli yapı kalıntısı Mekan IV'tür. Söz konusu yapı Yılandıcı Burnu'nun Zirve olarak adlandırılan alanının orta noktasındadır (**Lev. 6/a**). 302x155 cm ölçülerinde olan dikdörtgen mekanın korunan derinliği 270cm'dir. İlk bakışta bir sarnıcı andıran yapı günümüzde çöplük olarak kullanılmasından kaynaklı kötü bir durumdadır. Mekan IV incelendiğinde, ilk göze çarpan duvarlarındaki pembe renkli harç kalıntılarıdır; bu yapının sarnıç olarak kullanıldığı düşündürmektedir. Ayrıca, Mekan IV'ün duvarları dikkatlice incelendiğinde doğudaki MÖ 8-7. yüzyıllara tarihlendirilen Mekan I ve Mekan II'nin duvar işçiliğiyle aynı özelliklere sahip olduğu göze çarpmaktadır. Yapıda kullanılan taş cinsinin yumuşak ve geçirgen bir yapıya sahip olması bu yapının MÖ 8-7. yüzyıllar içerisinde sarnıç olarak kullanılmamış olabileceğini göstermektedir. Anakayanın geçirgen ve gözenekli olmasının yanı sıra Yılandıcı Burnu Höyüğü'nün denizin içerisinde uzanması temiz su kaynağının tuzlu sudan korunmasını zorlaştıracığı ve bu sebeple ilk kullanım evresi içerisinde farklı bir amaçla kullanım görmüş olabileceğini düşündürmektedir. Yılandıcı Burnu'nun ticari potansiyeli göz önünde bulundurulduğunda, söz konusu mekanın depolama amaçlı küçük bir granarium olarak kullanıldığı düşünülmektedir.

Yılandıcı Burnu Höyüğü'nün zirve noktasında yer alan Mekan IV'ün duvarları incelendiğinde Doğu Yamaç'taki mekanların MÖ 8-7. yüzyıllara ait duvar işçiliğine benzerliğinin yanı sıra göze çarpan özelliklerinden biri anakayanın kullanımıdır. Doğuda yer alan mekanlar gibi MÖ 8-7. yüzyıllar arasına tarihlenen Mekan IV'ün doğu ve kuzey duvarının bir kısmı anakayanın üzerine örülmüş taşlardan oluşmaktadır. Hiçbir noktasında herhangi bir giriş bölmesine rastlanamayan, tamamen kapalı bir mimariye sahip olan Mekan IV'ün, Yılandıcı Burnu Höyüğü'ndeki seramik buluntuları yoluyla anlaşılan yoğun ticari faaliyetlerin sonucunda bir depo olarak kullanıldığı düşünülmektedir. Ayrıca, bir diğer önemli detay duvarlarda yer alan kırmızı boyalı sıvadır. Duvarlarda suya dayanıklı Horasan Harcı'nın kullanımı ilerleyen dönemlerde Mekan IV'ün bir sarnıç olarak kullanıldığı düşüncesini akıllara getirmektedir. Ancak yine de bu sıva uygulamasının depo olarak kullanılan alandaki rutubeti önlemek amacıyla yapılmış olabileceği de göz önünde bulundurulmalıdır. Doğudaki Mekan III'ün duvarları üzerinde de Horasan Harcı'na rastlanılmıştır. Bu nedenle, bu sıva uygulamasının sarnıçtan farklı bir amaç için kullanılma ihtimali güç kazanmaktadır.

Yılancı Burnu Höyüğü'nün Zirve noktasında başka bir yapı izine rastlanılmamıştır; bu durum, alanın yoğun, sert rüzgarlara maruz kalması ve söz konusu alanda bilimsel kazı çalışmalarının henüz yapılmamasından kaynaklı olmalıdır. Bu nedenlerden dolayı, Mekan IV olarak anılan yapının kimliğinin anlaşılması güçtür.

2.2. İstinat Duvarı

Yılancı Burnu Höyüğü incelendiğinde, üzerindeki yerleşim için büyük bir tehlike günümüzde halen süren erozyondur. Yılancı Burnu Höyüğü'nün güney ve kuzeyindeki araziye büyük ölçüde zarar vermiş olan erozyon, Antik Dönem'de de varlığını hissettirmiştir. Güney yamaçtaki araştırmalarda hiçbir yapı izine rastlanılmamıştır. Bu durumun iki nedeni olabilir; burnun güney tarafının sert rüzgarlara maruz kalması ya da güney yamaçta rahatlıkla görülebilen büyük ölçekli erozyondur. Erozyon nedeniyle hiçbir yapı temeli korunamamıştır ya da erozyon nedeniyle güneyde bir yapılaşma tercih edilmemiştir. Yılancı Burnu Höyüğü'nün doğu yamacında da erozyon nedeniyle tahribat söz konusudur. Bu durum günümüzde de devam etmektedir. Birçok yapının duvarı yıkılmış ve erozyon nedeniyle seramik buluntuları birbirine karışmıştır. Yüzey araştırmaları sırasında, erozyon nedeniyle oluşan toprak kesitlerinde seramik buluntular görülebilmektedir.

Yapılan çalışmalar sonucunda Yılancı Burnu Höyüğü'ndeki bu erozyonun uzun zamandır süregelen oldukça büyük bir tehlike olduğu ve bununla günümüze kadar mücadele edildiği göze çarpmaktadır. Burnun doğu sahilinin başladığı noktada *modern* bir istinat duvarı görülmektedir. Ancak, liman kalıntılarının tespit edildiği kuzey sahilinde bu istinat duvarının öncülü sayılabilecek kalıntılar ve evreleri göze çarpmaktadır.

İlk göze çarpan, günümüzde halen görülebilen ve kuzey sahil şeridini kısmen erozyondan koruyan istinat duvarı kalıntısıdır. Düzensiz boyutlardaki taşlarla oluşturulan ve Yılancı Burnu Höyüğü'nün doğusunda yer alan Mekan I'nın bölme duvarı ve Mekan III'ün duvarları ile büyük benzerlikler içermektedir. Düzensiz ince sıra taşlarla oluşturulan istinat duvarının maalesef ancak bir kısmı korunabilmiştir (**Lev. 6/b-Lev. 8/a**).

Duvarların tarihlemesinde bir diğer etkin faktör istinat duvarının üzerinde bulunan mekanların bölme duvarlarıdır ve aynı işçiliğe sahip duvarlar MÖ 640-620 yılları arasına tarihlendirilmektedir. Kadıkulesi Tepe' de yer alan erken sur duvarı ve kutsal alan teras

duvarının taş işçiliğine³⁸ benzer şekilde inşa edilen duvarın üst kısımları onarım görmüştür. Benzer bir diğer duvar işçiliği ise Lydia Antik Kenti'nin anıtsal kent kapısında görülmektedir ve MÖ 600-550 arasına tarihlendirilmektedir³⁹.

Mimari kalıntıların bölgesel bir karakterinin olduğu düşünüldüğünde, Kuşadası civarındaki Antik mimari yapılarda benzer özellikler aramak uygun olacaktır. H. Lohmann ve F. Hulek tarafından, *Arkaik Panionion* olarak kabul edilen tapınağın naosunun güney duvarındaki işçilik oldukça benzerdir⁴⁰. MÖ 7-6. yüzyıllar arasına tarihlendirilen duvarlar⁴¹ Doğu Yamaç'ta bulunan mekanların duvar işçiliğinin tarihiyle uyuşmaktadır. İstinat duvarı inşa edilmeden mekanların inşasının mümkün olamayacağı düşünüldüğünde, istinat duvarı üzerinde bulunduğu mekanlarla, MÖ 8-7. yüzyıllara tarihlendirilmektedir.

İstinat duvarının bir diğer önemli özelliği ise MÖ 8-7. yüzyıla tarihlendirilen duvarın yapım tekniğine dair bilgiler sunmasıdır. Üzerinde bulunan kaçak kazı çukurundan görüleceği üzere istinat duvarının dolgusunda taş kullanılmıştır. İstinat duvarının üzerinde bulunan kaçak kazı çukuru ve içerisinde görülen dolgu, Yılandıcı Burnu Höyüğü'nde erozyona karşı verilen mücadeleyi gözler önüne sermektedir (**Lev. 7/b**).

İstinat duvarının yalnızca erozyonu önlemek için değil aynı zamanda teraslama amaçlı inşa edilmiş olabileceğidir. Yapılan incelemeler sonucunda Doğu Yamaç'takimekanların zeminlerinin istinat duvarı üzerine oturtulduğu ve böylelikle güvenli bir zemin oluşturulduğu saptanmıştır. Bir yapının inşa sürecinde öncelikle yapılması gereken mimari çalışmanın zemin çalışması olduğu düşünülürse duvarın en azından Mekan I ile aynı tarihte, yaklaşık olarak en geç MÖ 8-7. yüzyıllara tarihlenmesi gerekmektedir. Duvarın büyük bir kısmı erozyon ve insani faktörler nedeniyle tahrip edilmiştir. Bu nedenle istinat duvarının erken evresine ait net bir sonuca ulaşılamamaktadır. Kaçak kazı çukuru içindeki duvar kalıntısı hakkında yorum yapmak ise neredeyse imkansızdır. İstinat duvarının onarılan bölümü incelendiğinde düzenli bir işçilik göze çarpmaktadır (**Lev. 8/a**). Mekan I göz önünde bulundurulduğunda söz konusu onarım geç karakterli durmaktadır. Ancak, söz konusu duvar için net bir tarihleme önerisi getirilememiştir.

Yılandıcı Burnu Höyüğü'nde bulunan istinat duvarları mekanları tarihlemek açısından önemli olduğu kadar liman kalıntıları açısından da önemlidir. Ancak, yapılan çalışmalar

³⁸ Söğüt 2017, Res. 1- Res. 2.

³⁹ Paksoy 2018, 556.

⁴⁰ Hulek 2017, 79: Fig. 2.

⁴¹ Erön vd. 2022, 213.

sırasında duvarların ve mekanların söz konusu liman kalıntılarının erken evresi ile ilişkisini saptayacak herhangi bir bulguya ulaşamamıştır.

Yılandıcı Burnu Höyüğü'nde yukarıdaki yapılar dışında herhangi bir yapı izine rastlanılmamıştır. Mekan III ve Mekan IV'te en geç Roma Dönemi'ne tarihlendirilebilecek yapı evreleri tespit edilmiştir. Bu nedenle Hellenistik ve Roma Dönemi'nde yerleşimin yoğun olarak doğu yönlü genişlediği düşünülmektedir. Bu genişleme Yılandıcı Burnu Höyüğü'nde incelenen seramik bulgularıyla da desteklenmektedir.

2.3. Liman Kompleksi/Tersane

Yılandıcı Burnu Höyüğü'nde dikkat çeken yapı izlerinden biri de burnun kuzey yamacına paralel denizin içerisinde görülen yapı kalıntılarıdır (**Lev. 8/b**). Bunların büyük bir kısmı iskele babalarının temel parçalarından oluşmakla birlikte, burnun doğu sahili boyunca görülmektedir (**Fig. 4**). Bu kalıntıların Antik Dönem'de kullanılmış olduğunu söylemek mümkün değildir (**Lev. 8/b-Lev.10**).

Araştırmalar sonucunda yapı kalıntılarının, Aydınogulları Beyliği Dönemi'ne ait tersane kalıntıları olduğu düşünülmektedir. Bu kalıntılar, 14. yüzyılda başlatılan ve Kuşadası çevresinde faaliyete geçirilen gemi yapımı projesiyle⁴² ilişkili durmaktadır. Söz konusu proje düşünüldüğünde, Yılandıcı Burnu Höyüğü'nün doğu sahili oldukça elverişli bir nitelik taşımaktadır.

Antik Dönem'e ait liman ile ilişkili net bir buluntu saptanmamış olmasına karşın Yılandıcı Burnu Höyüğü'nün Doğu Yamaç'ındakimekanlar, limanın Antik Dönem'e ait bir geçmişinin olduğunu yansıtmaktadır. Burnun kuzey sahilinin oldukça güvenilir olmasına karşın sadece Yılandıcı Burnu Höyüğü'nün doğu yamacına paralel olan sahilindeki liman kalıntıları da mekanların limanlarla olan ilişkisini desteklemektedir. Yapılan çalışmalar sırasında GNSS yardımıyla limanın olası planı çıkarılmıştır (**Fig. 4 – Fig. 5**).

⁴² Sevim ve Yücel 1989, 237.

Fig. 4: Yılanlı Burnu Höyüğü liman kalıntılarının GNSS ile belirlenmiş görüntüsü.

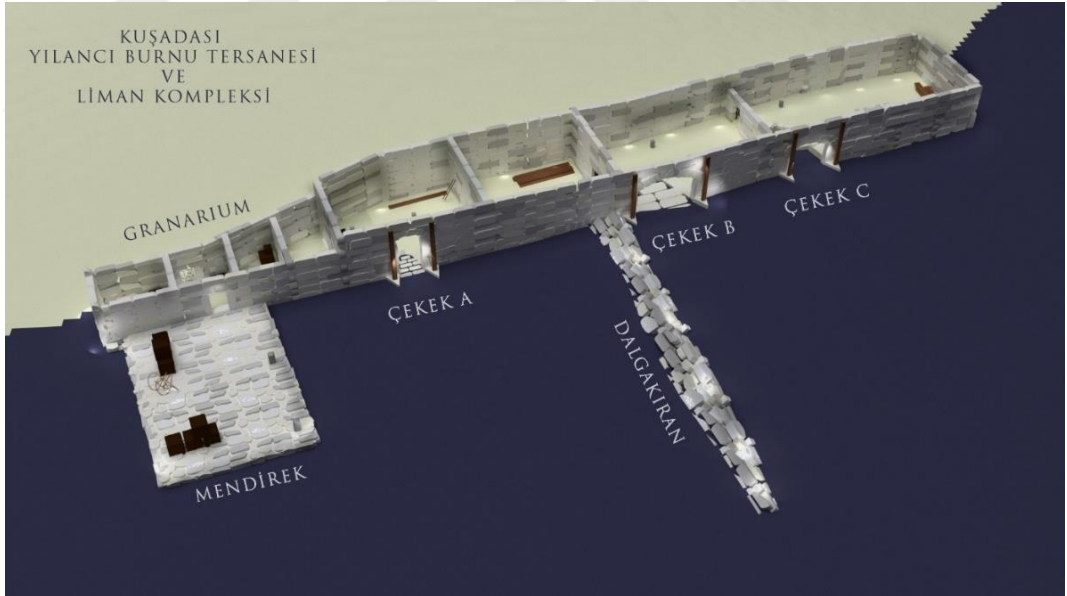

Fig. 5: Liman Kompleksinin restitüsyonu. (Özgün ÖZ)

2.4. Devşirme Olarak Kullanılmış ve Atıl Durumda Bulunan Mimari Parçalar

Yılancı Burnu Höyüğü'nün üzerinde yer alan yapıların mimari kimliğini anlamayı zorlaştıran nedenlerden biri, Güvercinada Kalesi'nde devşirme olarak kullanılan parçalardır⁴³. Güvercinada Kalesi'nde yer alan 1826⁴⁴ yılına ait kitabeldeki;

*Bi-hamdillah tamam oldu
Bu hısnın inşası hem
Gelub taşı Yılancudan
Karar itti bunda hem
Taş menzil horluktadır
Gark-ı Derya envac hem
Kimse bilmez türab iken
Kal'a-i sultan oldu hem...*⁴⁵

ifadesi, Güvercinada Kalesi'nin onarım çalışmaları sırasında yapı malzemelerinin Yılancı Burnu'ndan karşılandığını açıkça belirtmektedir. Bu ihtiyacın giderilmesinde, Yılancı Burnu Mevkii taş ocağı olarak kullanılmış olabilir. Yapılan incelemelerde Güvercinada Kalesi'nin duvarlarında Yılancı Burnu'nda da görülen taş cinsiyle aynı taş kullanıldığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte, ilerleyen çalışmalarda duvarlarda birçok mimari yapı parçası da tespit edilmiştir. Güvercinada Kalesi'nin duvarlarında kullanılan mimari parçalardan Hellenistik Dönem'e ait İon sütunu ve Bizans Dönemi parapet parçası dikkat çekicidir⁴⁶. Devşirme olarak kullanılan parçaların tam olarak hangi kamusal yapıya ait olduğu ve Yılancı Burnu'ndan gelip gelmediğini tespit etmek oldukça zordur. Bu parçaların Yılancı Burnu'nda geldiği düşünülürse Hellenistik-Bizans Dönemleri'nde yerleşimin oldukça kayda değer bir genişlemeye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Seramik verileri göz önüne alındığında bu, güçlü bir olasılıktır.

Mimari parçaların saptandığı bir diğer bölge ise Güney Sahil olarak adlandırılan alandır.F Dükkan olduğu düşünülen mekana ait duvar kalıntısı ve atıl durumda olan çok az sayıda mimari parça saptanmıştır. Güney Sahil'de tespit edilen yapı kalıntısı incelendiğinde, duvar sırasında 3 sıra tuğla döşeme ve harç kullanıldığı görülmüştür. Ephesos'ta MS 1. yüzyılın ortalarına tarihlenen buluntulara sahip olan bir duvar örneği ile benzerlik

⁴³ Özkan 2001, 171.

⁴⁴ Tok 2014, 81.

⁴⁵ Özkan 2001, 171.

⁴⁶ Erön 2022, 138: Fig. 13.

taşımaktadır⁴⁷. Ayrıca, aynı duvar işçiliği Ephesos'ta en geç MS 275'e tarihlenen ve "Oda 42" olarak anılan yapının duvarlarıyla da büyük benzerlik taşımaktadır⁴⁸. Erken Roma İmparatorluk Dönemi'nde yaygın bir şekilde kullanılan mevcut duvar örgüsü sistemi Yılandı Burnu'nun Güney Sahil'inde, Roma Dönemi içerisinde MS 1-3. yüzyıllar arasında ciddi bir yapılaşmanın var olduğunu gözler önüne sermektedir.

Alanda tespit edilen kalıntılar, sütun parçaları ve zemin blokları Güney Sahil'deki yapılaşmaya dikkat çekmektedir. **(Lev. 11-14/a)** Kalıntılardan, Yılandı Burnu'ndaki yerleşimin Roma Dönemi'nde Güney Sahil'e doğru genişlediğini ve bu bölgede bir yapılaşmanın zorunlu kıldığını kanıtlamaktadır. Güney Sahil ve yakın çevresinden bulunan yoğun miktardaki seramik kalıntıları da bu tespiti güçlendirmektedir.

⁴⁷ Auinger 1996, 53: Kat. No. 188.

⁴⁸ Thür 2014, 36: Lev. 256.

3. BÖLÜM

3. SERAMİK BULUNTULARI

Yılancı Burnu Höyüğü ve çevresi, yukarıdaki bölümlerde bahsedildiği üzere yoğun bir tahribata maruz kalmıştır. Söz konusu bu tahribat bölgede bulunan yerleşiminin dokusunu anlama konusundaki bilgi arayışını kısıtlamaktadır. Seramik buluntuları, yerleşim evrelerinin kültürel ve ticari faaliyetlerinin anlaşılmasında oldukça faydalı olmaktadır. Yılancı Burnu Höyüğü'nde Geç Neolitik Çağ'dan Roma Dönemi'ne kadar uzanan seramikler tespit edilmiştir.

3.1.Yılancı Burnu Mevkii'nde Seramik Buluntularının Tespit Edildiği Noktalar

Yılancı Burnu Mevkii'nin seramik buluntusu açısından oldukça zengin olduğundan yukarıda bahsedilmiştir. Ancak, seramik buluntularının yoğunluğu alanlara göre değişiklik göstermektedir. Ayrıca, bu değişiklik Yılancı Burnu Höyüğü ve çevresinde yer alan yerleşimin anlaşılmasına olanak sağlamaktadır (**Fig. 6 – Fig. 7**). Tez çalışması kapsamında Yılancı Burnu Mevkii seramik buluntuları alanlara göre değerlendirilmeye çalışılmıştır. Höyük olduğunu düşündüğümüz alan Doğu Yamaç, Batı Yamaç, Zirve ve Güneydoğu Yamaç olarak adlandırılan bölgelere ayrılmıştır. Ayrıca yerleşimin bir höyük mantığında kurulduktan sonra genişlediği buluntulardan anlaşılmaktadır. Höyüğün çevresindeki arazilerden bulunan seramikler buluntu mevkilerine göre Güney Sahil, Beyaz Villa Kesitleri, Güneydoğu Zeytinlik ve Arıtma Tesisi adlarıyla incelenmiştir.

Fig. 6: Yılancı Burnu Höyüğü seramiklerinin tespit edildiği noktalar.

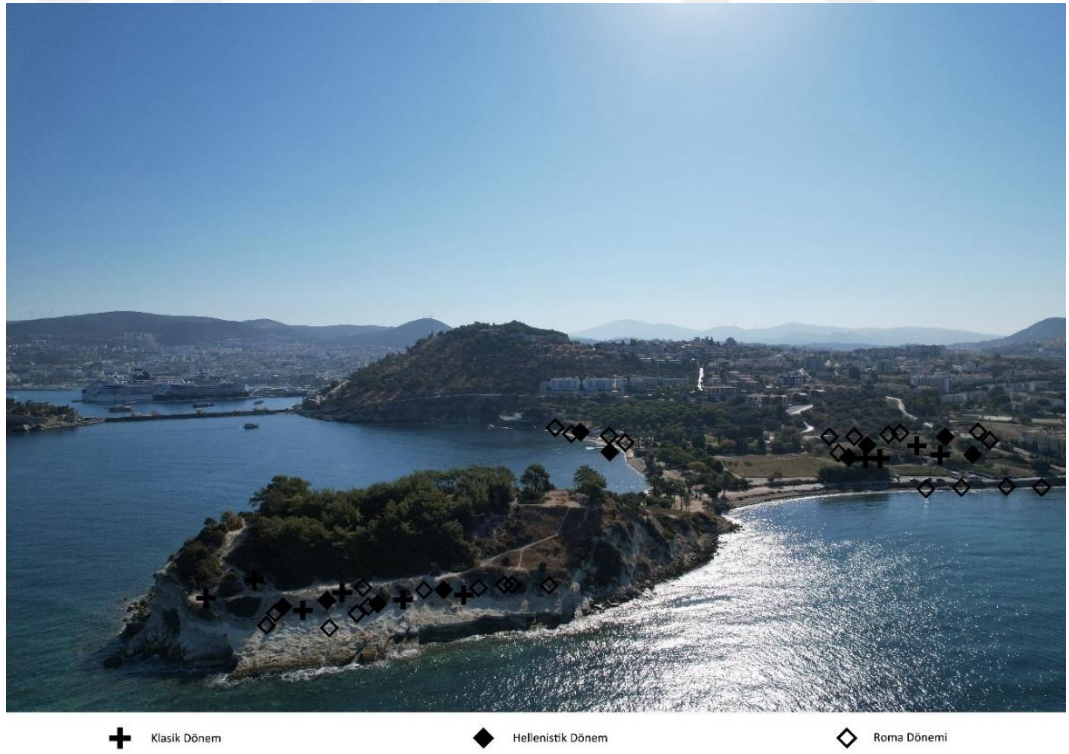

Fig. 7: Yılancı Burnu Höyüğü seramiklerinin tespit edildiği noktalar.

Fig. 8: Doğu Yamaç olarak adlandırılan alan.

Doğu Yamaç, Yılandı Burnu Höyüğü'nün seramik buluntuları açısından en dikkat çeken bölümüdür. Geç Neolitik Çağ'dan Roma Dönemi'ne kadar kesintisiz buluntuya sahiptir. Arazinin zirve noktasının erozyon ve benzer etkenler nedeniyle, doğu eteğe doğru aktığı tespit edilmiştir. Bu nedenle Doğu Yamaç olarak adlandırılan alandaki buluntuların bir bölümünün arazinin üst bölümüne ait olması durumu bulunmaktadır. Doğu Yamaç'ta yapılan incelemeler sırasında mekanlar tespit edilmiştir. Bu bölgede yapılan çalışmalarda seramik buluntularının mekanlarla ilişkili olabileceği düşünülmüştür.

Mimari kalıntılar doğrultusunda, Doğu Yamaç'ın ilk kullanım evresinin MÖ 8-7. yüzyıllar içerisinde başladığı düşünülsede, bu bölgede mekanlardan daha erken tarihli seramik buluntuların saptanması Doğu Yamaç'ın daha erken dönemlerde kullanıldığını göstermektedir. Yılandı Burnu Höyüğü'nün şiddetli güney rüzgarlarına maruz kalması nedeniyle, yerleşim noktası olarak Doğu Yamaç'ın seçildiği düşünülmektedir (**Fig. 8**). Geç Neolitik-Erken-Kalkolitik Çağ'e tarihlendirilen seramikler, Doğu Yamaç'ın yaşamaya en elverişli bölge olduğunun düşünülmesine neden olmaktadır.

Mekanların bulunduğu Doğu Yamaç'ta saptanan seramikler incelendiğinde ithal karakterli buluntuların yoğunluğu göze çarpmaktadır. MÖ II. binyılın II. yarısına ait Myken seramik parçaları bulunmuştur. Yılandı Burnu Höyüğü'nde gördüğümüz ithal seramikler yerleşimin ticari potansiyelini gözler önüne sermektedir.

Fig. 9: Batı Yamaç olarak adlandırılan alan.

Yılancı Burnu Höyüğü için diğer önemli alan, burnun en batısındaki *Batı Yamaç* olarak adlandırılan bölgedir. Batı Yamaç'ta yoğun olarak Bizans ve Osmanlı Dönemi seramikleri tespit edilmiştir. Batı Yamaç'ın bir diğer önemli özelliği ise erozyonun en şiddetli olduğu bölgelerden biri olmasıdır. Yağmur, rüzgar ve deniz nedeniyle söz konusu bölgenin incelenmesi oldukça zordur. Batı Yamaç'ta yapılan çalışmalarda Geometrik Dönem ve Hellenistik Dönem'e ait seramikler saptanmıştır. Bu bölgedeki akıntı göz önüne alındığında, Zirve'den akıntı yoluyla geldikleri düşünülebilir. Ancak, Yılancı Burnu Höyüğü'nün sahip olduğu özellikler göz önünde bulundurulduğunda, bu bölgenin yoğun olarak kullanılmadığı anlaşılmaktadır; Batı Yamaç hem rüzgar hem de deniz nedeniyle yerleşime uygun değildir. Bu bölgede yapılan incelemelerde anakaya üzerinde herhangi bir yapı izine rastlanılmamıştır (**Fig. 9**).

Fig. 10: Güneydoğu Yamaç olarak adlandırılan alan

Güneydoğu Yamaç olarak adlandırılan bölge, Yılcı Burnu Höyüğü'nün Sevdâ Tepesi'ne baktığı kısımdadır. Yapılan incelemelerde bu bölgede diğer bölgelere nazaran oldukça az sayıda seramik buluntusu saptanmıştır; bu bölgede oldukça fazla sayıda zeytin ağacı bulunmaktadır. Ayrıca, Yılcı Burnu Höyüğü üzerinde zeytinliğin yer alması ve yabani otların yoğunluğu Güneydoğu Yamaç'ın incelenmesini zorlaştırmıştır (**Fig. 10**). Güneydoğu Yamaç ve çevresinin yakın tarihe kadar modern yerleşim için kullanılmış olmasının alandaki tahribatı arttırdığı anlaşılmaktadır.

Güneydoğu Yamaç olarak adlandırılan bu bölgede yapılan çalışmalarda 1 adet Bizans Dönemi'ne ait olduğu düşünülen sikke bulunmuştur. Bu buluntu Yılcı Burnu Höyüğü için söz konusu alanın Bizans Dönemi'nde aktif olarak kullanım gördüğünü anlamamız açısından oldukça önemlidir.

Güney Yamaç

Fig. 11: Güney Yamaç olarak adlandırılan alan.

Yılancı Burnu Höyüğü'nün *Güney Yamaç*'ı günümüzde de devam eden büyük ölçekli erozyon nedeniyle, sınıflandırmaya dahil edilmemiştir. Güney Yamaç'ta herhangi buluntuya ve yapı izine rastlanmamış olması, höyükteki bu alanın yerleşime uygun olmadığını göstermektedir (**Fig. 11**).

Zirve

Fig. 12: Zirve olarak adlandırılan alan.

Zirve olarak adlandırılan bölge ise oldukça dikkat çekicidir. Zemin açısından yapılaşmaya oldukça elverişli bir düzlüğe sahip olan Zirve'de kayda değer yoğunlukta seramik buluntusuna rastlanılmamıştır (**Fig. 12**). Bu bölgedeki seramik buluntuları olasılıkla

yoğun ziyaretçi ve akıntı nedeniyle tespit edilememektedir. Ancak, bölgede tespit edilen Myken seramiği göz önünde bulundurulduğunda Son Tunç Çağı içerisinde kullanılmış olabileceği düşünülmektedir. Bölgenin içlerine doğru artan ağaç ve çalı dokusu ise Zirve'nin tam olarak araştırılmasına izin vermemektedir. Yılancı Burnu Höyüğü'nün Zirve olarak adlandırılan bölgesinin en dikkat çekici yapısı Mekan IV'te ve çevresinde seramik tespit edilememiştir.

Yılancı Burnu Mevkii Seramikleri

Güney Sahil

Fig. 13: Güney Sahil olarak adlandırılan alan. (Güneyden)

Yılancı Burnu Mevkii'nde önemli noktalardan bir diğeri *Güney Sahil* olarak adlandırılan bölgedir ve yoğun olarak Roma Dönemi buluntuları tespit edilmiştir. Yapılan incelemelerde MS 1-3. yüzyıllara ait yapı kalıntıları gözlemlenmiş olsa da, bu yapılar modern yerleşim, yol çalışmaları ve denizin etkileri nedeniyle yoğun bir tahribata uğramıştır. Güney Sahil, Yılancı Burnu Höyüğü'nün ticari kimliğinin bir parçası gibi durmaktadır. Roma Dönemi'ne kadar rüzgar ve dalgalar nedeniyle korunaksız olmasından dolayı kullanılamamış olsa da Roma Dönemi ve sonrasında yoğun olarak kullanım gördüğü düşünülmektedir.

Güney Sahil'de ticari amphora parçalarının yoğunluğu dikkat çekmektedir. Bu durum Güney Sahil'in ticari amaçla kullanıldığını kanıtlamaktadır (**Fig. 13**). Ayrıca, bölgede

yapılan incelemelerde bulunan büyük boyutlu pithos parçaları bu bölgenin ticari kimliğine vurgu yapmaktadır (**Lev. 14/b**).

Beyaz Villa Kesitleri

Fig. 14: Beyaz Villa Kesitleri olarak adlandırılan bölge.

Yılancı Burnu Mevkii'nde seramik buluntuları göz önüne alındığında Doğu Yamaç'tan sonra en dikkat çekici bölge *Beyaz Villa Kesitleri* olarak adlandırılan kuzey sahildir; Yılancı Burnu Höyüğü'nden kuzey yönlü olarak Sevda Tepesi'ne doğru uzanmaktadır. Bu bölge Güney Sahil'e kıyasla oldukça korunaklı ve ticarete elverişli bir doğal liman özelliği taşımaktadır. Doğu Yamaç'taki mekanların ticari amacıyla örtüşen bu alan seramik buluntularının yoğunluğu bakımından Doğu Yamaç'ı gölgede bırakmaktadır.

En göze çarpan buluntu grubu Hellenistik ve Roma Dönemlerine ait seramik parçalarıdır. Hellenistik Dönem'e ait kalıp yapımı seramik parçalarının yanı sıra Batı Anadolu'da yoğun olarak kullanılan ticari amphora parçaları da tespit edilmiştir. Seramik buluntularının çoğu deniz nedeniyle yoğun aşınmaya uğramıştır.

Yılancı Burnu Höyüğü ile Beyaz Villa Kesitleri arasında kalan bölge düzlük karşın oldukça boş bir alan olarak gözükmektedir. M. Büyükkolancı'nın 1978 yılında yaptığı çalışmalarda bu bölgede Hellenistik Dönem'e ait duvar kalıntıları ile Roma Dönemi'ne ait alt yapı sistemleri ortaya çıkarılmıştır⁴⁹. Bu tespitler arada kalan bu boş bölgenin aslında

⁴⁹ Büyükkolancı 2001, 101: Res. 4.

Hellenistik ve Roma Dönemleri'nde yoğun olarak kullanıldığını düşündürmektedir. Günümüzde oldukça boş görünen bu alanın kuzeyinde, sahil kenarında olan bölgede ise oldukça dikkat çekici seramik yoğunluğu göze çarpmaktadır (**Fig. 14**). Bu alan yaklaşık 15 metre genişliğinde ve 3 metre yüksekliğinde olan bir kesit görünümündedir. Ticari amphora parçalarının yoğunluğu, bu bölgede Hellenistik ve Roma Dönemleri'nde oldukça büyük bir ticari faaliyetin olduğunu düşündürmektedir. Bu noktada ise Beyaz Villa Kesitleri olarak adlandırılan bu bölgede Hellenistik ve Roma Dönemleri'ndeki içerisindeki yoğun ticari faaliyetin sonucunda, böyle büyük bir buluntu kümesinin var olduğu düşünülmektedir.

Arıtma Tesisi

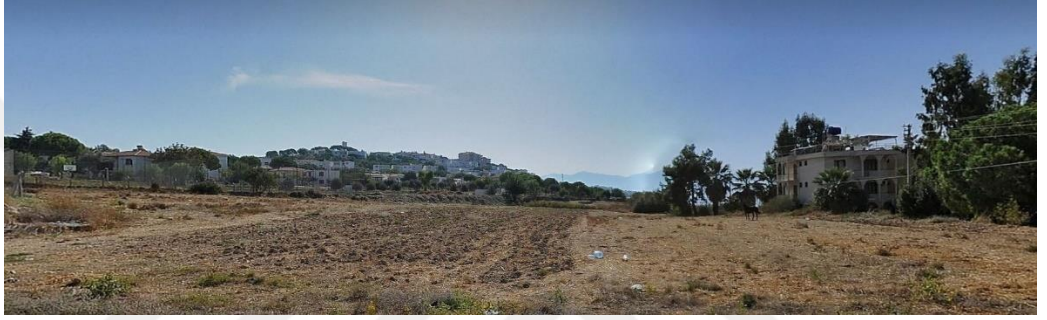

Fig. 15: Arıtma Tesisi olarak adlandırılan alan.

Yılancı Burnu Mevkii'nde bir diğer buluntu merkezi günümüzde arıtma tesisinin bulunduğu ve *Arıtma Tesisi* olarak anılan bölgedir. Bölgede yapılan araştırmalarda, Hellenistik ve Roma Dönemleri'ne tarihlendirilen seramik parçaları tespit edilmiştir. Bu bölge olasılıkla yerleşimin Hellenistik ve Roma Dönemleri'ndeki yayılım sahasının en güney kısmını oluşturmaktadır. Bu alanda modern yapılar ve arıtma tesisinin olması, herhangi bir yapı kalıntısına rastlanmamasının nedeni olarak düşünülmektedir (**Fig. 15**). Söz konusu bölgenin hemen yanından geçen yol ise Arıtma Tesisi olarak adlandırılan bölgenin Yılancı Burnu Höyüğü ile olan bağlantısını hem kesmiş hem de ilişkilendirilmesini zor kılmıştır.

Fig. 16: Güneydoğu Zeytinlik.

Yılandıcı Burnu Höyüğü'nde, *Güneydoğu Zeytinlik*, burun ile Arıtma tesisi arasında kalan özeli bir arazidir (**Fig. 16**). Bu bölgede yapılan çalışmalar Yılandıcı Burnu Höyüğü'nü anlamak açısından önemli bilgiler sunmaktadır. Güneydoğu Zeytinlik'te, yoğun olarak Erken Roma Dönemi-Geç Roma Dönemi'ne ait seramikler tespit edilmiştir. Klasik ve Hellenistik Dönemler'e ait buluntuların varlığı Arıtma Tesisi olarak adlandırılan bölgede oldukça azdır.

Arıtma Tesisi'nin Hellenistik ve Roma Dönemi buluntularından bahsedilmiştir. O halde Güneydoğu Zeytinlik'teki Klasik Dönem'e ait buluntular Yılandıcı Burnu Höyüğü'ndeki yerleşimin Klasik Dönem içerisinde genişlediği alanı göstermesi açısından oldukça önemlidir⁵⁰.

⁵⁰ Erön 2022, 136: Yılandıcı Burnu Höyüğü ve çevresinde yapılan incelemelerde seramik buluntularının tespit edildiği bölgeler yukarıda incelenmiştir. Bu bölgelere ek olarak, Sevdâ Tepesi ve Güvercinada Kalesi'nde de yüzey araştırması kapsamında çalışmalar yürütülmüştür. Yapılan çalışmalarda Sevdâ Tepesi'nde, Yılandıcı Burnu Höyüğü'ndeki yerleşimle bağlantısı olduğu net bir şekilde ortaya konulamayan Bizans Dönemi'ne ait seramik, çatı kiremidi ve ve cam buluntular saptanmıştır. Ancak, söz konusu buluntular çalışma kapsamına dahil edilmemiştir. Güvercinada Kalesi'nde yapılan çalışmalarda ise hiçbir seramik buluntusu saptanamamıştır.

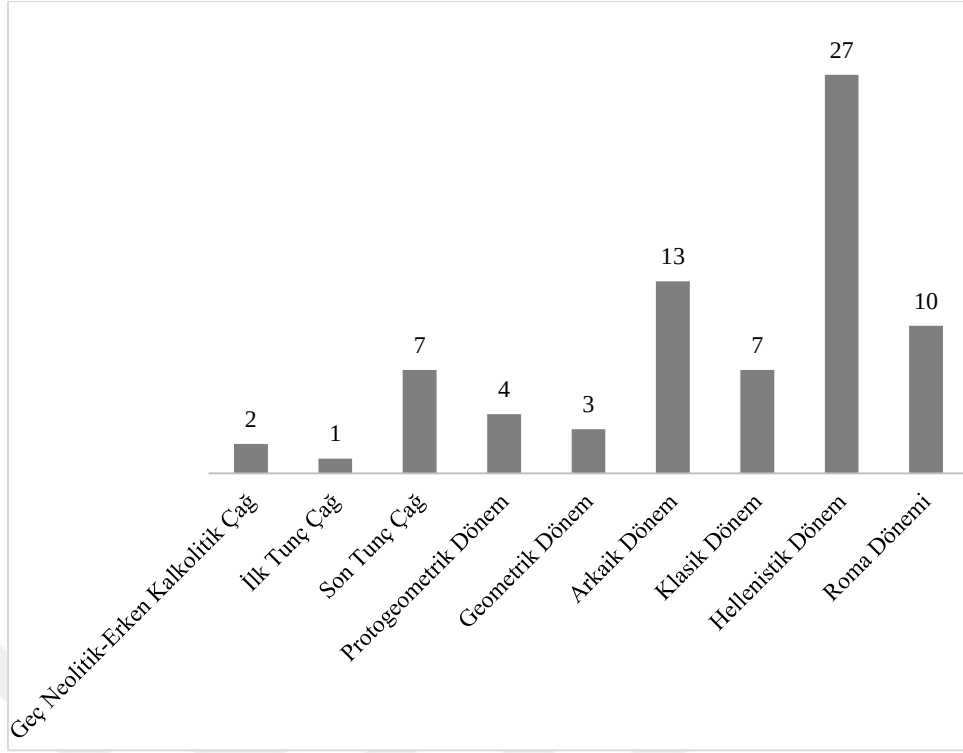

Fig. 17: Yılandıcı Burnu Mevkii seramik buluntuları genel yoğunluk grafiği.

Yılandıcı Burnu Mevkii'nde sözü geçen seramik buluntuları alanın iskan dönemlerini tespit etme çalışmalarında bizlere oldukça kayda değer bilgiler sunmaktadır. Seramik buluntularının dönemsel devamlılığı ve aralarında bir kesintinin var olmaması ayrıca höyük olarak adlandırılan bu alanın Orta Tunç Çağ haricinde, hiç terk edilmeden çok uzun süre boyunca kullanıldığını göstermektedir. Tez kapsamında sayıca fazla olan seramik parçalarından, ait olduğu dönemleri en iyi yansıtan sınırlı sayıda örnek incelenmiştir (**Fig. 17**). Söz konusu yerleşimi “höyük” olduğunu düşünmemize neden olan en büyük etken seramik buluntularıdır.

3.2. Seramik Buluntuları

3.2.1. Geç Neolitik-Erken Kalkolitik Çağ Seramikleri

Fig. 18: Geç Neolitik-Erken Kalkolitik Çağ seramiklerinin tespit edildiği alan.

Yılandıcı Burnu Höyüğü'nde Prehistorik Dönem yerleşimin varlığını tespit etmek oldukça zordur. Yüzey araştırmalarının kısıtlı imkanları ve arazinin höyük olması, seramiklerin tespit edilmesini zorlaştırmakla birlikte, yerleşimde var olan erozyon Prehistorik Dönem'e ait seramiklerin yerini saptamamıza imkan sağlamıştır (**Fig. 18**).

Yılandıcı Burnu Höyüğü'nde en erken seramik buluntu grubunu **Kat. No. 1-2** numaralı Geç Neolitik-Erken Kalkolitik Çağ'a tarihleyebileceğimiz parçalar oluşturmaktadır (**Levha 15**). Arazide yapılan incelemeler sırasında söz konusu döneme tarihlendirilen iki adet seramik parçası bulunmuştur. Bu parçalar birleşmektedir. Olasılıkla kapalı bir çömleğe ait olan gövde parçasıdır; yoğun kireçli, taşçıklı ve az miktarda saman ve mika katkılı kaba bir hamura sahiptir. İyi derecede pişirilmiş seramik parçalarının dış yüzeyi koyu kahverengi perdahlıdır.

Yılandıcı Burnu Höyüğü buluntusu seramik parçalarının benzerleri Ulucak Höyük ve Çukuriçi Höyük'te karşımıza çıkmaktadır. Ulucak Höyük Vf tabakasında MÖ 6440-6250 yılları arasına tarihlendirilen seramik örneğinden Geç Neolitik Çağ'a⁵¹, Çukuriçi Höyük

⁵¹ Çilingiroğlu 2009, 46, Lev. 8/1.

VIII tabakasında bulunan örneği ise Erken Kalkolitik Çağ'a tarihlendirilmiştir⁵². Bu nedenle Yılandıcı Burnu Höyüğü'nde en erken seramik buluntuları Geç Neolitik-Erken Kalkolitik Çağ'a tarihlendirilmektedir.

Yılandıcı Burnu Höyüğü'nde, Kalkolitik Çağ ile Tunç Çağ arasında tarihlenebilecek başka bir buluntu tespit edilememiştir ve bu nedenle, tarihsel bir boşluk oluşmaktadır. Yüzey araştırması kapsamında tespit edilen buluntuların sınırlılığı düşünüldüğünde, bu boşluk makul görünmektedir. Uzun yıllardır süregelen erozyon ve Kalkolitik Çağ sonrası Yılandıcı Burnu Höyüğü'ndeki yaşam varlığı bu döneme ait yüzeyde bulunan izleri silmiş olabilir.

3.2.2. İlk Tunç Çağ Seramikleri

Fig. 19: İlk Tunç Çağ seramiklerinin tespit edildiği alan.

Yılandıcı Burnu Höyüğü'nde 2020-2022 yılları arasında yürütülen yüzey araştırması sonucunda, toplam 2 adet seramik buluntusu **Buraya itç nin arihi falan** Doğu Yamaç'ta tespit edilmiştir (**Fig. 19**).

İlk Tunç Çağ seramikleri arasında bir adet üç ayaklı pişirme kabı bulunmaktadır. **Kat. No. 3** numaralı seramiğin dış yüzeyi kahverengimsi gri renkte, perdahlıdır; hamuru yoğun miktarda kireçli ve ince tanel taşçık katkılıdır (**Levha 16**). Korunan ayak parçası, seramik

⁵² Horejs 2012, 118-119, Fig. 6.

örneğin pişirme kabı olarak kullanıldığını göstermektedir. Seramik parçası, Khios'ta Troia I'e tarihlendirilen IV. tabakada bulunan benzer örneklerinden⁵³ yola çıkılarak MÖ 3200-2600 yılları arasına tarihlendirilmiştir. Küllüoba IIID tabakasındaki benzerleri ise İlk Tunç Çağ II'ye (2600-2300) tarihlendirilmektedir⁵⁴.

Koyu gri ve dış yüzeyi perdahlı **Kat. No. 4** numaralı seramik parçası genel özellikleri dikkate alındığında **Kat. No. 3** numaralı seramik parçası ile benzerlik göstermektedir ve aynı tarihlere ait olmalıdır. Yoğun kireç, ince taneli taşçık ve mika katkılı hamura sahip olan parça, profil vermeyen küçük bir gövde parçasıdır (**Levha 16**).

3.2.3. Son Tunç Çağ Seramikleri

Fig. 20: Son Tunç Çağ seramiklerinin tespit edildiği alan.

Tunç Çağı'na ait seramikler birçok yerleşimde olduğu gibi Yılancı Burnu Höyüğü'ndeki dönemsel ticareti ve kültürel etkileşimi anlamak açısından oldukça değerlidir. Höyükte tespit edilen Son Tunç Çağı'na ait seramikler bu merkezin etkileşimde olduğu kültürleri açıklaması bakımından dikkat çekicidir. Söz konusu buluntuların kalitesi ve tespit edildiği bölgenin genişlemesi göz önünde bulundurulduğunda yerleşimin yavaş yavaş sessiz ve sakin bir merkez olmaktan ziyade daha aktif bir yerleşime doğru ilerlediğini gözler önüne sermektedir (**Fig. 20**). Ticari potansiyelinin getirisiyle Yılancı Burnu Höyüğü,

⁵³ Hood-Brock-Bialor 1981, 90, Pl.71.

⁵⁴ Sarı 2004, 29: Lev. 59.

birçok Son Tunç Çağ yerleşiminde görüldüğü gibi ithal ve yerli üretim seramikleriyle ön plana çıkmaktadır. Aşağıda incelemek grubun içerisinde bulunan Myken seramikleri, Myken-Anadolu ilişkilerini⁵⁵ anlamamız açısından oldukça kıymetli bilgiler sunmaktadır ve bu örüntüdeki boşluğu doldurmaya fayda sağlayacaktır. Bu kapsamda aşağıda Yılandı Burnu Höyüğü'nde saptanmış olan 6 adet Son Tunç Çağı'na ait seramikler incelenmiştir.

Yılandı Burnu Höyüğü'nde Tunç Çağı'na ait seramikler arasında, Myken seramiklerini anımsatan **Kat. No. 5** numaralı seramiğin, iç ve dış yüzeyinde kalın turuncu boya görülmektedir. Açık bir kaba ait, az miktarda mika ve yoğun miktarda ince taneli taşçık ile kireç katkılı hamura sahiptir. Dış yüzeyinde kalın turuncu boya üzerinde bölgesel bir koyuluk göze çarpmaktadır. Seramik parçasının küçük olması tarihlemeyi zorlaştırmaktadır (**Levha 17**).

Yılandı Burnu Höyüğü'ndeki Myken varlığı daha önceleri J. Mellaart tarafından dile getirilmiştir⁵⁶. Yılandı Burnu Höyüğü'ndeki Myken varlığını kanıtlayan seramikler bu açıdan oldukça önemlidir. **Kat. No. 6** numaralı seramiğin Lerna'daki benzeri GH III'e tarihlendirilmiştir⁵⁷. Bezeme ve hamur rengi göz önüne alındığında, Miletos'taki mezar buluntusu grup ile oldukça benzer özellikler taşımaktadır ve GH IIIA2 'ye tarihlendirilebilir⁵⁸. Devetüyü hamur rengine sahip seramik parçası oldukça iyi derecede arındırılmıştır. İç ve dış yüzeyde devetüyü astarlı olan seramik parçasının dış yüzeyinde 2 adet konsantrik daireyi anımsatan turuncu bezeme yer almaktadır ve söz konusu bezemeleri dikey yönlü kesen bir adet çizgi bezeme mevcuttur (**Levha 17**).

Yukarıda yer alan tarihlemelerin yanı sıra söz konusu parça Klazomenai'de görülen Myken seramikleriyle de benzer özellikler sergilemektedir ve GH IIIC' ye tarihlendirilmektedir. Küçük bir kaba ait olduğu düşünülen parça Klazomenai'de GH IIIC'ye tarihlendirilen Myken seramikleriyle bezeme yönünden oldukça benzer özellikler taşımaktadır ve söz konusu döneme rahatlıkla tarihlendirilebilmektedir⁵⁹.

Derin bir çanağa ya da kratere ait olduğu düşünülen **Kat. No. 7** numaralı parça, iç ve dış yüzeyinde turuncu boyalıdır. Dış yüzeyinde kalın 2 bant arasında rezerve alan bırakılarak bezeme oluşturulmuştur. Benzerleri Klazomenai'de GH IIIA2' ye

⁵⁵ Mee 1978, 121-122.

⁵⁶ Mellaart 1968, 188.

⁵⁷ Wiencke 1998, 188: Pl. 26: P463.

⁵⁸ Aslan 2019a, Lev. 40, Kat. No. 19.

⁵⁹ Erkanal 2008, 98, Fig. 11; Votruba 2012, 87, Lev. 168/a..

tarihlendirilmiştir⁶⁰. Seramik parçası yoğun miktarda mika kireç ve ince taneli taşçık katkılı bir hamura sahiptir. Söz konusu parçanın iç ve dış yüzeyinde yer alan ve **Kat. No. 6**'da da görülen kalın turuncu boya oldukça dikkat çekicidir. Ayrıca rezerve alanlar bırakılarak oluşturulan bant bezeme tarihleyici bir kriterdir (**Levha 18**).

İyi arındırılmış gri hamura sahip, kapalı bir kap parçası olduğu anlaşılan **Kat. No. 8** numaralı seramiğin, dış yüzeyinde devetüyü astar üzerine 2 adet kahverengi kalın bant arasına rezerve alan bırakılarak 4 adet turuncu renkli ince çizgi bezeme yapılmış iç yüzeyi ise boyasızdır (**Levha 18**). Kıbrıs'ta yapılan çalışmalar sırasında Mezar 70 ve 83'te oldukça önemli Myken seramikleri tespit edilmiştir⁶¹. Sözü edilen seramiklerin dış yüzeylerinde açık krem renkte astar üzerine koyu kahverengi ve turuncu renkte boya kullanımı görülmektedir. Kat. No. 8 ile, iki kalın bant arasına yerleştirilmiş ince çizgi bezemeler açısından benzerdir⁶². Ortak noktalarından yola çıkılarak söz konusu seramiğin Myken seramikleriyle birçok benzerlik taşıdığı düşünülmektedir. GH IIIA2'ye tarihlendirilen diğer örneklerdeki⁶³ bezeme renklerine bakılacak olursa bu tarihlendirme doğru görünmektedir.

Myken seramiği olduğu düşünülen bir diğer parça ise **Kat. No. 9** numaralı kulp parçasıdır. Olasılıkla küçük bir sürahiye ait olan bu şerit kulp parçası, açık kahverengi hamurludur; krem renkte astarlıdır ve üst yüzeyde turuncu renkli yatay bantlar yer almaktadır (**Levha 19**). Astar ve bezeme rengine bakıldığında Myken seramiklerini anımsatan bu kulp parçası için net bir öneri getirilememiştir.

Kat. No. 10, olasılıkla bir amphoraya aittir. Dış yüzeyi krem astarlı olan parçanın üzerinde koyu kahverengi dalgalı bezemenin bir kısmı görülmektedir. Kalın fırça ile yapıldığı anlaşılan bu bezeme, olasılıkla bir spiral ya da dalgalı çizgiye ait gibi görünmektedir (**Levha 19**). Söz konusu parça, benzer bezeme örneklerinden⁶⁴ yola çıkarak GH IIIC seramiği olarak adlandırılabilir⁶⁵. Daha net bir tarihleme yapmak gerekirse; Mycenae⁶⁶ ve Eleusis'teki⁶⁷ benzer örnekleri GH III'e⁶⁸, Chania'daki mezar buluntularındaki⁶⁹ ve Keramopoullos kazılarındaki⁷⁰ benzer bezemeye sahip olduğu

⁶⁰ Votruba 2012, 67, Lev. 175/a.

⁶¹ Murray-Smith-Walters 1900, Fig. 73-Fig. 75.

⁶² Murray-Smith-Walters 1900, Fig. 74; 1164.

⁶³ Gür 2020, Fig. 6a.

⁶⁴ Tournavitou 1992, 199, Fig. 4; Mountjoy 1986, 45 Fig. 6; Mountjoy 1990, 20, Fig. 16.

⁶⁵ Mountjoy 1990, 263, Fig. 20.

⁶⁶ Wace vd. 1923, Fig. 8/b.

⁶⁷ Mylonas 1932, Fig. 13.

⁶⁸ Wace vd. 1923, 31; Mylonas 1932, 114.

⁶⁹ Palaiologou 2010, Fig. 10/a-b.

düşünülen örnekleri ise GH IIIB'ye tarihlendirilmiştir⁷¹. Bu tarihleme Lerna'daki benzer bezeme şekline sahip GH IIIB1'e ait örneklerle netlik kazanmaktadır⁷². Söz konusu seramik tez kapsamında incelenen Son Tunç Çağ Seramikleri grubunun son örneğidir ve GH IIIB – GH IIIC arasına tarihlendirilmektedir.

3.2.4. Protogeometrik Dönem Seramikleri

Fig. 21: Protogeometrik Dönem seramiklerinin tespit edildiği alanlar.

Yılanlı Burnu Höyüğü buluntuları içerisinde oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Yerleşimin popüler bir merkez olduğunu gözler önüne seren buluntular aynı zamanda yerleşimin genişlediğini ve ticari faaliyetlerinin getirisi olan kaliteli mal gruplarını görmemizi sağlamaktadır (**Fig. 21**). Ayrıca, büyük bir yıkım olarak gösterilen Deniz Kavimleri Göçü'nden sonra yerleşimin Yılanlı Burnu Höyüğü'nde varlığına devam ettiğini göstermektedir. Bu döneme ait buluntular Kuşadası ilçesi içerisinde Anaia'da da görülmektedir. Bu nedenle söz konusu buluntular iki merkez arasındaki ilişkiye vurgu yapmaktadır.

Yılanlı Burnu Höyüğü'nde yapılan yüzey araştırması sonucunda 4 adet Protogeometrik Dönem'e ait seramik buluntusu saptanmıştır. Dönemsel devamlılığı

⁷⁰ Evjen 2014, Fig. 87/661.

⁷¹ Palaiologou 2010, 262; Evjen 2014, 112.

⁷² Wiencke 1998, 150; Fig. 17: P 133.

kanıtlaması açısından oldukça önemli bir yer tutan kulp parçası **Kat. No. 11** oldukça dikkat çekicidir. Söz konusu parçanın hamuru açık krem renkte ve oldukça iyi arındırılmıştır. Açık krem renkte astar üzerine kahverengi boya ile yapılmış üçgen bir bezeme net olarak seçilmektedir; kaliteli işçiliğe ve iyi pişme derecesine sahiptir. Kulbun profili, boyundan omuza kulplu bir amphoraya ait olduğunu düşündürmektedir. Kulp üzerinde yer alan açık krem üzerine kahverengi boya ile yapılmış üçgen bir bezeme net olarak seçilmektedir (**Levha 20**). Limantepe’de bulunan benzer örnekleri⁷³ Protogeometrik Dönem’e tarihlendirilmiştir⁷⁴. Ancak, bezemeye bakıldığında hem Limantepe hem de Kıbrıs’taki⁷⁵ Erken Protogeometrik örneklerine kıyasla oldukça düzenli bir tasarıma sahip olduğu açıkça görülmektedir. Bu nedenle daha geç bir döneme ait olması gerektiği düşünülebilir. Yılcı Burnu Höyüğü’nün yakınında yer alan Anaia’da ise Protogeometrik Dönem’e tarihlendirilen benzer türde kulp örnekleri bulunmuştur⁷⁶. Sözü edilen seramik parçası bu veriler göz önünde bulundurulduğunda Orta-Geç Protogeometrik Dönem’e ait olmalıdır.

Protogeometrik Dönem’e tarihlendirilen bir diğer parça **Kat. No. 12** numaralı ağız ve gövde parçasıdır. Az miktarda mikalı ve kireç katkılı hamuru turuncu renklidir. Söz konusu parçanın ağız kenarı düzleştirilmiştir ve dudak düzleminde dikey şerit bezeme mevcuttur. Dış yüzeyinde ise krem astar üzerine dalgalı çizgi bezemesi yer almaktadır (**Levha 20**). Dudak kısmında yer alan bezemeye Geometrik Dönem içerisinde rastlanılsa⁷⁷ da tarihleme açısından yeterli kriterleri karşılamamaktadır. Dış yüzeyindeki dalga bezeme göz önünde bulundurulacak olursa Klaros⁷⁸, Knossos⁷⁹, Mycenae⁸⁰ ve Lerna’da⁸¹ bulunan benzer örneklerinden yola çıkarak Protogeometrik Dönem’e ait olduğu düşünülmektedir. GH IIIA1-GH IIIC’den itibaren kullanıldığı düşünülen bu bezeme söz konusu örnekte görülmekte ve Protogeometrik Dönem’e tarihlendirilmektedir⁸². Tell es Safi’den bulunan bir skyphos örneği de⁸³ tarih aralığı geniş olmakla birlikte bu tarihlemeyi doğrulamaktadır⁸⁴.

Protogeometrik Dönem’e ait olan bir diğer parça ise **Kat. No. 13** numaralı boyun ve omuz parçasıdır. Muhtemelen dik boyunlu bir amphoraya ait olan parça oldukça dikkat

⁷³ Vaessen 2014, Fig. 5.28a.

⁷⁴ Vaessen 2014, 185.

⁷⁵ Papadopoulos-Smithson-vd. 2017, 431, Fig. 2.317.

⁷⁶ Türkan 2006, 44, Lev. 4, Res. 12.

⁷⁷ Arslan 2002, Pl. 10, 46.

⁷⁸ Zunal 2016, Fig. 3.

⁷⁹ Coldstream vd. 2001, 55; Pl. 27a

⁸⁰ Wace vd. 1923, Fig. 92.

⁸¹ Wiencke 1998, 143, Fig. 12/P69.

⁸² Zunal 2016, 174.

⁸³ Martin 2020, Fig. 13.

⁸⁴ Martin 2020, 407-408.

çekicidir. Hamuru turuncu renkli ve oldukça iyi arındırılmıştır. Dış yüzeyi son derece pürüzsüz olan parçanın boyun kısmından omuz kısmına geçiş keskin profillidir. Boyundan omuza geçiş kısmında muhtemelen kabı çevreleyen siyah fırnisle oluşturulmuş noktasal bezemeler yer almaktadır. İç yüzeyinde ise geniş aralıklarla yivler bulunmaktadır (**Levha 21**). Söz konusu parçanın benzer örnekleri Protogeometrik Dönem'e⁸⁵ tarihlendirilmiştir.

Protogeometrik Dönem'e ait yerleşimin varlığını güçlendiren bir diğer amphora parçası ise **Kat. No. 14** numaralı gövde parçasıdır. İyi arındırılmış kahverengi hamura sahip parçanın hamurunda pişme derecesinden kaynaklı renk değişimi görülmektedir. Dış yüzeyinde devetüyü renkli astar üzerine siyah renkli yatay "S" bezemesi yer alan gövde parçası genellikle yalın olarak görülmektedir ve kahverengi tonlarında bir yüzeye sahiptir (**Levha 21**). Bahsi geçen seramiğin üzerinde bulunan bezemenin en erken örnekleri Mycenae'de GH III'e tarihlendirilmektedir⁸⁶. Bezemenin uzun dönemler içerisinde kullanıldığı göz önünde bulundurulursa daha geç dönemlere ait örneklerle bakmak daha faydalı olacaktır. Buna göre Knossos'tan gelen bazı örnekler Submyken-Orta Protogeometrik Dönem arasına tarihlendirilmektedir⁸⁷. Bahsi geçen gövde parçasının küçük bir kısmının korunmuş olması net tarihlemesinin yapılmasını zorlaştırmaktadır. KİSDA21/YB-439 envanter numaralı gövde parçası yüzey renginden yola çıkılarak Erken Protogeometrik-Orta Protogeometrik Dönem arasına tarihlendirilmiştir.

Yılcı Burnu Höyüğü'ndeki Protogeometrik Dönem'e tarihlendirilen buluntuların varlığı oldukça önemlidir. Yerleşim üzerinde tespit edilen bu buluntular, tespit edildikleri bölgenin Protogeometrik Dönem içerisinde yerleşimin ana çekirdeğini oluşturduğunu, ticaretin bu noktada merkezi bir hal aldığını, farklı merkezlerde tespit edilen eserler ile benzerliklerinden kaynaklı büyük bir ticari ağın parçası olduğunu ve kaliteli eserlerin görülmesiyle seçkin bir ticari portföye sahip olduğunu anlamamızı sağlamaktadır.

⁸⁵ Bass 1963, 359, Pl 83: Fig. 16; Cook-Dupont 1998, 14: Fig. 3.4.

⁸⁶ Wace vd. 1923, 31: Fig. 8/b.

⁸⁷ Coldstream vd. 2001, 23, Pl. 1a.

3.2.5 Geometrik Dönem Seramikleri

Fig. 22: Geometrik Dönem seramiklerinin tespit edildiği alan.

Yılancı Burnu Höyüğü'nde Geometrik Dönem buluntuları yerleşiminin sürekliliğini kanıtlaması açısından oldukça önemlidir. Erken dönemlere ait seramik buluntuların varlığı bölgedeki yerleşimin başlangıcını göstermekle birlikte, Geometrik Dönem buluntuların höyük üzerindeki mimari yapılar ile örtüşmesinden kaynaklı büyük bir önem taşımaktadır. Doğu Yamaç'taki mekanların ticari amaçla yapıldığı ve bu dönemde, yerleşimin büyümeye devam ettiği anlaşılmaktadır. (**Fig. 22**).

Yılancı Burnu Höyüğü'nde yürütülen araştırmalarda 3 adet Geometrik Dönem seramik parçası saptanmıştır. Höyüğün etkileşimde bulunduğu birçok kent olduğu varsayıldığı üzere **Kat. No. 15** numaralı seramik bu etkileşimi yansıtan parçalardan birisi olarak kabul edilmektedir. İç yüzeyinde grimsi tonda bir boya kalıntısı saptanan seramik parçasının dış yüzeyinde, boyun kısmının üzerinde 2 adet siyah boya ile yapılmış bant bezeme yer almaktadır (**Levha 22**). Aynı zamanda söz konusu seramik boynunda yer alan çizgi bezemeleri ile Khios'la özdeşleşmiş seramikleri yansıtmaktadır⁸⁸. Khios'un bu karakteristik seramikleri MÖ 725-700 yılları arasına tarihlendirilmektedir⁸⁹.

⁸⁸ Boardman 1967, Fig. 60/a, b.

⁸⁹ Boardman 1967, 103.

Kat. No. 16 numaralı gövde ve ağız parçası, Yılandı Burnu Höyüğü'nün Geometrik Dönem seramikleri içerisinde en dikkat çekici parçadır. Devetüyü renkli ve oldukça iyi arındırılmış hamurludur. İç yüzeyi tamamen siyah firnisle kaplıdır. Dudak kısmı dış yüzeyde ince bir yivle belirginleştirilen parçanın kulp kısmının yarısı siyah firnisle boyanmıştır. Üzerindeki bezemeden anlaşılabileceği üzere iki kulp arasında rezerve bir alan oluşturularak bezeme bu alana yapılmıştır. Maalesef parçanın bir kısmı korunageldiğinden bezeme alanında yer alan 3 adet dikey çizgi ile 2 adet yatay çizgi bezemenin bir kısmı görülebilmektedir. Devetüyü astarlı olan seramik parçasında rezerve bırakılan alanın üst kısımlarında astar rengi daha çok grimsi bir tonu anımsatmaktadır (**Levha 22**). Knossos'taki kotyle örnekleri Geç Geometrik Dönem'e tarihlendirilmektedir⁹⁰. Korinth'te ise bu bezeme şemasına MÖ 8. yüzyılda rastlanılmaktadır⁹¹. Söz konusu seramiğin Korinth'te bulunan başka bir örneği ise Geometrik Dönem'e tarihlendirilerek bahsi geçen tarihlemeyi doğrulamaktadır⁹². Teos ve Klaros'taki benzer örnekler MÖ 725-700⁹³ yılları arasında, Metropolis'teki örnekleri ise 825-670 yılları arasında tarihlendirilmektedir⁹⁴. Ephesos buluntuları ise MÖ 675-620 yılları arasında tarihlendirilmektedir⁹⁵. Syrakusa örnekleri ise yine MÖ 675-620 yılları arasında verilmiştir⁹⁶.

Tocra'daki benzer bir örneğe bakıldığında söz konusu seramik MÖ 565-530 yılları arasında tarihlendirilmektedir⁹⁷. Euromos'da bulunan örnekleri ise mezar buluntuları nedeniyle MÖ 575 yılına tarihlendirilmiştir⁹⁸. Ancak, bahsi geçen tarihleme yine aynı makalede söylendiği gibi dönem modasının ilerleyen dönemlere ait yansıması olabilir⁹⁹. Söz konusu parçanın Beçin¹⁰⁰ ve diğer örnekleri¹⁰¹ ise Geç Geometrik Dönem'e tarihlendirilmektedir¹⁰². Nif Dağı kazılarında aynı panel sınırlandırma şemasına sahip örnekleri genellikle MÖ 7. yüzyılın ortalarına tarihlendirilmiştir¹⁰³. Börükçü kazılarında ise benzer bezeme tarzına sahip seramikler Geç Geometrik Dönem'e tarihlendirilmiştir¹⁰⁴. Söz konusu parçanın Ephesos'ta ve Smyrna'da bulunan diğer örnekleri ise Subgeometrik

⁹⁰ Coldstream vd. 2001, 55, Fig. 1.19.a.

⁹¹ DeVries 2003, 141: Fig. 8.1: C-32-316.

⁹² Weinberg 1943, Pl. 5:129.

⁹³ Zunal 2014, 240: Kat. No:95; Ergin 2022, 78-78: Kat. No: 16.

⁹⁴ Atila 2012, 202, 230, 231, Kat. No: 35,108,109,111.

⁹⁵ Kerschner 1999, 223, Lev. 31/1; Kerschner 2005, 139 Fig. 12/a; Scherrer-Trinkl 2006, 83; Kat. No: 7.

⁹⁶ Kerschner 2000, 489: Fig. 343.

⁹⁷ Boardman-Hayes, 1966, 25, Pl.38/733.

⁹⁸ Kızıl-Doğan 2018, 147-148.

⁹⁹ Kızıl-Doğan 2018, 148.

¹⁰⁰ Arslan-Kızıl 2007, Fig.9.

¹⁰¹ Özkan 2009, Kat. No: 1-14; British Museum: 1955,0422.17. MÖ 725-700.

¹⁰² Arslan-Kızıl 2007, 89.

¹⁰³ Kerschner 2006, 237, Fig. 14; Derin 2014, Kat. No: 39, 41, 53.

¹⁰⁴ Demir 2010, Kat. No: 8, 13.

Dönem'e tarihlendirilmiştir¹⁰⁵. Nestor Kabı¹⁰⁶ olarak bilinen oldukça benzer bir örneği de göz önünde bulundurularak söz konusu seramik MÖ 825-700 yılları arasına tarihlendirilmiştir.

Bu gruba dahil olan bir diğer önemli parça **Kat. No. 17** numaralı gövde parçasıdır. İç yüzeyini tamamen kaplayan siyah firnisten açık bir kap olduğu anlaşılan parçanın dış yüzeyinde kahverengi astar üzerine siyah firnis ile yapılmış geometrik bezemeler göze çarpmaktadır. Az miktarda kum katkılı, kahverengi hamura sahip olan parça iyi derecede pişirilmiştir. İç yüzeyindeki grimsi siyah firnisin yanı sıra kabın kahverengi hamurunda kullanılmış olan büyük boyutlu bir kireç parçası oldukça dikkat çekicidir (**Levha 23**). Yüzeydeki bezemelerden yalnızca içi dolu üçgen bezemesi Geç Geometrik Dönem seramiklerinde görülmektedir¹⁰⁷. Ancak, Oryantalizan Dönem içerisinde sıklıkla kullanılan doldurma motifleri de gözden kaçırılmamalıdır¹⁰⁸. Kabın dış yüzeyindeki bezeme alanında dikey bir sınırlandırma bezemesi ise tarihleme yapma konusunda belirleyici bir kriterdir. **Kat. No. 16** numaralı seramik üzerinde de görüldüğü gibi bu tarz bezemeler Geometrik Dönem'de oldukça yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu nedenle söz konusu seramik MÖ 875-700 yılları arasına ait olmalıdır.

Yılcı Burnu Höyüğü'ndeki Geometrik Dönem seramik buluntularının benzerlerinin çevre merkezlerde ele geçmesi büyük bir gerçeği gözler önüne sermektedir. Kuşadası Körfezi'nin ticari potansiyelini ve yerleşimin genişleyerek çevre kentler ile etkileşime girdiğini göstermektedir.

¹⁰⁵ Kerschner vd. 2000, 47: Fig. 17.; Kerschner vd. 2008, Lev. 23: GrK 6, Lev. 24: GrK 7, Lev. 31: GrK 2, Lev. 43: GrK 1-3.

¹⁰⁶ Gaunt 2017, Fig. 6.1; Knodel 2021, Fig. 7a.

¹⁰⁷ Özkan 1999, Fig. 66; Arslan-Kızıl 2007, Fig. 9.

¹⁰⁸ Özkan 1999, Fig. 74, 75, 80.

3.2.6. Arkaik Dönem Seramikleri

Fig. 23: Arkaik Dönem seramiklerinin tespit edildiği alan.

Yılancı Burnu Arkeolojik Sit Alanı içerisinde gerçekleştirilen çalışmalar sırasında yoğunluk açısından oldukça kayda değer bir grubu oluşturan Arkaik Dönem seramikleri söz konusu alan için oldukça büyük bir önem arz etmektedir (**Fig. 23**). Batı Anadolu'nun en zengin dönemini yansıtan bu grup Yılancı Burnu Höyüğü'ndeki yerleşimin dönem kimliğini yansıtmakla birlikte yakın coğrafyadaki rolünü de anlamamıza yardımcı olmaktadır.

İonia Bölgesi'nin *Altın Çağı'nı*¹⁰⁹ yaşadığı Arkaik Dönem, uzun mesafeli ticari ilişkileri yaygınlaştırmıştır. Özellikle Batı Anadolu ile Kıta Yunanistan arasındaki ticaret başka bir boyuta taşınmıştır. Bu kapsamda, Yılancı Burnu Höyüğü'nde görülen ithal ve yerli üretim seramik buluntuları oldukça önemlidir. Buluntulardan anlaşıldığı üzere höyük üzerindeki ticaret çift yönlüdür. Yılancı Burnu Höyüğü'nde tez kapsamında Arkaik Dönem'e tarihlendirilen 13 adet seramik parçası incelenmiştir. Söz konusu parçaların incelenmesiyle yerleşimin ticari anlamda daha da aktifleşerek etkileşimini arttırdığı saptanmıştır.

Dönemin erken örneklerini yansıttığı düşünülen parçalardan biri amphoraya ait **Kat. No. 18** numaralı boyun parçasıdır. Bahsi geçen boyun parçası turuncu hamurludur ve yoğun miktarda mika katkılıdır. Dış yüzeyinde krem astar üzerine kırmızımsı turuncu renkte

¹⁰⁹ Akurgal 1972, 373.

dil/palmet bezemesi ve altında omuz üzerinde yer alan bezemenin bir kısmı bulunmaktadır (**Levha 23**). Dil/Flüt bezemesinin dönem içinde severek kullanıldığı düşünülürse MÖ 550-535 yıllarına ait Naukratis'ten bulunan ve benzer bezemeye sahip bir amphora¹¹⁰ dikkate alınmalıdır. Krem astar üzerine turuncu renkte yapılan bezemenin benzer örnekleri göz önünde bulundurulduğunda söz konusu parça MÖ 580-560 yılları arasına tarihlendirilmektedir¹¹¹. Bu nedenle söz konusu parçanın tarihinin MÖ 560 yılına verilmesi doğru durmaktadır.

Yılancı Burnu Höyüğü Arkaik Dönem seramikleri içerisinde göze çarpan örneklerden birisi muhtemelen oinokhoe ya da olpe benzeri bir kaba ait olan **Kat. No. 19** numaralı kaide parçasıdır. Kahverengimsi turuncu renkli ve az miktarda kireç katkılı hamura sahip olan parça muhtemelen Arkaik Dönem'de oldukça iyi kalitededir. Dış yüzeyi tamamen parlak siyah firnisli olan parça Attika seramiklerini anımsatmaktadır ve bu nedenle ithal bir malzeme olduğu düşünülmektedir (**Levha 24**). Atina Agora kazılarında saptanan örnekleriyle oldukça benzer özellikler sergilemektedir ve MÖ 525'e tarihlendirilmektedir¹¹².

Arkaik Dönem'de üretilen Attika seramiklerinin karakteristik özelliği olan parlak siyah firnis, geniş bir grubu temsil eden **Kat. No. 20**, **Kat. No. 21** ve **Kat. No. 22** numaralı seramikler üzerinde de görülmektedir. **Kat. No 20** numaralı seramik parçası kaidenin çok küçük bir kısmı ile tondo kısmından oluşmaktadır. Oldukça iyi arındırılmış hamuru, tondo kısmında yer alan daire ve merkezi bir nokta ile dış yüzeyinde görülen parlak siyah firnis tarihlleme açısından bizlere ip uçları sunmaktadır (**Levha 24**). Söz konusu seramik parçası mevcut özellikleri göz önüne alındığında MÖ 6. yüzyılın 2. yarısına tarihlendirilebilir¹¹³. Benzer örnekleri göz önünde bulundurulduğunda bahsi geçen tarihlleme doğruluk kazanmaktadır¹¹⁴. **Kat. No. 21** ve **Kat. No. 22** numaralı seramiklerin çok az kısımları korunageldiğinden ortak noktaları göz önünde bulundurularak MÖ 6. yüzyılın 2. yarısına ait olduğu düşünülmektedir (**Levha 25**).

Skyphos parçası olduğu anlaşılan **Kat. No 23** numaralı kulp parçasının içte kalan kısımları rezerve bırakılarak geri kalan kısımları parlak siyah firnisle boyanmıştır. Açık turuncu renkli ve iyi arındırılmış hamurlu kulp parçası devetüyü astarlıdır (**Levha 26**). Söz

¹¹⁰ Cook 1934, 13, Pl. 14.

¹¹¹ Dupont-Thomas 2006, Fig.3; Nau 41, Nau 42; British Museum: https://www.britishmuseum.org/collection/object/X_6515

¹¹² Sparkes-Talcott 1970, 65, Fig. 157.

¹¹³ Moore-Philippides 1986, 302.

¹¹⁴ Hernandez 2017, 224; Fig. 9.

konusu parçanın Agora kazılarındaki benzer örnekleri MÖ 540-525 yılları arasına tarihlendirilmiştir¹¹⁵. Daskyleion'da bulunan benzer örnekler MÖ 550-510 yılları arasına¹¹⁶, Klazomenai'de bulunan bir kulp parçası ise MÖ 550-525 yılları arasına tarihlendirilmektedir¹¹⁷. Batı Anadolu'da bulunan benzer örnekler de MÖ 540-510 yılları arasına verilmiştir¹¹⁸. Yukarıda bahsedilen benzer örnekler yardımıyla Yılandıcı Burnu buluntusu seramik parçası MÖ 540- 525 yılları arasına tarihlendirilmiştir.

Kat. No. 24 numaralı parça ise form, tasarım ve kalite açısından bir önceki örneğe oldukça benzemektedir. Ancak, kabın iç yüzeyinde görülen sert bir kademelendirme nedeniyle **Kat. No. 23** numaralı seramikten ayrılmaktadır (**Levha 26**). Söz konusu parça ile benzer özellikler gösteren Daskyleion buluntusu bir seramik MÖ 530/520 yıllarına¹¹⁹, Samos'ta ise MÖ 6. yüzyıla¹²⁰ tarihlendirilmiştir. Sikyon'da Klasik Dönem'e¹²¹, Olympia'da ise MÖ 490/480 yıllarına¹²² verilmiştir. **Kat. No. 24** envanter numaralı seramik fazla MÖ 545 yılına tarihlenen Chazen Sanat Müzesi'nde bulunan eser ile benzerlik göstermektedir¹²³. Bahsi geçen seramik parçası benzer örneğinden yola çıkılarak MÖ 545 yılına tarihlendirilebilir. **Kat. No. 25** numaralı parça da benzer özellikleri nedeniyle bir önceki seramik gibi MÖ 545 yılı civarına tarihlendirilmiştir (**Levha 27**).

Yılandıcı Burnu Höyüğü'nün ticari potansiyelinin yerleşim için oldukça önemli bir faktör olduğundan yukarıdaki bölümlerde bahsedilmiştir. Seramik buluntuları ise bu önemi gözler önüne sermekle birlikte ticaretin büyüklüğünü ve hangi merkezlerle ilişkilerinin olabileceğini anlamamızı sağlamaktadır. Yılandıcı Burnu Höyüğü'nde incelenen seramik buluntuları içerisinde **Kat. No. 26** numaralı seramik bu kapsamda ön plana çıkan seramikler arasındadır. İç yüzeyinde damarlı ve kahverengimsi kırmızı firnisli olan gövde parçasının dış yüzeyinde kalın krem astar üzerine oldukça koyu siyah firnisle bezeme yapılmıştır (**Levha 27**). Benzer örneklerine bakıldığında Aigai'den ele geçen krater parçasıyla oldukça benzer özellikler taşımaktadır ve MÖ 6. yüzyıla tarihlendirilmektedir¹²⁴. Söz konusu parça Aiolis Bölgesi'nde yoğun olarak karşılaşılan bir tür olması açısından oldukça önemlidir.

¹¹⁵ Moore- Philippides 1986, 302, pl. 111.

¹¹⁶ Gökay 1999, 32, 40, Lev. 4: Fig 24, Lev. 7: Fig. 65.

¹¹⁷ Nörning 1996, 33, Lev. 4: Fig. 28.

¹¹⁸ Nörning 1995, 67, Lev. 31: Fig. 45.

¹¹⁹ Nörning 1999, 27, Lev1/21.

¹²⁰ Kreuzer 1998, 198: Fig. 356.

¹²¹ Lolos 2011, 312; Fig. 5.29.

¹²² Burow 2000, 229-23, Lev.73/108.

¹²³ Oakley 2009, 608. Fig. 6.

¹²⁴ Özver 2012, 70, Lev. 6: Kat. 42.

Bahsi geçen bu seramik örneği, Ionia Bölgesi'nin ortasında yer alan Yılandıcı Burnu Höyüğü'nün Aiolis Bölgesi ile ticari bir bağı olduğunu düşündürmektedir.

Yerleşimin Arkaik Dönem içerisindeki bir diğ er önemli grubu Ionia Kasesi olarak anılan seramiklerdir. İthal seramik gruplarının yanı sıra yerli üretimin varlığını kanıtlaması açısından oldukça kıymetli olan bu grup Yılandıcı Burnu Höyüğü'nün ticari kimliğini anlamamıza olanak sağlamaktadır. **Kat. No. 27** numaralı seramik dış yüzeyde parlak siyah firnisle kaplıdır. İç yüzeyde ise dudak kısmı hariç siyah firnislidir (**Levha 28**). İyi arındırılmış açık devetüyü renkli hamura sahip olan seramiğin bezeme açısından benzer örnekleri göz önüne alınarak MÖ 570-565/540¹²⁵ arasına tarihlendirilebilmektedir.

Ionia Kasesi grubuna dahil olan bir diğ er parça ise **Kat. No. 28** numaralı ağız ve gövde parçasıdır. İç yüzeyde dudak kısmı hariç parlak siyah firnislidir. Dış yüzeyde ise omurga yaptığı alanda kahverengi ince bant bezeme ve onun altında muhtemelen kabın tamamını kaplayan ya da kalın bir bant şeklinde siyah parlak firnisli bezeme yer almaktadır (**Levha 28**). Seramiğin kırık olması nedeniyle, Yılandıcı Burnu Höyüğü'ndeki birçok seramikte olduğu gibi bu parça içinde tarihleme yapmak zorlaşmaktadır. Söz konusu parçanın benzerleri MÖ 570-550 yılları arasına tarihlendirilmektedir¹²⁶. Ayrıca, "Miletos Kylix'i" olarak adlandırılan seramiklerin dış yüzeyindeki tasarım göz önünde bulundurulursa MÖ 550 yılına tarihlendirilebilir¹²⁷.

Kat. No. 29 numaralı gövde parçası Yılandıcı Burnu Höyüğü'nün ticari ilişkilerine vurgu yapması açısından oldukça önemlidir. Üzerinde tek bir çizgiyle oluşturulmuş yatay "S" bezemesi yer almaktadır (**Levha 29**). Ephesos'ta bulunan benzer örnekleri ise MÖ 650-550 yılları arasına tarihlendirilmektedir¹²⁸. Khios'ta ise MÖ 630'a tarihlenebilecek örnekleri mevcuttur¹²⁹. Tocra'daki kazılarda "şarap amphoraları" olarak adlandırılan grup içerisinde yer alan bu bezemeye sahip amphoralar MÖ 550-500 yılları arasına tarihlendirilmektedir¹³⁰. Söz konusu parçalardan yola çıkarak bahsi geçen seramik parçasının MÖ 650- 620 yılları arasına ait olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, söz konusu amphora parçası Arkaik Dönem içerisinde Yılandıcı Burnu Höyüğü'nde ticareti yapılan maddelere ve bu maddelerin menşesine vurgu yapmaktadır.

¹²⁵ Camera 2015, 185-186: Fig. 17; Fabbro 2020, 35.

¹²⁶ Camera 2015, 19, Fig. 35; British Museum: https://www.britishmuseum.org/collection/object/X_4800

¹²⁷ Höckmann-Möller 2006, 16: Fig. 12.

¹²⁸ Scherrer-Trinkle 2006, 84, Kat. No: 15, 17.

¹²⁹ Boardman 1967, 140, Fig. 508.

¹³⁰ Boardman-Hayes 1973, 62, Fig. 2258.

Kat. No. 30 numaralı gövde parçası bir amphoraya ait olmalıdır. Üzerinde benzer örneklerinde de görülen birbirine yakın iki kalın bant bezeme ve astar renginden dolayı MÖ 650-620 yılları arasına ait olmalıdır¹³¹. Çok küçük bir parçası korunduğundan söz konusu seramik hakkında daha fazla bir yorum yapılamamaktadır (**Levha 29**). Ancak, Yılandı Burnu Höyüğü'nde Arkaik Dönem'e tarihlendirilen amphora parçalarının bulunması Doğu Yamaç'ta yer alan mekanları işaret etmektedir ve bu açıdan oldukça önemlidir.

Yılandı Burnu Höyüğü Arkaik Dönem seramik buluntuları birçok açıdan dikkat çekicidir. Attika üretimi siyah firnisli ithal seramikler, yerel üretim İonia Kaseleri ve amphoralar yerleşimdeki ticaretin yoğunlaşarak bir nevi Kuşadası Körfezi'nde ve yakın çevresinde yer alan merkezler için ticari bir durak görevi gördüğünü anlamamızı sağlamaktadır. Arkaik Dönem'e tarihlendirilen seramik buluntuları göz önünde bulundurulduğunda, ticareti yapılan maddelerin yalnızca şarap ve yağ olmadığını, Arkaik Dönem'in kaliteli seramiklerinin de söz konusu merkezde pazara sunulduğu göz ardı edilmemelidir.

¹³¹ Sezgin 2009, Lev. 33: Khi1.03.

3.2.7. Klasik Dönem Seramikleri

Fig. 24: Klasik Dönem seramiklerinin tespit edildiği alan.

Klasik Dönem'e ait seramikler Yılancı Burnu Arkeolojik Sit Alanı'nda Arkaik Dönem'deki yerleşimin devamlılığını kanıtlaması açısından elimizdeki örnekler oldukça önemlidir. Yılancı Burnu Höyüğü'nde yapılan yüzey araştırmaları sırasında Klasik Dönem'e tarihlendirilen 7 adet seramik buluntusu incelenmiştir. Söz konusu seramikler Yılancı Burnu'nda dönemsel devamlılığı sağlamasının yanı sıra bizlere yerleşimin yayılım sahasını göstermesi açısından oldukça önemlidir (**Fig. 24**).

Klasik Dönem'de Yılancı Burnu Höyük'te oldukça sevilerek kullanılmış olan bir diğer grup ise servis tabağı olarak da adlandırılan balık tabaklarıdır. Söz konusu gruba dahil olan **Kat. No. 31** numaralı seramik; mika katkılı, turuncumsu kahverengi hamurlu, iç ve dış yüzeyinde siyah parlak firnislidir (**Levha 30/a**). Tabak parçasının tondosunda birbirine kazıma yivlerle bağlı palmet ve lotuslardan oluşan bezeme mevcuttur ve söz konusu bezeme Geç Klasik-Erken Hellenistik Dönem'e tarihlendirilmektedir¹³². Klazomenai örneklerinde ise aynı özelliklere sahip seramikler MÖ 5. yüzyılın sonlarına verilmiştir¹³³. Agora kazılarında ise birbirine kazıma yivlerle bağlı palmetler ve ortasında rozet bezemesi bulunan

¹³² Rotroff 1997, 37.

¹³³ Hasdağlı 2010, 499.

seramik örneği MÖ 420 yılına tarihlendirilmiştir¹³⁴. Sözü edilen seramik buluntusu Agora’da bulunan benzer örneğinden yola çıkılarak MÖ 420-400 civarına tarihlendirilmiştir.

Söz konusu gruba dahil edilebilecek olan bir diğer seramik örneği tondosunda baskı yoluyla oluşturulmuş 2 adet kymation bezemesi bulunan **Kat. No. 32** numaralı seramik buluntusudur. Seramiğin tondosunda 4 adet kymation bezemesi mevcuttur ancak, yalnızca 2 adet kymation bezemesi korunagelmıştır (**Levha 30/b**). Bahsi geçen seramiğin benzerleri Atina Agorası kazıları sırasında bulunmuştur. Söz konusu seramikler MÖ 410-400 yılları arasına tarihlendirilmektedir¹³⁵. Bundan yola çıkılarak **Kat. No. 32** numaralı seramik MÖ 410-400 yılları arasına tarihlendirilmiştir.

Klasik Döneme tarihlenen **Kat. No. 33** numaralı parçanın tondosunda lotus-palmet baskısı yer almaktadır. Kahverengi hamur ve astarlı olan seramik parçasının iç yüzeyi koyu kahverengi boyalıdır. Dış yüzeyinde ise biri kalın biri ince olmak üzere 2 adet dairesel bant bezeme yer almaktadır (**Levha 31/a**). Söz konusu baskı bezemenin benzer örnekleri MÖ 400 civarına tarihlendirilmektedir¹³⁶. Parça benzer örnekler yardımıyla MÖ 400 yılı civarına verilmiştir.

Kat. No. 34 numaralı ağız kenarı parçası olasılıkla bir tabağa aittir. İçte doğru yuvarlatılmış ağza sahiptir. İçte ve dışta siyah parlak firnise sahip oldukça kaliteli seramik örneği, Attika seramiklerini anımsatmaktadır (**Levha 31/b**). Bahsi geçen seramiğin Atina Agora’sı kazılarında tespit edilen örneği MÖ 400 yılına tarihlendirilmektedir¹³⁷. Magnesia’da bulunan benzer örneği ise MÖ 380’e tarihlendirilmiştir¹³⁸. Söz konusu parçanın ithal Attika seramiği olduğu düşünülmektedir ve benzerleriyle karşılaştırıldığında MÖ 400-380 yılları arasına ait olmalıdır.

Klasik Dönem’e tarihlendirilen bir diğer önemli eser **Kat. No. 35** numaralı parçadır. Tondo kısmında palmet benzeri bir bezemeye sahip olan bu parça dış yüzeyde siyah firnislidir (**Levha 32/a**). Ephesos’ta bulunan MÖ 400-375 yılları arasına tarihlenen Attika seramiklerindeki benzer örneklerinde¹³⁹ görüldüğü gibi kırmızı figür tekniğiyle oluşturulmuş palmet bezemesine sahip bu parçanın Korinth’teki benzer örnekleri de

¹³⁴ Sparkes-Talcott 1970, 292, 784.

¹³⁵ Sparkes-Talcott 1970, 278: Kat. No. 596, 293: Kat. No. 797.

¹³⁶ Sparkes-Talcott 1970, 100, Fig. 463.

¹³⁷ Sparkes-Talcott 1970, 298: No, 876, Pl.33, Fig. 9.

¹³⁸ Dokuzboy 2017, 73, Lev.7: Res. 1.

¹³⁹ Kerschner vd. 2008, Lev.38: GrK 79.

Ephesos örnekleri ile aynı tarihler arasına, MÖ 400-375'e tarihlendirilmektedir¹⁴⁰. Batı Anadolu'daki diğer örneklerine bakılacak olursa Mouselleion buluntuları MÖ 375 yılına¹⁴¹, Daskyleion örneği de MÖ 375¹⁴² yılına tarihlendirilmiştir. KİSDA21/YB-462 envanter numaralı parça benzer örnekler yardımıyla MÖ 375 yılı civarına tarihlendirilmiştir.

Kat. No 36 numaralı seramik oldukça karakteristik bir yapıya sahiptir. Gri hamurlu ve donuk siyah firnisle kaplı kulp parçası uç kısmında sert bir biçimde içe dönmektedir (**Levha 32/b**). Benzerlerine Ephesos'ta¹⁴³ ve Klazomenai HBT sektörü Klasik Dönem seramiklerinde¹⁴⁴ rastlayabileceğimiz kulp parçası genel olarak MÖ 375 yılına civarına tarihlendirilmiştir. Atina örnekleri ise genel olarak MÖ 375-350 yılları arasına tarihlendirilmektedir¹⁴⁵. Söz konusu seramik benzer örneklerinden yola çıkılarak MÖ 375'e tarihlendirilmiştir.

Yukarıdaki seramiklere ek olarak son incelenecek olan seramik **Kat. No. 37** numaralı ağız ve gövde parçasıdır. Geniş bir kaba ait olan parça dışa sarkıtılmış dudak kısmının üzerinde alacalı-kahverengi boyalıdır. İç ve dış yüzeyinde herhangi bir boya izine rastlanılmamıştır (**Levha 33**). Keşbükü'nde bulunan ve dudak kısmı boyalı olan benzer bir örnek MÖ 4. yüzyıla tarihlendirilmiştir¹⁴⁶. Bu nedenle söz konusu seramik MÖ 4. yüzyıla ait olmalıdır.

¹⁴⁰ Herbert 1977, 21: Fig. 28, 120.

¹⁴¹ Nørskov 2004, 210, Fig. 9.3.20.

¹⁴² Nörning 1999, 64, Lev. 22: 403-404.

¹⁴³ Scherrer-Trinkl 2006, 186: 233, Kat. No: 441, Fig. 175.

¹⁴⁴ Hasdağlı 2010, 147, Levha 35: İCS 15, İCS 17, İCS 26, İCS 27, İCS 28.

¹⁴⁵ Rotroff-Ntinou 2013, 110: Fig 31.

¹⁴⁶ Dezer 2020, 40-41, Kat. No. 20.

3.2.8. Hellenistik Dönem Seramikleri

Fig. 25: Hellenistik Dönem seramiklerinin tespit edildiği alan.

Yılancı Burnu Höyüğü Hellenistik Dönem buluntuları açısından oldukça zengin bir repertuara sahiptir. Söz konusu grupta yer alan parçalar Hellenistik Dönem'in karakteristik seramik örneklerini oluşturmalarından dolayı net tarihler sunmaktadır. Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen seramik buluntularının içerisinde baskılı seramikler, kalıp yapımı seramikler, Batı Yamacı Seramiği ve spesifik olarak üzerinde bezeme bulunmayan ancak form, renk ve hamur özelliklerinden dolayı Hellenistik Dönem'e tarihlenebilecek gövde parçaları yer almaktadır. Bu kapsamda Yılancı Burnu Höyüğü'nde, Hellenistik Dönem seramikleri içerisinde 27 adet seramik buluntusu incelenmiştir.

Yılancı Burnu Höyüğü'nde ele geçen seramik buluntularından olan kandiller Hellenistik Dönem için önemli bir grubu oluşturmaktadır. **Kat. No. 38** numaralı kandil parçası iç ve dışta siyah firnislidir. Son derece iyi arındırılmış hamura sahip olan kandil parçası devetüyü hamura sahiptir. Yumuşak, yuvarlatılmış bir burna ve fitil yuvasına sahip olan parça burun kısmından kırılmıştır (**Levha 34/a**). Söz konusu parçanın Isthmia¹⁴⁷ ve Atina¹⁴⁸'daki benzer örnekleri MÖ 350-310 yılları arasına tarihlendirilmektedir.

¹⁴⁷ Broneer 1977, 15, Pl. 16/110.

¹⁴⁸ Howland 1958, Pl.38/272, Pl.41/411.

Yılandıcı Burnu Höyüğü'nde Hellenistik Dönem'e ait seramikler içerisinde bir diğer dikkat çekici buluntu grubu amphoralardır. **Kat. No. 39** numaralı amphora dibi turuncu hamurlu ve krem astarlıdır (**Levha 34/b**). Batı Anadolu'da yaygın olarak kullanılan bir formdur ve MÖ 4. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmektedir¹⁴⁹. Spesifik bir tarihleme yapmak gerekirse, Agora kazılarındaki örnekleri “Güneydoğu Ege Amphoraları” olarak adlandırılmakta ve MÖ 325 yılına tarihlendirilmektedir¹⁵⁰.

Kat. No. 40 numaralı ağız parçası da bir önceki eser ile benzer özellikler göstermektedir. Agora ve Keşbükü'nde tespit edilen benzer örnekler MÖ 3.-2. yüzyıllara tarihlendirilendirilmiştir¹⁵¹. Söz konusu parçanın Myndos kazılarında bulunan örnekleri ise daha erken bir döneme, MÖ 300 civarına tarihlendirilmiştir¹⁵² (**Levha 35/a**).

Yılandıcı Burnu Höyüğü, Attika üretimi seramik buluntuları açısından oldukça zengindir. **Kat. No. 41** numaralı seramiğin ithal bir eser olduğu düşünülmektedir. Turuncu renkli hamura ve parlak siyah firnisli söz konusu seramiğin tondosunda rulet ve palmet bezemesi yer almaktadır (**Levha 35/b**). Söz konusu seramiğin en yakın benzer örnekleri Ephesos'ta karşımıza çıkar¹⁵³. Ephesos örnekleri MÖ 3. yüzyılın ilk yarısına verilmektedir¹⁵⁴. Benzer örnekler arasında sayabileceğimiz Cosa'daki örneği MÖ 3. yüzyılın ilk yarısına¹⁵⁵, Kültepe buluntuları MÖ 275 yılına¹⁵⁶, tarihlendirilmiştir. Yukarıda değinilen Ephesos örneklerinden yola çıkıldığında, söz konusu MÖ. 3. yüzyılın ilk yarısına ait olmalıdır.

Yılandıcı Burnu Höyüğü buluntularının birçoğunun küçük parçalar şeklinde ele geçmiş olması tarihleme açısından zorluk çıkarmaktadır. Bu nedenle dönemsel modanın izlerini sürerek tarihleme yapmak tek seçenek gibi durmaktadır. **Kat. No. 42** numaralı kulp parçası buna bir örnektir (**Levha 36/a**). Turuncu ve yoğun mika katkılı hamurunun yanı sıra üzerindeki firnisin renginin MÖ 3. yüzyılın ilk yarısına tarihendirilen seramikler ile benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir¹⁵⁷. Ancak, bahsi geçen seramik örneği için net bir tarihleme yapmak oldukça zordur.

¹⁴⁹ Şenol 2009, 202; Fig. 26; Gülsefa 2016, 119; Kat. No: 55.

¹⁵⁰ Lawall 2014, 157; Fig. 8.2/D.

¹⁵¹ Finkielsztein 2020a, Fig. 1.7-1.8; Finkielsztein 2020b, 439.

¹⁵² Gülsefa 2016, 113; Kat. No: 41.

¹⁵³ Kerschner vd. 2008, Lev. 38: GrK 138.

¹⁵⁴ Thompson 1934, 347, Fig. 115/C1.

¹⁵⁵ Scott 2008, 131, Pl. 40/TB34

¹⁵⁶ Tüysüz 2022, 448, 449, 450, 455, Kat. No. 5, 7, 8, 9, 10, 26.

¹⁵⁷ Ceylancı 2019, 98, 178-179, Kat. No: 27, 190.

Yılandıcı Burnu Höyüğü içerisindeki seramik buluntularının çoğu kırık ve küçük fragmanlar halinde korunageldiğinden net olarak bir tarihleme yapmak bazı parçalar için oldukça zor durmaktadır. **Kat. No. 43** numaralı kulp ve gövde parçası; Turuncu, yoğun miktarda mika, kireç ve ince taneli taşçık katkılıdır ve hamurunun içerisinde şamot kullanımı göze çarpmaktadır (**Levha 36/b**). Kulp yapısından yola çıkılarak lekaneye ait olduğu anlaşılan eserin benzer örnekleri ‘Akko Ptolemais kentinde karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu örnekler MÖ 4-2. yüzyıllar arasına tarihlendirilmektedir¹⁵⁸.

Yılandıcı Burnu Höyüğü’nde, devetüyü hamurlu, yoğun mika, kireç ve ince taneli taşçık katkılı **Kat. No. 44** numaralı parça; Kahverengi astarlı ve iç yüzeyinde 2 adet kalın bant şeklinde kahverengimsi kırmızı bezemelidir (**Levha 37/a**). Bu bezemenin örnekleri Phokaia Maltepe Tümülüsü’ndeki kazılardan ele geçmiştir¹⁵⁹. Söz konusu parçalar MÖ 275-250 yılları arasına tarihlenmektedir¹⁶⁰.

Kat. No. 45 numaralı seramik, turuncu ve iyi arındırılmış hamurludur. Kantharosa ait olan bir pedastal kaide parçası olduğu düşünülen seramik parçası üzerinde siyah ve kahverengi alacalı firnis görülmektedir (**Levha 37/b**). Kabın maalesef sadece kaidesi korunageldiğinden net bir tarih vermek oldukça zor durmaktadır. Knossos’taki benzer kaide örneğinden yola çıkıldığında yaygın olarak kullanıldığı dönemler düşünülürse MÖ 250 civarına ait olmalıdır¹⁶¹.

Kat. No. 46 numaralı dip parçası oldukça karakteristik bir yapıya sahiptir (**Levha 38/a**). Yoğun mika ve ince taneli taşçık katkılı, krem astar ve turuncu renkli hamurludur. Form açısından sert hatlara sahip olan dip parçası Hieroteles olarak adlandırılan amphora dibi grubuna girmektedir ve MÖ 265-240 yılları arasına tarihlendirilmektedir¹⁶².

Yılandıcı Burnu Höyüğü Hellenistik Dönem seramikleri içerisinde dikkat çekici özellikte olan **Kat. No. 47** numaralı seramik net bir tarih vermesi açısından oldukça önemlidir. Batı Yamacı Seramiği olarak adlandırılan bu parça, Hellenistik Dönem içerisinde oldukça popülerdir. İç ve dış yüzeyinde kahverengimsi kırmızı ve siyah firnisli olan ağız parçasının dış yüzeyinde beyaz killi boya kullanılarak yapılmış kalp benzeri yaprak bezemesi yer almaktadır (**Levha 38/b**). Agora’daki örnekleri göz önünde

¹⁵⁸ Regev 2009, 150, Fig. 27/151.

¹⁵⁹ Saygıner 2019, Lev. 35/380.

¹⁶⁰ Saygıner 2019, 279.

¹⁶¹ Coldstream vd. 2001, 97, 34/e.

¹⁶² Tuna-Emperur 1989: 277-299; Gülsefa 2016, 122: Kat. No: 63.

bulundurulduğunda “köpekbalığı grubu” olarak adlandırılan grubun üzerinde görülen yapraklardan bir girland bezemesi olan seramiğin MÖ 250 ve sonrası bir tarihe ait olduğu düşünülmektedir¹⁶³. Ayrıca Parion¹⁶⁴, Pergamon¹⁶⁵, Corinth ve Ephesos’ta bulunan diğer örnekleride¹⁶⁶ bu tarih aralığını desteklemektedir Daskyleion’da¹⁶⁷ ve Metropolis’te¹⁶⁸ bulunan örnekleriyle çağdaş olduğu düşünülen seramik MÖ 225-175 yılları arasına tarihlendirilmiştir.

Kat. No. 48 numaralı kaide parçası, firnis renginden yola çıkılarak¹⁶⁹ MÖ 250-175 yılları arasına tarihlendirilmektedir (**Levha 39/a**). Bunlara ek olarak Hellenistik Dönem baskılı seramiklerinden olan **Kat. No. 49** numaralı seramik, kırık olması nedeniyle, tam olarak anlaşılamamıştır. Metropolis’teki baskılı seramiklerden¹⁷⁰ yola çıkılarak MÖ 3. yüzyıla tarihlendirilmesi doğru olacaktır (**Levha 39/b**).

Hellenistik Dönem içerisinde metal taklidi kap üretiminin yaygınlaşması soluk metalimsi firnis uygulamasının yanı sıra en belirgin olarak kalıp yapımı seramiklerde görülmektedir. Mevcut dönem içerisinde oldukça önemli bir yere sahip olan kalıp yapımı kase örnekleri Yılcı Burnu Höyüğü’nde ele geçen önemli eserler arasında yer almaktadır. Söz konusu eserler oldukça net tarihler vermesinin yanı sıra bulundukları konumlar hakkında açıklayıcı bilgiler sunmaktadır. Kalıp yapımı kaseler içerisinde **Kat. No. 50** numaralı seramik parçası iç ve dış yüzeyinde soluk siyah firnislidir ve üzerinde kabartma şeklinde palmet bezemesi yer almaktadır (**Levha 40/a**). Agora kazılarındaki benzer örneklerinden yola çıkılarak¹⁷¹ KİSDA21/YB-492 envanter numaralı seramik parçası MÖ 225-175 yılları arasına tarihlendirilmiştir.

Kat. No. 51 numaralı kandil parçası kırmızımsı kahverengi hamurludur ve pişirmeden kaynaklı renk değişimleri gözlemlenmektedir. Dış yüzeyinde kahverengimsi siyah firnisli olan kandilin iç yüzeyi kahverengi firnislidir. Burun kısmı korunan parça diskus kısmından kırılmıştır. Geniş bir fitil yuvasına sahip olan kandilin burun yapısı oldukça dikkat çekicidir (**Levha 40/b**). Burun yapısından yola çıkılarak Howland’a göre MÖ 325-275 yılları arasına

¹⁶³ Rotroff 1991, 82, Fig. 69.

¹⁶⁴ Fırat 2018, 152-153, Kat. No. 153,155.

¹⁶⁵ Schafer 1968, 35: Lev. 14: D58.

¹⁶⁶ Leon 1991, 45, Lev. 27/B27; James 2018, 83-84, Pl. 5/44.

¹⁶⁷ Bulut 2013, 108-109, Fig. 17/67.

¹⁶⁸ Sağun 2022, Kat No: 115-116.

¹⁶⁹ Aktaş 2011, Kat. No: 36-37,47.

¹⁷⁰ Sağun 2022, 93, Kat. No. 88.

¹⁷¹ Rotroff 1982, 62, 77, Fig. 151, Fig. 263.

tarihlendirilebilmektedir¹⁷². Butrint'te bulunan ve benzer burun yapısına sahip olan bir diğer kandil parçası MÖ 225-200 yıllarına tarihlendirilmektedir¹⁷³. Atina'daki benzer örnekleri ise MÖ 125 yılına tarihlendirilmektedir¹⁷⁴. Tüm bu veriler göz önünde bulundurularak söz konusu kandil parçası MÖ 3. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

Kat. No. 52 numaralı kulp parçası genel özellikleri itibariyle Hellenistik Dönem'in izlerini yansıtmaktadır. Yoğun miktarda mika, kireç ve ince taneli taşçık katkılı hamuru turuncu renklidir. Krem astara sahip kulp parçasının boyundan omuza kulplu bir amphoraya ait olduğu düşünülmektedir (**Levha 41/a**). Dudak kısmının korunmamış olması tarihlemeyi zorlaştırmaktadır. Söz konusu eserin Yafo'dadaki benzer örneği MÖ 3. yüzyılın sonlarına tarihlendirilmiştir¹⁷⁵.

Hellenistik Dönem'e ait olan bir diğer parça **Kat. No. 53** numaralı ağız parçasıdır. Bir amphoraya ait olan bu dışa sarkıtılmış ağız parçası, formu ve renk özellikleri açısından Ephesos/Nikandros Grup olarak adlandırılan gruba dahildir (**Levha 41/b**). Benzer örnekler MÖ 3-2. yüzyıllar arasına tarihlendirilmektedir¹⁷⁶. Hellenistik Dönem'e ait bir diğer seramik **Kat. No. 54** numaralı boyundan ağza kulplu amphora parçasıdır. Kulp, ağız ve boynun bir kısmının korunduğu krem hamurlu ve krem astarlı parçanın Metropolis'teki benzer örnekleri MÖ 3-2. yüzyıllar arasına tarihlendirilmektedir¹⁷⁷ (**Levha 42/a**).

Kat. No. 55 numaralı seramik Hellenistik Dönem içerisinde yoğun olarak görülen tabak formlarındandır. İç ve dış yüzeyinde kırmızı boyalı olan tabak parçası içe çekik yuvarlatılmış ağza sahiptir (**Levha 42/b**). Atina Agorası ve Tarsus-Keşbükü'nde tespit edilen buluntular MÖ 3.-1. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir¹⁷⁸.

Yılancı Burnu Höyüğü'nde tespit edilen bir diğer kalıp yapımı seramik parçası ise **Kat. No. 56** numaralı ağız ve gövde parçasıdır. Tez çalışması kapsamında incelenen son kalıp yapımı seramik parçasının dış yüzeyinde, dudağın altından gövdeye geçiş yaptığı alanda kazıma ile oluşturulmuş 1 adet yiv bulunmaktadır. Ayrıca, kazıma yivin altında bir panel içerisinde kabı çevreleyen 8 yapraklı rozet kabartması yer almaktadır. İç yüzeyi siyah firnisli olan ağız parçasının dış yüzeyi kahverengi-siyah alacalıdır (**Levha 43/a**). Myra

¹⁷² Howland 1958, Pl. 41: 414.

¹⁷³ Aleotti 2017, 9: Fig. 11.

¹⁷⁴ Brogan 2000, 318, Fig. 22/65.

¹⁷⁵ Finkielsztejn 2020b, 449: 30.111.1018.2.

¹⁷⁶ Finkielsztejn 2020b, 449.

¹⁷⁷ Sağun 2022, 132, Kat. No: 249.

¹⁷⁸ Sparkes-Talcott 1970, 131-132; Kılıç 2019, Kat. No:11, 13, 21.

Tiyatrosu'nda bulunan benzer örnekler MÖ 150-50 yılları arasına tarihlendirilmiştir¹⁷⁹. Söz konusu seramik Myra buluntuları ışığında MÖ 150-50 yılları arasına tarihlendirilmiştir.

Kat. No. 57 numarasına sahip bir diğer kalıp yapımı seramik örneği kahverengimsi gri hamurlu, iç ve dış yüzeyde soluk siyah firnislidir. Dış yüzeyinde istiridye olarak da anılan kabartma şeklinde yapılmış yivler ve noktasal bezemeler mevcuttur (**Levha 43/b**). Seramik oldukça spesifik bir bezemeye sahip olmasına karşın hakkında birçok tarihleme önerisi bulunmaktadır. Doryleion kazılarındaki örneği MÖ 225-200 yılları arasına tarihlendirilmiştir.¹⁸⁰ Söz konusu örnek renk açısından Yılcı Burnu Höyüğü'ndeki örnek ile uyuşmamaktadır. Ephesos Odeon'undan bulunan bir diğer örnek ise Hellenistik Dönem'e tarihlendirilmiştir¹⁸¹. Söz konusu bezeme anlayışına sahip kalıp yapımı seramik örneklerinin en geç MÖ 100-86 yılları arasına tarihlendirildiği düşünülmektedir¹⁸². Atina'da oldukça popüler olan bu tasarımın aynı özelliklere sahip olan bir eser MÖ 150-146 yılları arasına¹⁸³, başka bir örneği ise MÖ 140 yılı civarına tarihlendirilmiştir¹⁸⁴. Diğer bir genel tarih önerisi de MÖ 100 civarındadır¹⁸⁵. Bunların yanı sıra Agora kazılarında ele geçen örnekler ise MÖ 145-86 yılları arasına tarihlendirilmiştir¹⁸⁶. Farklı birçok tarihlemenin söz konusu olduğu seramiğin Atina örneklerinden yola çıkılarak MÖ 145-86 yılları arasına tarihlendirilmiştir.

Kat. No. 58 numaralı gövde parçası ise üzerinde yatay formlu, ince ve kalın, sık dokulu çizgisel bezemelerle birlikte muhtemelen dikey koyu renkli bitkisel bir bezemeye sahiptir. Söz konusu gövde parçasının küçük bir bölümü korunmuştur (**Levha 44/a**). Seramik parçasının üzerindeki bezemenin MÖ 2. yüzyıl içerisinde sevilerek kullanıldığı bilinmektedir¹⁸⁷. Söz konusu bezeme anlayışından yola çıkılarak gövde parçası MÖ 2. yüzyıl içerisine tarihlendirilmiştir.

Küçük fragmanlar halinde bulunmuş diğer amphora parçalarından ilki **Kat. No. 59** numaralı kaide ve gövde parçasıdır. Kaideden gövdeye uzanan koyu kahverengi ve siyah tonlarındaki çizgisel bezeme maalesef tam olarak korunamamıştır (**Levha 44/b**). Bu nedenle

¹⁷⁹ Öz 2022, 130, Fig. 3/18.

¹⁸⁰ Yedidağ 2011, 111, KY 14.

¹⁸¹ Leon 1991, 72, Lev. 83/D39.

¹⁸² Rotroff 1997, 85; Scott 2008, 132.

¹⁸³ Edwards 1975, 178, Fig. 898.

¹⁸⁴ Rotroff 1997, 289-290, Fig. 437

¹⁸⁵ Edwards 1975, 177.

¹⁸⁶ Rotroff 1982, 84-85, Fig. 336, 338, 341.

¹⁸⁷ Rotroff 2006, 268, Fig. 217, 219.

söz konusu seramik buluntusu için net bir tarih vermek zorlaşmaktadır. Ancak, benzer örneklerin MÖ 2. yüzyıl sonralarında varlığı bilinmektedir¹⁸⁸.

Yılcı Burnu Höyüğü'nde dikkat çekici bir yoğunlukta bulunan bir diğer grup amphora parçalarıdır. Bahsi geçen yoğunluk muhtemelen yerleşimin ticari potansiyelinden kaynaklanmaktadır. Sözü edilen önem içerisindeki ticaretin büyüklüğünü anlatmak için söz konusu gruptan birkaç örneğin yeterli olacağı düşünülmüştür. **Kat. No. 60** numaralı dip parçası incelendiğinde benzer örneklerinden yola çıkılarak Knidos üretimi olduğu ve MÖ 2.-1. yüzyıllar arasına tarihlendirildiği anlaşılmıştır¹⁸⁹. **Kat. No. 61** numaralı dip parçasının benzerleri ise Myndos'ta bulunmuştur¹⁹⁰. Söz konusu amphora parçaları da bir önceki örnek gibi MÖ 2.-1. yüzyıl arasına tarihlendirilmiştir (**Levha 42/a-b**).

Kat. No. 62 numaralı seramik dudak ve boyun benzerliğinden yola çıkılarak MÖ 300-0 yılları arasına tarihlendirilmektedir¹⁹¹. Mika ve ince taneli taşçık katkılı hamuru turuncu renklidir ve söz konusu tarih aralığının büyük olması olasıkla popüler bir form olmasından kaynaklanmaktadır (**Levha 46/a**).

Kat. No. 63 numaralı kaide parçasının kaide yapısı göz önünde bulundurulduğunda Kap Krio kazılarında ele geçen olpelerle büyük benzerlik taşıdığı anlaşılmıştır. Söz konusu benzer örnekler MÖ 50-0 yılları arasına tarihlendirilmektedir¹⁹² (**Levha 46/b**) **hamur özellikleri sella bir şeyler**.

Kat. No. 64 numaralı dip parçasının unguentariuma ait olduğu düşünülmektedir. Kahverengi, yoğun miktarda mika, kireç ve ince taneli taşçık katkılı hamura sahip olan parçanın dış yüzeyi kahverengi astarlıdır ve oldukça pürüzsüzdür (**Levha 47/a**). Söz konusu unguentariumun benzer örneklerinden yola çıkılarak MÖ 4 - MS 1. yüzyıl gibi oldukça geniş bir tarih aralığına ait olduğu düşünülmektedir¹⁹³.

¹⁸⁸ Rotroff 2006, 269, Fig. 228.

¹⁸⁹ Leonard 1998, 182, Fig. 3.4.5-Fig. 3.4.6; Korkmaz 2011, Kat. No: 43; Aslan 2019b, 352, Fig. 15.

¹⁹⁰ Gülsefa 2016, 114-115; Kat. No: 44.

¹⁹¹ Bezecky 2013, 123; Pl. 10; Gülsefa 2016, 117-116; Kat. No. 47.

¹⁹² Doksanaltı 2006, 702, Çizim 1006.

¹⁹³ British Museum: https://www.britishmuseum.org/collection/object/G_1814-0704-666 ; https://www.britishmuseum.org/collection/object/G_1814-0704-664 ; https://www.britishmuseum.org/collection/object/G_1964-0408-15 .

3.2.9. Roma Dönemi Seramikleri

Fig. 16: Roma Dönemi seramiklerinin tespit edildiği alan.

Yılancı Burnu Mevkii seramik buluntuları içerisinde incelenecek olan son grup Roma Dönemi seramikleridir. Bahsi geçen dönem içerisinde araştırma sahasında oldukça fazla sayıda seramik buluntusu saptanmıştır. Çalışmanın konusundan sapmaması ve konu bütünlüğü açısından Roma Dönemi'ne ait büyük bir çoğunluğu yansıtan sınırlı sayıda seramik buluntusu incelenmiştir.

Yılancı Burnu Mevkii, Roma Dönemi'nde Hellenistik Dönem'deki ticari potansiyelini korumakla kalmamış ayrıca bu potansiyeli artırarak yayılımını genişletmiştir. Bahsi geçen genişleme Yılancı Burnu Höyüğü'nde güney ve doğu yönlüdür. Ayrıca, Roma Dönemi içerisinde burnun doğu yamacında yer alan mekanların Roma Dönemi içerisinde onarım gördüğünün anlaşılması höyük olarak adlandırılan burnun Roma Dönemi'ne kadar kesintisiz bir kullanım gördüğünü kanıtlar niteliktedir. Tez çalışması kapsamında Roma Dönemi'ne tarihlendirilen 10 adet seramik parçası incelenmiştir.

Roma Dönemi seramik buluntuları içerisinde en önemli buluntuları şüphesiz ki sivri dipli amphora parçaları oluşturmaktadır. Söz edildiği üzere büyük bir grubu temsil eden örneklerden ilki **Kat. No. 65** numaralı sivri dip parçasıdır. Söz konusu parçanın gövde kısmı korunamamıştır "Galler Tipi" olarak anılan benzer dip örnekleri MS 0-50 yılları arasına

tarihlendirilmektedir¹⁹⁴. Hellenistik Dönem ile Roma Dönemi arasındaki bağlantıyı oldukça güzel bir şekilde yansıtan parça aynı zamanda ticaretin devamlılığını da gözler önüne sermektedir (**Levha 47/b**).

Yılancı Burnu Höyüğü'nde incelenmek üzere ele alınan Roma Dönemi seramikleri içerisinde kaliteli olarak sınıflandırabileceğimiz az sayıda seramik vardır. Kaliteli grubun dışındaki seramikler ise ancak formlarından yola çıkılarak tarihlenebilmiştir. **Kat. No. 66** numaralı seramiğin benzer örnekleri MS 25-40 yılları arasına tarihlendirilmektedir¹⁹⁵ (**Levha 48/a**).

Yukarıda bahsedilen tarih aralığına ilişkin bir diğer örnek ise dip formundan yola çıkılarak Rhodos üretimi olduğu düşünülen ve MS 30-50 yılları arasına tarihlenebilecek olan **Kat. No. 67** numaralı sivri dipli amphora parçasıdır¹⁹⁶ (**Levha 48/b**).

Kat. No. 68 numaralı seramiğin Atina'daki örnekleri MS 3. yüzyıl¹⁹⁷, Kap Krio'daki benzer örnekleri ise MS 0-75¹⁹⁸ arasına tarihlendirilmektedir. Söz konusu parça MS 0-75 yılları arasına tarihlendirilmiştir (**Levha 49/a**).

Roma Dönemi'ne tarihlendirilen seramikler içerisinde net tarih verilemeyen seramik buluntuları da mevcuttur. Bunlardan birisi yoğun miktarda mika, kireç ve ince taneli taşçık katkılı **Kat. No. 69** numaralı kaide parçasıdır Bahsi geçen seramiği tarihlemek için tek kriter kaide ve kabın iç yüzeyinin yapısı olduğundan net bir tarihleme yapmak zorlaşmaktadır. İç yüzeyinden anlaşılabileceği üzere, kapalı bir kabın parçası olan seramik MS 125-150 yılları arasına tarihlendirilmiştir¹⁹⁹ (**Levha 49/b**).

Kat. No. 70 numaralı ağız ve gövde parçası dışa sarkıtılmış ağızlı, iç ve dış yüzeyinde gövde üzerinde yivlere sahiptir (**Levha 50/a**). Yoğun miktarda mika, kireç, ince taneli taşçık ve kum katkılı olan parçanın benzeri Tralleis sokak altı kanalizasyonunda bulunmuştur. Söz konusu eser MS 3. yüzyıla tarihlendirilmektedir²⁰⁰.

Kat. No. 71 numaralı sivri dip parçası; kahverengi hamurlu, yoğun miktarda kireç ve ince taneli taşçık katkılıdır (**Levha 50/b**). Kelenderis'teki örneği "Variant C Snp III" olarak

¹⁹⁴ Kilcher 1994, 727: Pl. 182/3885.

¹⁹⁵ Hayes 1972, 165, Form 18: 461.

¹⁹⁶ Kilcher 1994, 672: Pl. 123/2379.

¹⁹⁷ Hayes 1972, 169, Form 21: 500

¹⁹⁸ Doksanaltı 2006, 465-466; Çizim No: 445.

¹⁹⁹ Hayes 2008, 270, Fig 52-Pl77, 1653.

²⁰⁰ Erön 2013, 216: Lev. 38, Kat. No: 28.

bilinmektedir ve MS 4-5. yüzyıllara tarihlendirilmektedir²⁰¹. Topaç benzeri dip kısmıyla karakteristik bir özellik sergileyen bu parça Karadeniz Bölgesi'nde yaygın olarak görülmektedir²⁰². Ancak, söz konusu parçanın önemi dip kısmında bulunan çökeltidir. Yapılan incelemelerde reçine olduğu saptanan çökelti, amphora içerisinde taşınan malzeme hakkında ipuçları sunmaktan ziyade ticari amphoralarda kullanılan izolasyon uygulamalarını anlamamız açısından oldukça önemlidir. FTIR sonuçlarına göre; çam reçinesi olduğu anlaşılan kalıntı muhtemelen amphoranın yalıtımını sağlamak ve içerisinde taşıdığı şarabı tatlandırmak için kullanılmıştır.

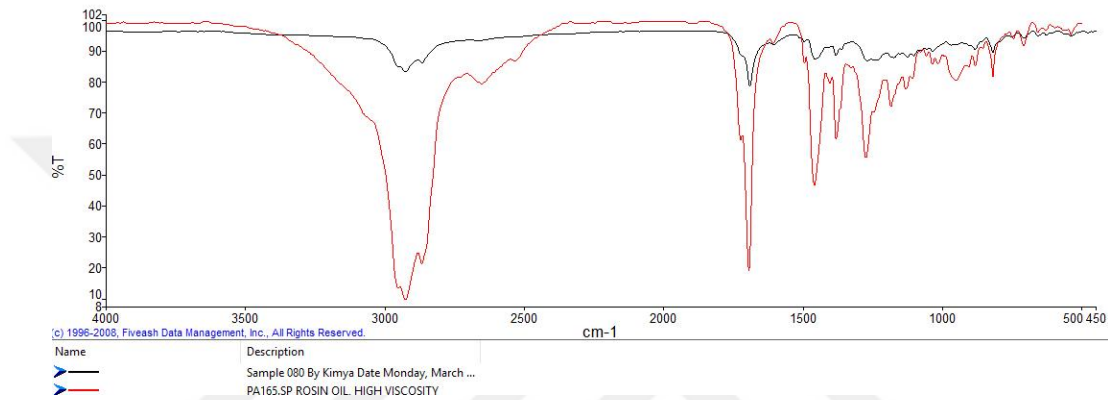

Fig. 27: KİSDA21/YB-235 envanter numaralı seramiğin FTIR sonucu²⁰³.

Sivri dipli amphora parçasının dibinde kalan reçine kalıntısı oldukça önemlidir. Yılcı Burnu Höyüğü'ndeki seramik buluntularının içerisinde organik buluntu tespit edilen tek eser **Kat. No. 71** numaralı seramik parçasıdır. Amphoraların içerisindeki organik kalıntılar bizlere Antik Dönem hakkında birçok bilgi sağlayabilir. Yapılan çalışmalarda reçine kullanımının farklı amaçları olabileceği anlaşılmıştır. Kimi çalışmalarda reçinelerin şarap taşınan amphoraların kapatılma işleminde kullanıldığı saptanmıştır²⁰⁴. Ayrıca, sadece amphoraları mühürlemek için değil şarabı korumak amaçlı şarabın içeriğine karıştırıldığı da yapılan çalışmalarda anlaşılmıştır²⁰⁵. Bu uygulama uzun mesafeli ticareti yapılan şarabın deniz yoluyla taşınırken korunmasını sağlamaktadır. Amphoralarda kullanılan reçine, şarabın oksijenle bağlantısını kestiği için uzun süreler boyunca muhafaza edilmesine de

²⁰¹ Tekocak-Zoroğlu 2013, 115, Fig. 10.

²⁰² Opalt 2010, 378; Fig. 1.7.

²⁰³ Elde edilen örneğin reçineye ait olduğu ATR-FTIR spektrumunun alınmasıyla kanıtlanmıştır. Bu analiz için Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Fen Fakültesi Kimya Bölümü Biyokimya Araştırma Laboratuvarı'nda bulunan Perkin Elmer (Spectrum Two) ATR-FTIR spektrometresi kullanılmıştır. Saf reçinenin FTIR spektrumuna ait karakteristik pikler mevcut reçine örneğinde de gözlemlenmiştir. Bu pikler 2926cm⁻¹'deki C-H, 1691cm⁻¹'deki C=O, 1457cm⁻¹'deki C=C gerilme titreşimleri ve 1383cm⁻¹'de -C-H ile 800-100cm⁻¹'deki bükülme titreşimleridir.

²⁰⁴ Zareva-Kuleff 2010, 283.

²⁰⁵ Zareva-Kuleff 2010, 283.

yardımcı olmaktadır²⁰⁶. Roma Dönemi'nde amphoraların iç yüzeyleri ince bir reçine tabakasıyla kaplanarak içeriğine deniz suyu, alçı taşı ve bazı aromatik bitkilerde konduğu bilinmektedir²⁰⁷. Apollonia Pontika'da yapılan çalışmada Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 22 adet amphora içerisinde reçine kalıntısı tespit edilmiştir²⁰⁸. Ayrıca, Arles Müzesi'nde yapılan çalışmalarda MÖ 1-MS 1. yüzyıla tarihlendirilen ve şarap taşımak amaçlı kullanılan amphoraların içerisinde de reçine kalıntıları tespit edilmiştir²⁰⁹. Bu da Hellenistik Dönem'de görülmeye başlanan reçineli şarapların uzun dönemler boyunca tercih edildiğini kanıtlamaktadır. Buna ek olarak Pyrgi kentinde yapılan çalışmalarda, ticari amaçlı kullanılan amphoraların içerisinde reçine kalıntılarının olduğu saptanmıştır²¹⁰. Bu bağlamda reçineli amphoraların Akdeniz coğrafyasında yaygın olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Yılcı Burnu Höyüğü'nde saptanan bu bulgu yaygın olarak kullanılan reçineli şarap tercihinin kullanım süresine bilgi katması açısından oldukça kıymetlidir. Reçinenin saptandığı seramik buluntusunun üretim yerinin Batı Anadolu ya da Akdeniz coğrafyasından uzak olduğu kabul edilirse söz konusu buluntu Yılcı Burnu Höyüğü'ndeki Roma Dönemi ticaret ağının genişliğini gözler önüne sermektedir.

Kat. No. 72 numaralı ağız parçasının bir kaseye ait olduğu düşünülmektedir. Yoğun miktarda mika katkılı ve turuncu hamurlu olan ağız parçası turuncu astarlıdır (**Levha 50/c**). Ağız kısmının dışında dudak altında 2 adet kalın kazıma yive sahip olan kaseenin benzer örnekleri MS 450-475 yılları arasına tarihlendirilmektedir²¹¹.

Kat. No. 73 numaralı seramik, kiremit kırmızısı hamura ve astara sahiptir. Dudak kısmında 3 adet kalın yiv bulunmakta ve bu yivlerin içerisinde baskı ile oluşturulmuş rulet bezemesi yer almaktadır (**Levha 51/a**). Benzer örnekleri Parion Tiyatrosu kazılarında bulunmuştur²¹². Söz konusu seramik LRC Tip D olarak anılmakta²¹³ ve MS 450-475 yılları arasına tarihlendirilmektedir²¹⁴.

Kat. No. 74 numaralı tabak turuncu hamurlu ve açık kırmızı astarlıdır. Dudak kısmı kalınlaştırılarak belirginleştirilmiş olan seramik parçasının gövdesi düz ve oldukça

²⁰⁶ Zlateva-Rangelov 2015, 222.

²⁰⁷ Preusz vd. 2019, 566.

²⁰⁸ Zlateva-Rangelov 2015, 226.

²⁰⁹ Adilbekov 2016, 25.

²¹⁰ Preusz vd. 2019, 571.

²¹¹ Hayes 1972, 229, Form 82: 1117, Form 84: 1120.

²¹² Ergürer 2018, Fig. 7/90.

²¹³ Hayes 1972, 332, Fig. 13.

²¹⁴ Hayes 1972, 327.

pürüzsüzdür **(Levha 51/b)**. Afrika Kırmızı Astarlı Seramiği grubu içerisinde değerlendirebileceğimiz parça genel olarak MS 5. yüzyıla tarihlendirilmektedir²¹⁵.

²¹⁵ Hayes 1972, 136; Form 89.

4. BÖLÜM

4. DİĞER BULUNTULAR

4.1. Sikkeler

Yılandı Burnu Höyüğü'nde 2 adet bronz sikke bulunmuştur. Ancak yoğun şekilde korozyona uğramış olduklarından sikkelerin tarihlemesini yapmak oldukça zordur.

Söz konusu eserlerden Hellenistik Dönem'e ait olduğu düşünülen sikke Yılandı Burnu Höyüğü'nün batı yamacında bulunmuştur (**Lev. 52/a**). Bahsi geçen sikkenin Hellenistik Dönem'e ait olduğu düşünülürse yerleşimin batı yamacındaki Hellenistik Dönem varlığını desteklemektedir.

Bir diğer sikke ise Yılandı Burnu Höyüğü'nün doğusunda bulunmuştur (**Lev. 52/b**). Bahsi geçen eser Anaia gibi yakın bir merkezde yoğun olarak saptanan Bizans Dönemi sikkelerle boyutsal benzerlikler taşımaktadır. Söz konusu sikkenin üzerinde görülen dairesel kabartmadan yola çıkılarak 6-7. yüzyıllar arasında ait olabileceği de düşünülmektedir²¹⁶. Bizans Dönemi'ne ait sikkenin bulunması ise söz konusu arazinin Bizans Dönemi'nde yerleşilmeye devam edildiği görüşünü desteklemektedir.

4.2. Taş Eserler

Yılandı Burnu Höyüğü'nde tespit edilen 1 adet taş eser mevcuttur. Söz konusu eser Antik Ege Dünyası'nda yoğun olarak görülen ve olynthos değirmeni olarak anılan bazalttan yapılmış değirmen parçasıdır (**Lev. 53/a-b**). Bahsi geçen değirmenin yarısından çoğu kırık bir halde bulunmuştur. Buna rağmen söz konusu eserin olynthos değirmeni olarak tanımlanmasına yetecek tüm özellikleri barındırmaktadır. Değirmenin alt yüzeyinde birbirine paralel eğik yivler vardır ve bu özelliğe sahip değirmenler Frankel'in bahsi üzerine yoğun olarak Delos, Priene ve Thera'da bulunmaktadır²¹⁷. Değirmenin üzerindeki mil yuvası dikkate alındığında ise "Tip II4" ya da "Tip II5" olarak tanımlanabilir ve Klasik Dönem'e tarihlendirilmektedir²¹⁸. Kınık Höyük'teki örnekleri MÖ 5. yüzyıla

²¹⁶ Ünal-Bülbül 2005, 118: Sikke 4; Toy 2019, Lev. 1-7.

²¹⁷ Frankel 2003, Fig. 8.

²¹⁸ Frankel 2003, 12: Fig. 10.

tarihlendirilmiştir²¹⁹. Ancak; Yılandı Burnu Höyüğü'nde bulunan olynthos değirmeni, Kınık Höyük örneğinden kalite ve işçilik açısından oldukça iyi durumdadır. Gordion'da ise "Tip II4" olarak adlandırılan olynthos değirmeni Hellenistik Dönem'e tarihlendirilmiştir²²⁰. Bu bağlamda Yılandı Burnu Höyüğü'nde bulunan olynthos değirmeni parçası Geç Klasik Dönem-Erken Hellenistik Dönem'e tarihlendirilmiştir.

4.3. Pişmiş Toprak Eserler

Yılandı Burnu Höyüğü pişmiş toprak buluntuları içerisinde sadece bir adet dokuma tezgahı ağırlığı yer almaktadır (**Lev. 53/c**). Hamuru kireç ile ince taneli taşçık katkılı ve turuncu renkli hamurludur. Aynı zamanda turuncu astarlı olan ağırlık diskoid formudur. İki asma delikli ve şişkin olan ağırlığın dış yüzeyi pürüzsüzdür. Çift askı delikli dokuma ağırlıklarının Tunç Çağı'ndan itibaren kullanıldığı bilinmektedir²²¹. Söz konusu eserin benzerleri Symrna²²², Parion²²³ ve diğer yerleşimlerdeki benzer örnekleri²²⁴ göz önünde bulundurularak MÖ 5-3. yüzyıllara tarihlendirilmektedir.

²¹⁹ Highcock vd. 2015, 116-117: Fig. 6.10.

²²⁰ Wells 2012, 230: Fig. 140.

²²¹ Tütüncüler 2005, 173: Kat. No. 269 Env. No. 2715 a, Kat. No. 270 Env. No. 2715 b.

²²² Taşlıalan-Bear 2005, Fig. 56; Aslan 2007, Lev. 64: Res. 36, Lev. 66: Res. 37, Lev. 84: Res. 46.

²²³ Özdemir 2023, Kat. No: 23, 27, 31, 32.

²²⁴ Chavane 1975, 79: Kat. No. 237, 238, 256.

5. BÖLÜM

5. YAKIN ÇEVREDE BULUNAN HÖYÜKLERLE YILANCI BURNU HÖYÜĞÜ'NÜN KARŞILAŞTIRILMASI

Batı Anadolu, erken dönem yerleşimleri olarak Anadolu'nun diğer merkezlerinden ayrılmaktadır. Sahip olduğu yumuşak iklim ve zengin doğa insanoğlu tarafından rahatlıkla benimsenerek yerleşim görmüştür. Anadolu'nun doğusuna nazaran daha geç dönemlerde yerleşim görmeye başlamasına rağmen Batı Anadolu'daki erken yerleşim izlerine rastlanılan merkezler oldukça yaygındır. Söz konusu yerleşimlerin büyük bir yoğunluğu topoğrafyanın değişimiyle terk edilmiş ya da alüvyonlar altında kalmıştır.

Batı Anadolu'da yer alan yerleşimleri anlamak başka bir açıdan bakıldığında Prehistorik yaşamın deniz ile ilişkisini anlamamızı sağlamaktadır. Yılandıcı Burnu Höyüğü bakıldığında çekirdek olarak küçük bir merkezden oluşmaktadır. Kuşadası ilçesi ve yakın çevresinde bulunan höyükler içinde bu geçerlidir. Bu kapsamda benzer özelliklere sahip olduğu düşünülen höyükler ve erken dönem yerleşim merkezleri incelenerek Yılandıcı Burnu Höyüğü ile benzerliklerinin ve farklılıklarının anlaşılması amaçlanmaktadır.

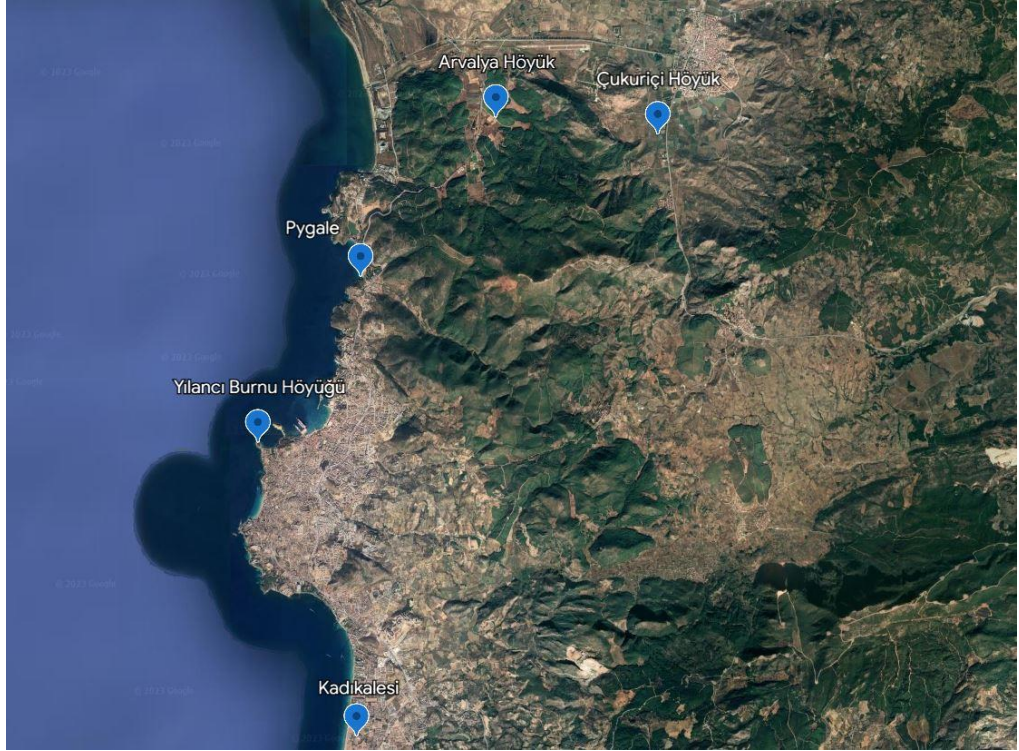

Fig. 28: Yılandıcı Burnu Höyüğü ve yakın çevresinde yer alan höyük yerleşimleri.

5.1. Ulucak Höyük

Yılandı Burnu Höyüğü'ndeki en erken yerleşim izine ait bulgular Geç Neolitik-Erken Kalkolitik Çağ'a ait seramik buluntularıdır. Tarihleme konusunda da oldukça faydalı olan bu höyükler Ulucak Höyük ve Çukuriçi Höyük'tür. Ulucak Höyük'ün Yılandı Burnu Höyüğü'ne olan uzaklığı oldukça fazla olsa da söz konusu merkezde saptanan bulgular Yılandı Burnu Höyüğü ile büyük ölçüde örtüşmektedir. 7 ayrı tabakadan söz edilen Ulucak Höyük'te Erken Neolitik Çağ'dan Bizans Dönemi'ne kadar bulgu tespit edilmesine karşın Tunç Çağı ile Geç Roma Dönemi arasında herhangi bir bulguya rastlanılmadığı anlaşılmaktadır²²⁵. Yılandı Burnu Höyüğü ile Ulucak Höyük dönemsel buluntu açısından kıyaslandığında Yılandı Burnu Höyüğü hiçbir boş dönemin görülmemesiyle oldukça dikkat çekicidir. Paleocoğrafya açısından incelendiğinde ise yine birtakım farklılıklar göze çarpmaktadır. Ulucak Höyük'ün bulunduğu arazinin yakınından Nif Çayı geçmektedir ve alüvyonlar nedeniyle Ulucak Höyük birçok erken yerleşimin de başına geldiği üzere dolgu toprak altında kalmıştır²²⁶. Ancak, Yılandı Burnu Höyüğü için böyle bir durumdan bahsetmek olanaksızdır. Alüvyonların altında kalmasına neden olabilecek hiçbir akarsu yatağı Yılandı Burnu'nun yakınından geçmemektedir.

5.2. Çukuriçi Höyük

Yılandı Burnu Höyüğü'nün yakın coğrafyası incelendiğinde karşımıza Çukuriçi Höyük çıkmaktadır. Bu merkez yakınında bulunan Arvalya Höyük ile birbirlerine yakınlıklarıyla dikkat çekmektedir. Çukuriçi Höyük göz önünde bulundurulduğunda dönemsel anlamda Neolitik Çağ'dan Antik Dönem'e kadar yerleşim gördüğü anlaşılmaktadır²²⁷. Söz konusu merkezlerin kapsamlı olarak incelenmeleri Batı Anadolu'da yer alan höyük yerleşimlerinin tipolojisinin çıkarılmasına fayda sağlamaktadır. Çukuriçi Höyük'ün Prehistorik Dönem kıyı sınırlarının su baskını bölgesinde olduğu düşünülürse söz konusu yerleşimlerin terk edilme nedeni yerleşimin belirli periyotlarla sular altında kalması gösterilebilir²²⁸. Ancak, Antik Dönem'e ait buluntuların azlığı dikkat çekici bir detaydır. Ephesos Antik Kenti'nin yakınlarında bulunması söz konusu merkezin zamanla daha büyük bir kente doğru kaydığı izlenimini düşündürmektedir.

²²⁵ Çilingiroğlu vd. 2004, 10; Çilingiroğlu vd. 2012, 159.

²²⁶ Çilingiroğlu vd. 2004, 4.

²²⁷ Horejs 2004, 17; Stock vd. 2015, Fig. 4.

²²⁸ Stock vd. 2015, 566: Fig. 1.

5.3. Arvalya Höyük

Arvalya höyük, Çukuriçi Höyük'e yakınlığıyla dikkat çekmektedir. Söz konusu merkezde yapılan çalışmalarda Neolitik Çağ'dan Tunç Çağı'na değin buluntular saptanmıştır²²⁹. Çukuriçi Höyük'e yakınlığı, Prehistorik Dönem yerleşimlerinin birbirleriyle olan iletişimlerini açıklaması açısından oldukça kıymetlidir. Ancak, Arvalya Höyük Tunç Çağı sonrasında terk edilmiştir. Büyük ihtimalle yerleşim Çukuriçi Höyük'te de görüldüğü üzere su baskınları sebebiyle coğrafi uygunluğunun bozulmasıyla ilerleyen dönemlerde kullanılmamıştır²³⁰. Söz konusu merkezlerde ilerleyen dönemlerde yapılacak çalışmalar Prehistorik Dönem yerleşimlerinin birbirleriyle ilişkilerinin boyutunu anlamamız açısından oldukça kıymetli bilgiler sunacaktır.

5.4. Pygela

Yukarıda bahsedilen iki merkezden daha güneye inildiğinde karşımıza Pygela çıkmaktadır. Denize olan yakınlığı göz önünde bulundurulduğunda Pygela Antik Kenti, Yılcı Burnu Höyüğü ile büyük benzerlikler taşımaktadır. Geniş bir sahile hakim konumdaki yerleşim ayrıca Kuşadası ilçesinin önemli prehistorik yerleşimleri arasında kabul edilmektedir. Yapılan çalışmalarda bu merkezde MÖ 14. yüzyıla tarihlendirilen üzengi kulp parçası²³¹ bulunmuştur ve bu da söz konusu merkezin bir höyük mantığıyla kurulduğuna işaret etmektedir. Ancak, buluntuların azlığı Pygela'da yer alan erken dönem yerleşimin anlaşılmasını zorlaştırmıştır.

5.5. Kadıkalesi Höyük

Yılcı Burnu Höyüğü'nün güneyinde ise bir başka höyük yer almaktadır. Anaia olarak anılan Kadıkalesi Höyük, Kuşadası ilçesinde tespit edilmiş az sayıda höyükten biridir. Ayrıca, yapılan çalışmalarda Son Kalkolitik Çağ ile Son Tunç Çağ arasına tarihlenen buluntuların saptanması²³² Yılcı Burnu Höyüğü ile olan benzerliğini açığa çıkarmaktadır. Kadıkalesi Höyük'te yapılan çalışmalarda görüldüğü üzere tespit edilen Myken Dönemi'ne ait buluntular ve günümüze kadar yerleşim izlerine sahip olması söz konusu merkezin Kuşadası'ndaki ticarete önemli bir rol oynadığını gözler önüne sermektedir²³³. Kadıkalesi

²²⁹ Stock vd. 2015, 566: Fig. 10.

²³⁰ Stock vd. 2015, 566: Fig. 1.

²³¹ Erdemgil 2000, 94.

²³² Akdeniz 2008, 32.

²³³ Mercangöz 2012, 405.

Höyük'teki yapılan çalışmalarda MÖ 14. Yüzyıla tarihlendirilen Hitit heykelciğinin bulunması²³⁴ ise Kuşadası'nın zengin bir coğrafyada yer aldığına ve İç Anadolu Bölgesi'ndeki hakim kuvvetlerin dikkatini çektiğine vurgu yapmaktadır.

Kadıkalesi Höyük'te uzun yıllardır süren çalışmalar Kuşadası ilçesinin Antik Dönem içerisindeki önemine büyük katkılar sağlamıştır. Ancak, Kuşadası'ndaki Prehistorik Dönem yaşamını anlamak için daha fazla yerleşim göz önünde bulundurulmalıdır. Yukarıda bahsedilen höyüklerin yanı sıra 2020-2022 yıllarında gerçekleştirilen Kuşadası İlçesi ve Samsun(Mykale) Dağı Yüzey Araştırmaları çalışması kapsamında yeni bir merkez tespit edilmiştir. Çataltaş Mevkii olarak anılan merkezde Kalkolitik Çağ seramik buluntuları saptanması oldukça önemlidir. Bir höyük olmamasına karşın Kuşadası İlçesi'nde Prehistorik Dönem yerleşiminin yaygınlığını pekiştirmesi açısından oldukça önemlidir. Kuşadası Körfezi'ne hakim bir konumda yer alan söz konusu merkezde yapılan çalışmalar sırasında bahsi geçen bölgenin çevresinden, Arkaik Dönem, Klasik Dönem ve Roma Dönemi'ne ait seramik buluntuları tespit edilmiştir²³⁵.

Yılandıcı Burnu Höyüğü yukarıda bahsedilen tüm merkezlerden ayrıcalıklı durmaktadır. Yılandıcı Burnu Höyüğü öncelikle, Geç Neolitik-Erken Kalkolitik Dönem'e ait kalıntılarıyla Çukuriçi Höyük, Arvalya Höyük, Ulucak Höyük ve Çataltaş Mevkii gibi merkezlerle çağdaş sayılabilecek seramik buluntularına sahiptir. Ayrıca, söz konusu merkezlerdeki gibi herhangi bir dönem içerisinde bir terk edilme yaşamamış ya da yerleşimin varlığı zayıflamamıştır. Dönemsel boşluğun görülmediği diğer merkezler ele alınırsa Yılandıcı Burnu Höyüğü bahsi geçen merkezlerden daha erken bir yerleşime sahip olmasıyla ön plana çıkmaktadır. Pygela ve Kadıkalesi Höyük göz önünde bulundurulduğunda Yılandıcı Burnu Höyüğü'ne kıyasla daha genç karakterli merkezler olarak göze çarpmaktadır. Kadıkalesi Höyük'ün deniz ile bağlantısı kesilmiş, Pygela ise dönem içerisinde buluntu açısından zayıflıklar göstermektedir.

Mimari açıdan bakıldığında Yılandıcı Burnu Höyüğü'nde en erken mimari kalıntılar MÖ 8-7. yüzyıllara tarihlendirilen mekanlardır. Bunun dışında istinat duvarı kalıntıları da Yılandıcı Burnu Höyüğü'ndeki mimariyi anlamaya yardımcı olmaktadır. Ancak, yüzey araştırmalarının kısıtlı çalışma imkanları nedeniyle Ulucak Höyük, Çukuriçi Höyük ve Arvalya Höyük'ün aksine Yılandıcı Burnu Höyüğü'ndeki Prehistorik Dönem'e ait mimari

²³⁴ Türkan 2006, 2; Mercangöz 2012, Res. 3.

²³⁵ Erön 2022, 146.

izler tespit edilememiştir. Bu eksikliği höyükte ilerleyen zamanlarda yapılacak bir kazı çalışması ile gidermek mümkün görülmektedir.

Yılandıcı Burnu Höyüğü, Kuşadası ilçesinin Prehistorik tarihi açısından oldukça önemli bilgiler sunmaktadır. İlk yerleşildiği Geç Neolitik-Erken Kalkolitik Çağ'dan itibaren aynı yerinde varlığını sürdürmüştür. Yapılan kısıtlı çalışmalar neticesinde maalesef su ihtiyaçlarını nereden karşıladıkları hakkında bir bilgiye ulaşılamamıştır. Denizin içindeki konumu göz önünde bulundurulursa, Kuşadası'nda Prehistorik Dönem sosyal yaşamın denizden ayrılmaz bir bütünlükte olduğu bilgisini gözler önüne sermektedir. Batı Anadolu, vaha sayılabilecek alanlarla, yeşil doğasıyla ve deniziyle her zaman için yaşama kycak açmış bir coğrafya olarak göze çarpmaktadır. Yapılan çalışmalardan yola çıkıldığında, Kuşadası çevresindeki Prehistorik yerleşimlerin küçük köyler ya da kasabalar tarzında kurulduğu düşünülebilir. Buna ek olarak Yılandıcı Burnu Höyüğü, Kadıkalesi Höyük, Pygela gibi merkezlerde herhangi bir kamusal yapıya rastlanılmamıştır. Oldukça önemli merkezler olmalarına karşın bu tür kamusal yapıların bulunmaması ise akıllara Kuşadası ilçesinde yer alan yerleşimlerin karakteri hakkında birtakım fikirler getirmektedir. Prehistorik Dönem yerleşimlerinin köy ya da kasaba benzeri karakteri binlerce yıl boyunca kendisini korumuş olmalıdır. Yılandıcı Burnu Höyüğü'nde bunlardan birisi olabilir. Kamusal yapı tespit edilmemiş olsa da Yılandıcı Burnu Höyüğü'nün yayılım sahası olarak genişleme gösterdiği buluntular yoluyla saptanmıştır. O halde Yılandıcı Burnu Höyüğü, küçük bir kasaba olarak kalmamış zamanla genişleyerek Ege Dünyası'nda kendisine yer bulmuştur.

6. BÖLÜM

6. TARTIŞMA VE SONUÇ

Yılancı Burnu Mevkii'nde 2020-2022 yıllarında yürütülen yüzey araştırması çalışmalarının en önemli katkılarından birisi bahsi geçen merkezin bir höyük yerleşimi olduğunun tespit edilmiş olmasıdır. Yılancı Burnu Höyüğü'nün yakınında yer alan Çukuriçi Höyük, Arvalya Höyük, Çataltaş Mevkii, Kadıkalesi ve Pygela merkezleriyle tarihsel bir bağlantı kurulabilmektedir. Ancak, Geç Neolitik-Erken Kalkolitik Çağ içerisinde iskan edildiği düşünülen Yılancı Burnu Höyüğü, bahsi geçen diğer merkezlerden farklı bir özellik barındırmaktadır. Erken dönem yerleşimlerinin suya yakın bölgelerde kurulduğu fakat, günümüzde alüvyonlar veya başka faktörler nedeniyle sudan uzak kaldığı görülmektedir. Yılancı Burnu Höyüğü ise deniz kenarında yer almasına karşın, alüvyonlar ya da başka nedenlerle Kadıkalesi'nde görüldüğü gibi su ile bağlantısını kaybetmemiştir ve halen ilk yerleşim gördüğü andaki coğrafi konumunu korumaktadır. Bu nedenle Yılancı Burnu Höyüğü'nde bulunan erken dönem seramik buluntuları, Geç Neolitik-Erken Kalkolitik Çağ'da yaşayan insanların denizden ticaret ve besin amacıyla her türlü faydalanmaya çalıştığını gözler önüne sermektedir. Bu bağlamda Yılancı Burnu Höyüğü'nün Prehistorik buluntulara sahip olması Batı Anadolu'daki Prehistorik Dönem kıyı yerleşimleri hakkında daha fazla bilgi sahibi olmamız açısından oldukça önemlidir. Sınırlı sayıdaki Prehistorik malzeme Yılancı Burnu Höyüğü'ndeki yerleşim için yorum yapmayı zorlaştırmaktadır. Ancak, takip eden dönemlere ait saptanan buluntular yerleşimin sürekliliğini kanıtlamasının yanı sıra Yılancı Burnu Höyüğü'ne neden yerleşildiğini anlamamız açısından ipuçları sunmaktadır.

Yılancı Burnu Höyüğü, dönemsel devamlılık açısından oldukça dikkat çekici bir yerleşim yeridir. İlk Tunç Çağ'a ait seramik buluntularına sahip olması yerleşimin istikrarını koruduğunu göstermektedir. Ancak, söz konusu alanda Orta Tunç Çağ'a ait seramik buluntusu saptanmamıştır. Bu durum dönemsel bir boşluk gibi görünse de yüzey araştırmalarının buluntu açısından kısıtlı erişime sahip olması göz önünde bulundurulduğunda söz konusu boşluk göz ardı edilebilmektedir. Son Tunç Çağ'a ait nitelikli seramik buluntuları ise bahsi geçen durumu açıklayarak herhangi bir terk edilme veya dönemsel boşluk olma ihtimalini zayıflatmaktadır. Yılancı Burnu Höyüğü Tunç

çağları içerisinde tam anlamıyla şekillenmeye başlamıştır. Seramik buluntularından anlaşılacağı üzere Ege Dünyası ile iletişim halindedir. Tunç Çağı'nın sonlarına doğru baskın bir güç haline gelen Myken kültürünün izlerini Yılandıcı Burnu Höyüğü'nde de görmek mümkündür. İthal Myken seramiklerinin yanı sıra yerli üretim sayılabilecek olan buluntularla birlikte Yılandıcı Burnu Höyüğü, Tunç Çağı içerisinde Ege Denizi ticareti açısından oldukça önemli bir merkez niteliği taşımış olmalıdır. Yılandıcı Burnu Höyüğü'nde saptanan Myken seramiklerinin benzer örneklerinin Klazomenai gibi kuzeyde yer alan bir merkezde de ele geçmiş olması Yılandıcı Burnu Höyüğü'nün, adalarda ve Yunan Anakarası'nda yer alan kültürler için Batı Anadolu'ya açılan alternatif bir kapı olarak görülmesini sağlamış olmalıdır. Konumunun Batı Anadolu'daki birçok büyük merkeze yakınlığı ve korunaklı yapısı düşünüldüğünde bu ihtimal oldukça kuvvetlenmektedir.

Yukarıda bahsedildiği üzere Yılandıcı Burnu Höyüğü'ndeki yerleşim için coğrafi konumun oldukça önemli bir katkı payı bulunmaktadır. Ege kültürlerini ayıran en büyük faktörün deniz olduğu düşünülürse Yılandıcı Burnu Höyüğü bu ayrımın sınırında yer almaktadır. Bu noktada yerleşimin coğrafi konumu nedeniyle önemini hiçbir zaman kaybetmemiş olması düşünülebilir. Öyle ki Protogeometrik Dönem ile Geometrik Dönem'e tarihlendirilen seramik buluntuları Yılandıcı Burnu Höyüğü'ndeki yerleşimin istikrarlı bir şekilde varlığını korumayı sürdürdüğünü kanıtlamaktadır. Bahsi geçen buluntuların geniş bir coğrafyada görülmesi ise Yılandıcı Burnu Höyüğü'nün ticari potansiyelinin ve kimliğinin geliştiğini anlamamıza yardımcı olmaktadır. Bunun yanı sıra seramik buluntulardan yola çıkılarak Yılandıcı Burnu Höyüğü'ndeki yerleşimin ticaret ağını anlamak bile mümkündür. Söz konusu buluntuların işçiliğindeki kaliteye bakılacak olursa Yılandıcı Burnu Höyüğü'nün sıradan bir yerleşim olmadığı anlaşılmaktadır.

Yılandıcı Burnu Höyüğü'ndeki iskanın MÖ I. binyılın ilk yarısında artmaya başladığı anlaşılmaktadır. Arazinin rüzgarlardan korunaklı olan doğu yamacı, dükkan olduğu düşünülen mekanlar için ayrılmıştır. Bu noktada Yılandıcı Burnu Höyüğü'ndeki yerleşimin yavaş yavaş burnu kontrol altına aldığı söylenebilir. Öncelikle ikinci bölümde bahsedildiği üzere erozyonu önlemek amacıyla istinat duvarı inşa edilmiştir. İstinat duvarı erozyonu önlediğinde ise Doğu Yamaç'ta dükkanlar inşa edilerek bu alan bir ticaret alanına dönüştürülmüş olmalıdır.

Mekanların taş işçiliğinin benzerleri Khios, Smyrna ve Ephesos'ta karşımıza çıkmaktadır. Erozyon sebebiyle mekanlar tahribata uğramıştır. Fakat yine de mekanların en

azından hangi amaçla yapıldığı anlaşılmaktadır. Yılanıcı Burnu Höyüğü'nün kuzeyinde yer alan mekanlar sahile bakmakta ve korunaklı bir limana yüzlerini çevirmiş durumdadır. Mekanların içerisindeki akıntıda saptanan seramik buluntuları ise dönemsel ticaretin boyutunu gözler önüne sermektedir. Arkaik Dönem içerisinde yoğun olarak görülen ithal Attika seramikleri dikkat çekicidir. Höyükteki ticaretin etkin rolü Hellenistik Dönem içerisinde yerleşimin genişlemesine neden olmuştur. Roma Dönemi'nde ise yerleşim alanı genişlemeye devam etmiştir.

Yılanıcı Burnu Höyüğü'ndeki seramik buluntularından yola çıkılarak yerleşimin dönemsel genişleme şeması ortaya çıkarılabilir durmaktadır. Geç Neolitik-Erken Kalkolitik Çağ'da, Yılanıcı Burnu Höyüğü'nün Doğu Yamaç olarak adlandırılan rüzgardan korunaklı alanının yoğun olarak yerleşim gördüğü düşünülmektedir. Tunç Çağı içerisinde ise höyükteki yerleşim Doğu Yamaç olarak adlandırılan bölge dışında Zirve olarak adlandırılan bölgeye de yayılmıştır. Zirve olarak adlandırılan alanın büyük bir çoğunluğunun araştırmaya müsait olmayan dokusu göz önünde bulundurulduğunda bu ihtimal mümkün durmaktadır.

Protogeometrik ve Geometrik dönemler içerisinde ise Yılanıcı Burnu Höyüğü'ndeki yerleşim adete serpilmeye başlamıştır. Söz konusu dönemler içerisinde höyüğün yerleşim gören alanı Doğu Yamaç olarak adlandırılan bölgedir. Buna ek olarak, söz konusu dönemler içerisinde seramik buluntuların saptandığı alanlar ve mimari yapı kalıntıları göz önünde bulundurulduğunda bir yapılaşmadan bahsedilebilir.

Arkaik Dönem içerisinde Yılanıcı Burnu Höyüğü'ndeki yerleşimin tam potansiyeline ulaştığı düşünülmektedir. Höyük üzerindeki yoğun Arkaik Dönem buluntuları bu görüşü desteklemektedir. Ayrıca, Doğu Yamaç'taki mekanların akıntılarında tespit edilen oldukça fazla sayıdaki seramik buluntusu bu bölgede ciddi ticari faaliyetlerinin olduğunu bizlere göstermektedir. Ancak, Yılanıcı Burnu Höyüğü'ndeki yerleşim Klasik Dönem'e kadar çevre bölgeye yayılmamıştır. Bu oldukça dikkat çekici bir özellik olarak göze çarpmaktadır.

Klasik Dönem içerisinde yerleşimin büyümesi nedeniyle burun üzerine ek olarak yerleşim Güneydoğu Zeytinlik'e doğru genişlemiştir. Hellenistik Dönem'le birlikte ise Yılanıcı Burnu Höyüğü'ndeki yerleşim doğuda Beyaz Villa Kesitleri ve güneyde Arıtma Tesisi olarak anılan alanlara kadar genişlemiştir. Roma Dönemi'nde ise mevcut sınırlara ek olarak Güney Sahil büyük ticari faaliyetlerin gerçekleştirildiği bir alana dönüşmüştür. Bu nedenle Yılanıcı Burnu Höyüğü'ndeki yerleşimin Hellenistik ve Roma dönemlerinde, Kuşadası Körfezi'nde gerçekleşen ticaretin ana arterlerinden biri olduğu düşünülmektedir.

Yukarıda bahsedilen bilgiler ışığında Geç Neolitik Çağ'dan modern yerleşime kadar kesintisiz bir şekilde yaşam izlerine rastladığımız Yılandı Burnu Höyüğü, Batı Anadolu'daki erken yerleşimleri anlamamız açısından oldukça büyük ipuçları sunan ve aynı zamanda halen günümüzde deniz ile iç içe olan nadir örneklerdendir.

Yılandı Burnu Höyüğü için diğer bir soru işareti ise birinci bölümde bahsedildiği üzere Neapolis/Marathesion tartışmasıdır. Strabon'un bahsi üzerine başlayan bu isimlendirme arayışı günümüze değin maalesef sonuçlandırılmamıştır. 2020-2022 yıllarında gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sonucunda Yılandı Burnu Höyüğü'nün Marathesion ya da Neapolis olduğuna dair net veriler sunabilecek bir buluntuya rastlanılmamıştır. Neapolis kentinin lokalizasyonu olarak birçok isim Yılandı Burnu Höyüğü'nü göstermiş olsa da net bir sonuca ulaşılamamıştır. Neapolis ismi "Yeni Şehir" anlamını taşımaktadır. Bu bağlamda; höyüğün liman özelliğinin ön plana çıkması, modern Kuşadası limanına yakınlığı ve bu bölgenin "Yeni Liman" anlamına gelen "Scala Nova" olarak anıldığı düşünüldüğünde, Yılandı Burnu Höyüğü devamlılık esası göz önünde bulundurulduğunda Neapolis gibi durmaktadır.

Strabon'un metninden yola çıkılarak yapılan isimlendirme çalışmalarına farklı bir açıdan bakmak Yılandı Burnu Höyüğü'nün Antik Çağ'daki ismini bulmamız açısından oldukça önemlidir. Strabon, Marathesion'un Samos'a ait olduğunu söylemektedir. Yılandı Burnu Höyüğü'nün Tunç Çağı-Klasik Dönem buluntularına bakıldığında dikkat çekici bir detay ada yerleşimleriyle olan benzerliğidir. Mimari açıdan hem Batı Anadolu hem de adalardaki taş işçiliğiyle benzerlik taşıyor olsa da seramik buluntularından yola çıkıldığında ithal malzemelerin yoğunluğu göze çarpmaktadır. Bu da bizlere Yılandı Burnu Höyüğü'ndeki yerleşimin adalarla olan ilişkisinin daha güçlü olduğunu göstermektedir. Ancak, buluntu temelli bir isimlendirme yapmak pek sağlıklı durmamaktadır.

Bu nedenle, Marathesion'un konumu düşünüldüğünde Yılandı Burnu Höyüğü'nün Neapolis olma ihtimali zayıflamaktadır. Strabon'un bahsi üzerine Marathesion'dan hemen sonra Pygela gelmektedir. Bu durumda Marathesion, Pygela'nın güneyinde yer almaktadır ve iki merkez arasında herhangi bir antik yerleşim bulunmamaktadır. Ayrıca, Strabon sırasıyla şu merkezlerin ismini saymaktadır; Panionion-Neapolis-Marathesion-Pygela. Bu sıralamaya bakılacak olursa Neapolis kentinin Marathesion ile Panionion arasında olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca, Strabon bu sıralamada bir yerleşimi gözden kaçırmış olmalıdır. Panionion'dan sonra Anaia'yı saymamıştır. Oysaki Thukydides metinlerinde Anaia'nın

siyasi olarak aktif bir kent olduğu anlaşılmaktadır²³⁶. Eğer Strabon'un Anaia'yı Neapolis olarak kabul ettiği düşünölürse bu boşluk dolmaktadır. Bu bağlamda Charneux ve Debord Neapolis'i konumlandırma çalışmalarında haklıdırlar.

Marathesion'un konumu için Strabon'un verdiği bir diğer önemli ipucu ise Ephesos Antik Kenti'ne yakınlık durumudur. Marathesion için verdiği konum bilgisinden yola çıkılarak Ephesos Antik Kenti'ne yakın ancak, Pygela'nın güneyinde olan bir yerden bahsetmektedir. Yılcı Burnu Höyüğü ile Pygela arasında herhangi bir antik yerleşim bulunmamaktadır. Bahsi geçen ihtimal düşünölündüğünde M. Leake, J. Keil ve M. Büyükkolancı, Yılcı Burnu Höyüğü için yaptıkları yorumlarda haklı durmaktadırlar. Tez kapsamında incelenen seyyahların gezi notları, araştırmacıların çalışmaları, buluntu ve kalıntılar düşünölündüğünde, Yılcı Burnu Höyüğü Strabon'un bahsettiği antik Marathesion olmalıdır.

²³⁶ Thuk. 3.19,3.32.

KAYNAKÇA

Antik kaynaklar

- Strab.** Strabon, *Geographika*, (Çev. Pekman, A.), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 2000.
- Thuk.** Thukydides, *Peloponnessos Savaşları*, (Çev. Akdemir, F.), Belge Yayınları, İstanbul, 2019.

Modern Kaynaklar

- ‘Atiqot** Publication of the Israel Antiquities Authority
- Adilbekov 2016** Adilbekov, D., *Analitical Analysis of Roman Amphorae*, Sapienza University of Rome, Rome, 2016.
- AJA** American Journal of Archaeology
- Akdeniz 2008** Akdeniz, E., “Kuşadası Kadıkalesi Kazısının İlk Sonuçlarının Prehistorik-Protohistorik Açısından Genel Bir Değerlendirmesi”, *II. Geçmişten Geleceğe Kuşadası Sempozyumu*, 5-9 Kasım Kuşadası, 2008, 25-33.
- Aktaş 2011** Aktaş, R., *İzmir Agora Kazısı Siyah Firnisli Seramikleri*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011, İzmir, 2011.
- Akurgal 1962** Akurgal, E., “The Early Period and the Golden Age of Ionia”, *AJA*, 66/4, 1962, 369-379.
- Akurgal 1997** Akurgal, E., *Eski İzmir I Yerleşme Katları ve Athena Tapınağı*, TTK, 3. Baskı, Ankara, 1997.
- Aleotti 2017** Aleotti, N., “Rhodian Amphorae from Butrint (Albania): Dating, Context and Trade”, *Journal of Hellenistic Pottery & Material Culture JHP*, 2, 2017,

3-19.

- Arslan 2002** Arslan, C., C., “Ilion Before Alexander: Recent Finds of Protogeometric, Geometric, and Archaic Pottery from Area D9”, *Studia Troica*, 12, 2002, 81.129.
- Aslan 2007** Aslan, B., *İzmir Agorası'ndaki Bir Grup Hellenistik Dönem Ağırşak ve Tezgah Ağırlıkları*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, İzmir, 2007.
- Aslan 2019a** Aslan, A., *Miletos Nekropolisi'nde DT2012.2M Mezarı Seramik Buluntuları*, Pamukkale Üniversitesi Arkeoloji Enstitüsü, Denizli, 2019.
- Aslan 2019b** Aslan, A., “An Assemblage of Knidian Amphorae From the Lighthouse Breakwater at Knidos”, *HEROM*, 8, 2019, 341-356.
- ASOR** The American Society of Overseas Research
- AST** Araştırma Sonuçları Toplantısı
- Arslan-Kızıl 2007** Arslan, N., Kızıl, A., “A Late Geometric Carian grave from Beçin”, *Anatolia Antiqua*, 15, 2007, 83-93.
- Atila 2012** Atila, C., *Metropolis Geometrik Dönem Seramiği*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, İzmir, 2012.
- Bailie 1849** J. K. Bailie, “Memoir on Two Large Medallion Busts Which Are Preserved in the Manuscript Room of the Library of Trinity College, Dublin; as also on Two Inedited Patmian Inscriptions Extracted from the Collection Formed by the Author during His Travels through Anatolia and the Neighbouring Islands of the Archipelago, in the Years 1840 and 1841”, *The Transactions of the Royal Irish Academy*, 22, 1849,

- Balcer 1964** J., M., Balcer, "From Confederate Freedom to Imperial Tyranny: A Study of the Restrictions Imposed by Athens on the Political Self-Determination of the Member States in the Delian Confederacy, 478-431 B.C.", *The University of Michigan*, 1964.
- Bass 1963** Bass, G., F., "Mycenaean and Protogeometric Tombs in the Halicarnassus Peninsula", *AJA*, 67/4, 1963, 353-361.
- Bezeczky 2013** Bezeczky, T., "The amphorae of Roman Ephesus", *FIE*, 15/1, Ed. P. Scherrer, R. Sauer, 2013.
- Boardman 1967** Boardman, J., "Excavations in Chios 1952-1955 Greek Emporio", 6, *BSA*, 1967, 1-258.
- Boardman-Hayes 1966** Boardman, J., Hayes, J., "Excavations at Tocra 1963-1965: The Archaic Deposits I" *BSA*, 4, 1966, 1-170.
- Boardman-Hayes 1973** Boardman, J., Hayes, J., "Excavations at Tocra 1963-1965: The Archaic Deposits II and Later Deposits", *BSA*, 10, 1973, 1-126.
- Borrell 1845** H., P., Borrell, "United Autonomous and Imperial Greek Coins", *The Numismatic Chronicle and Journal of the Numismatic Society*, 7, 1845, 45-77.
- British Museum** <https://www.britishmuseum.org/>
- Brogan 2000** Brogan, N., V., "Late Hellenistic Pottery in Athens: A New Deposit and Further Thoughts on the Association of Pottery and Societal Change", *HESPERIA*, 69/3, Temmuz-Eylül, 2000, 293-333.
- Broneer 1977** Broneer, O., "Terracotta Lamps", *ISTHMIA*, 3, 1977.

BSA	British School at Athens
Bulut 2013	Bulut, H., “West Slope Ware from Daskyleion”, <i>ISTMITT</i> , 63, 2013, 75-129.
Burow 2000	Burow, J., “Attisch Schwarzfigurige Keramik”, <i>Olympische Forschungen</i> , 28, 2000, 203-312.
Büyükkolancı 2001	Büyükkolancı, M., “Kuşadası Yılancı Burnu Antik Neapolis mi? yoksa Marathesion mu?”, <i>Geçmişten Geleceğe Kuşadası Sempozyumu</i> , (23-26 Şubat 2000), Ed. A.G. Şerifoğlu, İzmir, 2001, 97-102.
Camera 2015	Camera, M., “Le coppe di tipo ionico del deposito votivo di piazza San Francesco a Catania. Alcune riflessioni tra tipologia, produzione e dinamiche territoriali”, <i>Catania Antica</i> , Ed. Fabrizio Nicoletti, Palermo, 2015, 179-203.
CEDRUS	Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Dergisi
Ceylan 2011	Ceylan, M., A., “Türkiye Kıyılarında Üzerinde Şehir Yerleşmesi Bulunan Tombololar Genel Bir Bakış”, <i>Marmara Coğrafya Dergisi</i> , 23, 2011, 352-372.
Ceylancı 2019	Ceylancı, Z., <i>Nif Dağı Kazısında Bulunan Siyah Firnisli Seramikler İle Batı Yamacı Seramikleri</i> , Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı, Konya, 2019.
Charneux 1966	P., Charneux, “Liste argienne de thearodoques”, <i>Bulletin de correspondance hellenique</i> , 90, 1966, 156-239
Chavane 1975	Chavane, M., J., “Les petits objets”, <i>Salamine de Chypre</i> , 6, 1975, 5-76.
Coldstream-Eiring-	Coldstream, J., N., Eiring, L., J., Forster, G., “Knossos

- Forster 2001** Pottery Handbook: Greek and Roman”, *BSA*, 7, 2001, 1-178.
- Cook 1934** Cook, R., M., “Fikellura Pottery”, *BSA*, 34, 1933/1934, 1-98.
- Cook-Dupont 1998** Cook, R., M., Dupont, P., *East Greek Pottery*, Routledge, New York, 1998.
- Çilingiroğlu 2009** Çilingiroğlu, Ç., *Central-Western Anatolia at the end 7th and beginning of 6th millennium BCE in the light of pottery from Ulucak Höyük, İzmir*, Balıkesir, 2009.
- Çilingiroğlu-Derin-Abay-Sağlamtimur-Kayan 2004** Çilingiroğlu, A., Derin, Z., Abay, E., Sağlamtimur, H., Kayan, İ., “Ulucak Höyük Excavations Conducted Between 1995 and 2002”, *Ancient Near Eastern Studies*, 15, Louvain, 2004.
- Çilingiroğlu-Çevik-Çilingiroğlu 2012** Çilingiroğlu, A., Çevik, Ö., Çilingiroğlu, Ç., “Ulucak Höyüğü”, *Ege Üniversitesi Arkeoloji Kazıları*, İzmir, 2012, 157-168.
- Debord 1999** P., Debord, “Les peres des iles voisines de l’Asie Mineure”, *Revue des Etudes Anciennes*, 1999, 205-218.
- Demir 2010** Demir, G., G., “Börükçü Geometrik Dönem Yerleşimi”, Seçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Konya, 2010.
- Derin 2014** Derin, B., “Nif (Olympos) Dağı Geometrik ve Arkaik Dönem Keramik Buluntuları”, Pamukkale Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Denizli, 2014.
- DeVries 2003** DeVries, K., “Eight-Century Corinthian Pottery”, *CORINTH*, 20, Ed. C. K. Williams II – N. Bookidis, 2003, 95-140.

- Dezer 2020** Dezer, N., “Tarsus Hinterlandı Arkaik ve Klasik Dönem Seramikleri: Keşbükü Buluntuları”, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Mersin, 2020.
- Dokuzboy 2017** Dokuzboy, A., *Magnesia Artemisionu “Kurban Çukuru A Açması 2014” Buluntuları*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Ankara, 2017.
- Doksanaltı 2006** Doksanaltı, E., M., “Knidos Kap-Krio Kazı Alanı”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Anabilim Dalı, Konya, 2006.
- Dupont-Thomas 2006** Dupont, P., Thomas, A., “Naukratis Les Importations Gresques Orientales Archaiques”, *Naukratis: Greek Diversity in Egypt*, Ed. A. Villing, U. Schlotzhauer, 2006 175-181.
- Edwards 1975** Edwards, G., R., “Corinthian Hellenistic Pottery”, *CORINTH*, 7/3, New Jersey, 1975.
- Ergin 2022** Ergin, H., *Geometrik ve Arkaik Dönem Teos Kaseleri (Kotyle ve Skyphos)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı, Ankara, 2022.
- Ergürer 2018** Ergürer, H., E., “The Fine Pottery Found In Parion Theatre: A Sigillata, Late Roman Red Slip Pottery and Others”, *Parion Studies I : Roman Theatre of Parion*, Ed. C. Başaran, H. E. Ergürer, 2018, 91-127.
- Erkanal 2008** Erkanal, H., “Geç Tunç Çağı’nda Liman Tepe”, *Batı Anadolu ve Doğu Akdeniz Kùltürleri Üzerine Yeni Araştırmalar Uluslararası Sempozyumu*, Ed. Ö., A., Erkanal, S., Günel, U., Deniz, 2008, 92-100.

Eroğlu 2018

Eroğlu, M., *Boğsak Adası (Silifke, Mersin) Geç Antik Dönem Yerleşimi Yapı Malzemelerinin Korunmasına Yönelik Arkeometrik Çalışmalar*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara, 2018.

Erön 2013

Erön, A., “Tralleis Hamam-Gymnasion Kompleksi Seramikleri”, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, İzmir, 2010.

**Erön-Ateşlier-
Çekilmez-Erdan-
Çakır-Semiz-İsbir-
Çakan-Palamutçu-
Kılınç-Kızıl-Taşkın-
Üzümcü-Yenigelen-
Arıcı-Örgen-
Karaman 2022**

Erön, A., Ateşlier, S., Çekilmez, M., Erdan, E., Çakır, Ç., Semiz, B., İsbir, E., Çakan, M., S., Palamutçu, S., Kılınç, A., Kızıl, S., Taşkın, R., Üzümcü, M., Yenigelen, S., Arıcı, S., Örgen, A., Karaman, F., “2020 Yılı Kuşadası İlçesi ve Samsun (Mykale) Dağı Arkeolojik Yüzey Araştırması Çalışması”, AST, 2021, Cilt-1, Ankara, 2022, 211-228.

**Erön-Ateşlier-
Erdan-Çekilmez-
Semiz-Armağan-
Çakır-Güngörmüş-
Ataç-Çakan-
Palamutçu-Kılınç-
Öz-Ersavaş-Taşkın-
Üzümcü-Yenigelen-
Örgen-Çerçioğlu-
Arıcı-Kemik-Erdenk
2022**

Erön, A., Ateşlier, S., Erdan, E., Çekilmez, M., Semiz, B., Armağan, M., E., Çakır, Ç., Güngörmüş, Ö., Ataç, N., Çakan, M., S., Palamutçu, S., Kılınç, A., Öz, Ö., Ersavaş, K., Taşkın, R., Üzümcü, M., Yenigelen, S., Örgen, A., Çerçioğlu, E., Arıcı, S., Kemik, A., Erdenk, P., “2021 Yılı Kuşadası İlçesi ve Samsun (Mykale) Dağı Arkeolojik Yüzey Araştırması Çalışması

Erön 2022

Erön, A., “Kuşadası İlçesi ve Samsun (Mykale) Dağı Yüzey Araştırması Projesi: 2021 Yılı Çalışmaları”, *Lycus Dergisi*, 6, 2022, 127-154.

- Evjen 2014** Evjen, H., T., *Mycenaean Pottery and Figurines Keramopoulos Excavations From The Cemeteries Of Thebes*, Atina, 2014.
- Fabbro 2020** Fabbro, E., J., D., *A Cup Above: Production and Distribution of Ionian Cups in the Chora of Metaponto*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, McMaster University, Hamilton, 2020.
- FIE** Forschungen in Ephesos
- Fırat 2018** Fırat, G., “Parion Yamaç Hamamı 1515-1260 Sektörü Hellenistik Dönem Seramikleri” Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Samsun, 2018.
- Finkielsztejn 2020a** Finkielsztejn, G., “Unstamped and Stamped Amphora Fragments from Rabbi Yehuda Me-Raguza Street, Yafo(Jaffa)”, *Atiqot*, 100, 2020, 65-74.
- Finkielsztejn 2020b** Finkielsztejn, G., “Unstamped and Stamped Hellenistic Amphora Fragments from Ben Gamli’el Street, Yafo(Jaffa)”, *Atiqot*, 100, 2020, 437-456.
- Frankel 2003** Frankel, R., “The Olynthus Mill, Its Origin, and Diffusion: Typology and Distribution”, *AJA*, 107, 2003, 1-21.
- Frederiksen 2011** Frederiksen, R., *Greek City Walls of the Archaic Period, 900-480 BC*, New York: Oxford University Press, 2011.
- French 1972** French, A., “Tribute of the Allies”, *Historia: Zeitschrift für Alte Geschichte*, 21-1, 1972, 1-20.
- Galt 1813** Galt, J., *Letters From the Levant: Containing Views of the State of Society, Manners, Opinions and Commers in Greece and Several of Principal Islands of the*

Archipelago, London, 1813.

- Gaunt 2017** Gaunt, J., “Nestor’s Cup and Its Reception”, *Voice and Voices in Antiquity*, 11, 2017, 92-120.
- Görkay 1999** Görkay, K., “Attic Black-Figure Pottery from Daskyleion”, *ASIA MINOR STUDIEN*, 34, Bonn, 1999, 1-100.
- Gülsefa 2016** Gülsefa, G., “2006-2013 Myndos Kazılarında Ele geçen Amphoralar ve Amphora Mühür Buluntuları”, *Myndos Araştırmaları*, I, Ed. D. Şahin, Uludağ Üniversitesi Yayınları, 2016, 35-160.
- Gür 2020** Gür, B., “The Mycenaean Pottery in the Sadberk Hanım Museum”, *CEDRUS*, 8, 2020, 97-115.
- Hasdağlı 2010** Hasdağlı, İ., *Klazomenai HBT Sektörü Klasik Dönem Tabakalarının Değerlendirilmesi*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı, İzmir, 2010.
- Hayes 1972** Hayes, J., W, *Late Roman Pottery*, British School at Rome, 1972, London.
- Hayes 2008** Hayes, J., W., “Roman Pottery: Fine-Ware Imports”, *The Athenian Agora*, 32, 2008, 1-343.
- HELIKE** The Helike Society
- Herbert 1977** Herbert, S., “The Red-Figure Pottery”, *CORINTH*, 7/4, New Jersey, 1977.
- Hernandez 2019** Hernandez, D., R., “Bouthrotos(Butrint) in the Archaic and Classical Periods: The Acropolis and Temple of Athena Polias”, *HESPERIA*, 86/2, 2017, 205-271.
- HESPERIA** American School of Classical Studies at Athens
- Highcock-Crabtree-** Highcock, N., Crabtree, P., Campana, D., V.,

Campana- Capardoni-Lanaro- Matessi-Miller- Strosahal-Trameri- D’Alfonso 2015	Capardoni, M., Lanaro, A., Matessi, A., Miller, N., F., Strosahal, P., Trameri, A., D’Alfonso, L., “Kınık Höyük, Niğde: A New Archaeological Project in Southern Cappadocia”, <i>The Archaeology of Anatolia I</i> , 2015, 98-127.
Hood-Brock-Bialor 1981	Hood, S., Brock, J., C., Bialor, P., G., <i>Excavations in Chios 1938-1955 Prehistoric Emporio and Ayio Gala Vol I, BSA</i> , 15, 1981.
Horejs 2004	Horejs, B., “Çukuriçi Höyük Research Project”, <i>OREA</i> , Ed. B., Horejs, 5, 2004, 11-21.
Horejs 2012	Horejs, B., “Çukuriçi Höyük A Neolithic and Bronze Age Settlement in the Region of Ephesos”, <i>The Neolithic In Turkey</i> , 4, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 2012, 117-131.
Howland 1958	Howland, R., H., “Greek Lamps and Their Survivals”, <i>The Athenian Agora</i> , 4, 1958.
Höckmann-Möller 2006	Höckmann, U., Möller, A., “The Hellenion at Naukratis: Questions and Observations”, <i>Naukratis: Greek Diversity in Egypt</i> , Ed. A. Villing – U. Schlotzhauer, British Museum Research Publication Number: 162, 2006- 11-22.
Hulek 2017	Hulek, F., “The Architecture of the Middle Archaic Temple at Mount Çatallar Tepe”, <i>HELIKE</i> , 5, 2017, 77-98.
ISTMITT	Istanbuler Mitteilungen
James 2018	James, S., A., “Hellenistic Pottery: The Fine Wares”, <i>CORINTH</i> , 7/7, 2018, 1-240.
JHP	The Journal of Hellenistic Pottery and Material Culture

JHS	Journal of Hellenistic Studies
Kahraman 2011	Kahraman, C., “Kuşadası’nda Arazi Kullanımı”, <i>Coğrafya Dergisi</i> , 22, 2011, 27-44.
Kavas 2012	Kavas, K., R., “Structural patterns identified through a historical analysis of Anatolian stone constructions”, <i>Scientific Research and Essay</i> , 7/30, 2012, 2678-2690.
Kerschner 1999	Kerschner, M., “Das Keramikbild von Ephesos im 7. und 6. Jahrhundert”, <i>Frühes Ionien Eine Bestandsaufnahme</i> , Panionion Sempozyumu 26 Eylül – 1 Ekim 1999, Güzelçamlı, 221-246.
Kerschner 2000	Kerschner, M., “Die bemalte ostgriechische Keramik auf Sizilien und ihr Zeugniswert für den archaischen Handel”, <i>Arcaologische Forschungen</i> , 4, Viyana, 2000.
Kerschner 2005	Kerschner, M., “Phrygische Keramik in griechischem Kontext. Eine Omphalosschale der schwarz glänzenden Ware aus der so genannten Zentralbasis im Artemision von Ephesos und weitere phrygische Keramikfunde in der Ostagais”, <i>ÖJH</i> , 74, Viyana, 2005, 125-150.
Kerschner 2006	Kerschner, M., “Zum Beginn und zu den Phasen der griechischen Kolonisation am Schwarzen Meer Die Evidenz der ostgriechischen Keramik”, <i>Eurasia Antiqua</i> , 12, 2006, 227-250.
Kerschner 2020	Kerschner, M., “The Archaic Tempels in the Artemision and the Archaeology of the “Central Basis””, <i>The American Numismatic Society</i> , 2020, 191-262.
Kerschner-Lawall-Scherrer-Trinkl	Kerschner, M., Lawall, M., Scherrer, P., Trinkl, E., “Ephesos in archaischer und klassischer Zeit. Die

- 2000** Ausgrabungen in der Siedlung Smyrna”, *Die Ägäis und das westliche Mittelmeer*, 24-27 Mart Sempozyum, Viyana, 1999, 45-54.
- Kerschner-Kowalleck-Steskal 2008** Kerschner, M., Kowalleck, I., Steskal, M., “Archäologische Forschungen zur Siedlungsgeschichte von Ephesos in geometrischer, archaischer und klassischer Zeit. Grabungsbefunde und Keramikfunde aus dem Bereich von Koressos”, *ERghÖJh*, 9, Viyana, 2008.
- Kılıç 2019** Kılıç, T., “Tarsus-Keşbükü Hellenistik ve Roma Dönemi Seramikleri”, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, 2019, Mersin.
- Kızıl-Doğan 2018** Kızıl, A., Doğan, T., “Euromos Güney Nekropolis’te Ortaya Çıkarılan Geometrik ve Arkaik Dönem Mezarları”, *TÜBA-AR*, 23, .Ed. Ş. Dönmez, 2018, 137-167.
- Kiepert 1911** Kiepert, R., *Karte von Kleinasien*, New York Public Library Digital Collections, 1911.
- Kilcher 1994** Kilcher, M., S., “Die Römischen Amphoren Aus Augst und Kaiseraugst”, *Forschungen in Augst*, 7, 1994, 618-968.???
- Knodel 2021** Knodel, A., R., *Societies In Transition In Early Greece*, University of California Press, Oakland, 2021.
- Korkmaz 2011** Korkmaz, H., “2007-2008 Yıllarında Belentepe ve Mengefe Yöresindeki Sondajlarda Ortaya Çıkarılan Amphora Dipleri ve Mühürlü Amphora Kulpları”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji

Anabilim Dalı, 2011, Konya.

- Kreuzer 1998** Kreuzer, B., “Die Attisch Schwarzfigurige Keramik aus Dem Heraion von Samos”, *SAMOS*, 22, Bonn, 1998.
- Lawall 2014** Lawall, M., L., “Transport Amphoras and Loomweights: integrating elements of ancient Greek economies?”, *Ancient Textiles Series*, 19, Ed. M. Harlow – M. L. Nosch, Philadelphia, 2014, 150-189.
- Leake 1824** Leake, W., M., *Journal of a Tour in Aisa Minor, with Comparative and Modern Geography of That Country*, 1825, London.
- Leonard 1998** Leonard, A., J., “Ancient Naukratis: Excavations at a Greek Emporium in Egypt. Part II: the Excavations at Kom Hadid”, *ASOR*, 55, 1998, 1-273.
- Leon 1991** Leon, V., M., “Die Basilika am Staatsmarkt in Ephesos Kleinfunde 1. Teil: Keramik hellenistischer und römischer Zeit”, *FIE*, 9/2/2, 1991.
- Lolos 2011** Lolos, Y., A., “Land of Sikyon: Archaeology and History of a Greek City-State”, *HESPREIA*, 39, 2011.
- Mack 2015** Mack, W., “Shepherds Beating The Bounds? Territorial Identity At a Community”, *JHS*, 135, 2015, 51-77.
- Magnetto 2008** Magnetto, A., “L’arbitrato di Rodi fra Samo e Priene”, *Edizioni Della Normale*, 2008.
- Martin 2020** Martin, A., M., “La cronología absoluta del Protogeométrico y Geométrico griego y su impacto en los inicios de la colonización fenicia”, *Entre Utica y Gadir*, Ed. J. L. L. Castro, 2020, 475-553.
- Mee 1978** Mee, C., “Aegean Trade and Settlement in Anatolia in the Second Milennium B.C.”, *Anatolian Studies*, 28,

- 1978, 121-156.
- Mellaart 1968** Mellaart, J., “Anatolian Trade with Europe and Anatolian Geography and Culture Provinces in the Late Bronze Age”, *Anatolian Studies*, 18, 1968, 187-202.
- Mercangöz 2012** Mercangöz, Z., “Kuşadası, Kadıkalesi (Anaia)”, *Ege Üniversitesi Arkeoloji Kazıları*, 2012, 403-438.
- Moore-Philippides 1986** Moore, M., B., Philippides, M., Z., P., “Attic Black-Figured Pottery”, *The Athenian Agora*, 23, New Jersey, 1986.
- Mountjoy 1986** Mountjoy, P., A., “Mycenaean decorated pottery: a guide to identification”, *SIMA*, 73, 1986.
- Mountjoy 1990** Mountjoy, P., A., “Regional Mycenaean Pottery”, *BSA*, 85, 1990, 245-270.
- Murray-Smith-Walters 1900** Murray, A., S., Smith, A., H., Walters, H., B., *Excavations in Cyprus*, 1900.
- Mylonas 1932** Mylonas, G., E., “Eleusis in the Bronze Age”, *AJA*, 36/2, 1932, 104-117.
- Nørskov 2004** Nørskov, V., “Finds of red-figure pottery”, *The Maussolleion at Halikarnassos*, 6, Ed. J. Zahle, 2004, 208-221.
- Nörling 1995** Nörling, Y., T., “Die Attisch-Schwarzfigurige Keramik und Der Attische Keramikexport nach Kleinasien”, *Istanbuler Forschungen*, 41, Tübingen, 1995.
- Nörling 1996** Nörling, Y., T., “Attische Keramik aus Klazomenai”, *Saarbrücker Studien zur Archäologie und alten Geschichte*, 11, Saarbrücker, 1996.
- Nörling 1999** Nörling, Y., T., “Daskyleion I Die Attische Keramik”,

- Arkeoloji Dergisi*, 6, Ed. H. Malay, İzmir, 1999, 1-93.
- Oakley 2009** Oakley, J., H., “Greek Vase Painting”, *AJA*, 113/4 2009, 599-627.
- Opalt 2010** Opalt, A., “Sinopean, Heraklean and Chersonesan “Carrot” Amphorae”, *Ancient Civilizations from Scythia to Siberia*, 16, 2010, 371-401, 552-556.
- OREA** Oriental and European Archaeology
- ÖJH** Jahreshefte des Österreichischen Archäologischen Institutes in Wien
- Öz 2022** Öz, C., “Myra Tiyatrosu’nda Ele Geçen Hellenistik Dönem Kalıp Yapımı Kabartmalı Kaseler”, *CEDRUS*, 10, 2022, 113-138.
- Özdemir 2020** Özdemir, Y., *Parion Antik Kentinde Ele Geçen Pişmiş Toprak, Taş, Kemik Dokuma Tezgah Ağırlıkları ve Ağırşaklar*, OnDokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Arkeoloji Ana Bilim Dalı, Samsun, 2020.
- Özdemir 2023** Özdemir, Y., “Parion’dan Ele Geçen Terrakotta Dokuma Tezgahı Ağırlıkları”, *Anatolian Archaeology/AnaArch I*, 2023, 1-42.
- Özkan 1999** Özkan, T., *İzmir Arkeoloji Müzesi Seramik Kataloğu*, T. C. Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İzmir, 1999.
- Özkan 2001** Özkan, M., K., “Kuşadası Kitabeleri”, *Geçmişten Geleceğe Kuşadası Sempozyumu*, 2001, 167-178.
- Özkan 2009** Özkan, T., “Funde aus einem spätgeometrischen Brandgrab”, *Arkeoloji Dergisi*, 14/2, İzmir, 2009, 57-78.

- Özver 2012** Özver, A., *Aigai'dan Ele Geçen Arkaik Dönem Seramikleri*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı, İzmir, 2012.
- Paksoy 2018** Paksoy, S., “Arkaik Dönem Ionia Kent Surlarının Gelişiminde Phryg ve Lydia Sur İnşaat Tekniklerinin Katkıları”, *TOD*, 11/35, 2018, 554-591.
- Palaiologou 2010** Palaiologou, H., “Late Helladic IIIC cremation burials at Chania of Mycenae”, *Brandbestattungen von der mittleren Donau bis zur Ägäis zwischen 1300 und 750 v. Chr.*, Akten des internationalen Symposiums an der Österreichischen Akademie der Wissenschaften in Wien, Ed. M. Lochner – F. Ruppenstein, 11-12 Şubat 2010.
- Papadopoulos-Smithson-Liston-Ruscillo-Strack-Dimitriadou 2017** Papadopoulos, J., K., Smithson, E., L., Liston, M., A., Ruscillo, D., Strack, S., Dimitriadou, E., “The Early Iron Age The Cemeteries”, *Athenian Agora*, 36, 2017.
- Perseus** <https://www.perseus.tufts.edu/>
- Philippson 1910** Philippson, A., *Topographische Karte des westlichen Kleinasien*, 1910.
- Preusz-Tříska-Vrchotova-Vilímek-Enei-Preusz 2019** Preusz, M., Tříska, J., Vrchotová, N., Vilímek, J., Enei, F., Preusz, K., “Chemical profile of organic residues from ancient amphoras found in Pyrgi and Castrum Novum, Tyrrhenian Sea (Italy)”, *Jounral of Archaeological Science: Reports*, 24, 2019, 565-573.
- Regev 2009** Regev, D., “Akko-Ptolemais, A Phoenician City: The Hellenistic Pottery”, *Mediterranean Archaeology*, 22/23, 2009/2010, 115-191.
- Rotroff 1982** Rotroff, S., “Hellenistic Pottery Athenian and Imported Moldmade Bowls”, *Athenian Agora*, 22, New Jersey,

1982.

- Rotroff 1991** Rotroff, S., I., “Attic West Slope Vase Painting”, *HESPERIA*, 60 Ocak-Mart, 1991, 59-102.
- Rotroff 1997** Rotroff, S., I., “Athenian and Imported Wheelmadetable and Related Material”, *The Athenian Agora*, Vol. 29, New Jersey, 1997
- Rotroff 2006** Rotroff, S., I., “Hellenistic Pottery The Plain Wares”, *The Athenian Agora*, 33, New Jersey, 2006.
- Rotroff-Ntinou 2013** Rotroff, S., I., Ntinou, M., “Industrial Religion: The Saucer Pyres of the Athenian Agora”, *HESPERIA*, 47, 2013.
- Rubinstein 2004** Rubinstein, L., “Ionia”, *An Inventory of Archaic and Classical Poleis*, Ed. M. H. Hansen, T. H. Nielsen, Oxford University Press, 2004.
- Sarı 2004** Sarı, D., *Küllüoba İlk Tunç Çağı II Çanak Çömleği*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, İstanbul, 2004.
- Satongar 1994** Satongar, Ş., *İstanbul Şehir Surları Horasan Harçları Üzerine Bir Araştırma*, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1994.
- Saygıner 2019** Saygıner, H., “Phokaia Maltepe Tümülü Erken Hellenistik Dönem Seramiği” Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2019.
- Scherrer-Trinkl 2006** Scherrer, P., Trinkl, E., “Die Tetragonos Agora in Ephesos Grabungsergebnisse von Archaischer bis in Byzantinische zeit – En Überblick Befunde und Funde Klassischer Zeit”, *FIE*, 13/2, Viyana, 2006.
- Scott 2008** Scott, A., R., “Cosa: The Black-Glaze Pottery 2”,

Memoirs of the Amercan Academy in Rome, 5, 2008.

Schäfer 1968

Schäfer, J., *Hellenistische Keramik aus Pergamon*, Walter de Gruyter & Co., Berlin, 1968.

Sevim-Yücel 1989

Sevim, A., Yücel, Y., *Türkiye Tarihi – Fetih Selçuklu ve Beylikler Dönemi*, TTK, Ankara, 1989.

Sezgin 2009

Sezgin, Y., “Arkaik Dönem Doğu Yunan Ticari Amphoraları Sorunu”, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı, İzmir, 2009.

Sezgin-Doğer 2009

Sezgin, Y., Doğer, E., “Klazomenai Üretimi Bir Grup Ticari Amphora: İ. Ö. 650-620”, *Arkeoloji Dergisi*, 14/2, İzmir, 2009, 79-108.

SIMA

Studies in Mediterranean Archaeology

Söğüt 2017

Söğüt, B., “Stratonikeia 2015 Yılı Kazı Çalışmaları: Yerleşim ve Kentleşme”, *Arkeoloji ve Sanat*, 156: Eylül-Aralık, 2017, 153-169.

Sparkes-Talcott 1970

Sparkes, B., A., Talcott, L., “Black and Plain Pottery of the 6th, 5th and 4th Centuries B.C.”, *The Athenian Agora*, 12, New Jersey, 1970.

Stock-Ehlers-Horejs-Knipping-Ladstätter-Seren-Brückner 2015

Stock, F., Ehlers, L., Horejs, B., Knipping, M., Ladstätter, S., Seren, S., Brückner, H., “Neolithic settlement sites in Western Turkey – palaeogeographic studies at Çukuriçi Höyük and Arvalya Höyük”, *Journal of Archaeological Science: Reports*, 4, 2015, 565-577.

Şenol 2009

Şenol, A., K., *Taşucu Arslan Eyce Müzesi'nde Bulunan Ticari Amphoralar ve Akdeniz'de Ticaretin İzleri*, Taşeli Matbaacılık, Mersin, 2009.

Taşlıalan-Bear 2005

Taşlıalan, M., Bear, T., D., “Fouilles de l'Agora de

	Smyrne : rapport sur la campagne de 2004”, <i>Anatolia Antiqua</i> , 13, 2005, 371-434.
Tavernier 1679	Tavernier, J., B., <i>Les Six Voyages en Turquie, en Perse et Aux Indes</i> , 1679.
Tekocak-Zoroğlu 2013	Tekocak, M., Zoroğlu, K., L., “Kelenderis’te Bulunan Bir Grup Roma Dönem Ticari Amphorası ve Düşündürdükleri”, <i>OLBA</i> , 21, Ed. S. Durugönül, M. Durukan, G. Brands, 2013, 109-140.
Thevenot 1687	Thevenot, J., D., <i>Travels Into The Levant</i> , London, 1687.
Thompson 1934	Thompson, H., A., “Two Centuries of Hellenistic Pottery”, <i>ASOR</i> , 3/4, 1934, 311-476.
Tok 2014	Tok, E., “Kuşadası, Güvercinada Kalesi”, <i>Sanat Tarihi Dergisi</i> , XXXIII-II 2014, 85-107.
Tournavitou 1992	Tournavitou, I., “Practical Use and Social Function: A Neglected Aspect of Mycenaean Pottery”, <i>BSA</i> , 87, 1992, 181-210.
Toy 2019	Toy, M., <i>Kadıkalesi/Anaia Kazısında (2001-2017) 5-13. Yüzyıl Bizans Dönemi Sikke Buluntuları</i> , Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı, İzmir, 2019.
TTK	Türk Tarih Kurumu
Tuna-Emperur 1989	Tuna, N., Emperur, J., Y., “Hieroteles, A Producer from Rhodian Peraea”, <i>Bulletin de Correspondance de Hellenique</i> , 112, 277-299.
TÜBA-AR	Türkiye Bilimler Akademisi Arkeoloji Dergisi
Türkan 2006	Türkan, Ü., <i>Anaia/Kadıkalesi Protogeometrik ve Geometrik Dönem Seramikleri</i> , Ege Üniversitesi Sosyal

bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, İzmir, 2006.

Tütüncüler 2005

Tütüncüler, Ö., *M.Ö. 2. Bin Ege Bölgesi Dokuma Aletleri*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Ankara, 2005.

Tüysüz 2022

Tüysüz, B., “Kültepe’nin Hellenistik Dönem Seramikleri”, Pamukkale Üniversitesi, Arkeoloji Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Denizli, 2022.

Ünal-Bülbül 2005

Ünal, C., Bülbül, A., “Kuşadası, Kadıkalesi/Anaia Kazısı, 2001-2004 Yılları Buluntusu Bizans Sikkelerinin Sayısal ve Grafik Destekli Ön Değerlendirmesi”, *Sanat Tarihi Dergisi*, 14/1, 2005, 111-123.

Vaessen 2014

Vaessen, R., *Cultural Dynamics in Ionia at the End of the Second Millennium BCE: New Archaeological Perspectives and Prospects*, Sheffield Üniversitesi Arkeoloji Enstitüsü, 2014.

Votruba 2012

Votruba, S., M., *Geç Tunç Çağı’nda Liman Tepe ve Çevre Kültür Bölgeleri İle Olan Bağlantısı*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Ankara, 2012.

Wace-Heurtley-Lamb-Holland-Boethius 1923

Wace, A., J., B., Heurtley, W., A., Lamb, W., Holland, L., B., Boethius, C., A., “The Report of the School Excavations at Mycenae, 1921-1923”, *BSA*, 25, 1923, 1-434.

Weinberg 1943

Weinberg, S., S., “The Geometric and Orientalizing Pottery”, *CORINTH*, 7/1, 1943, 1-104.

Wells 2012

Wells, M., G., *A Cosmopolitan Village: The Hellenistic Settlement at Gordion*, University of Minnesota, 2012.

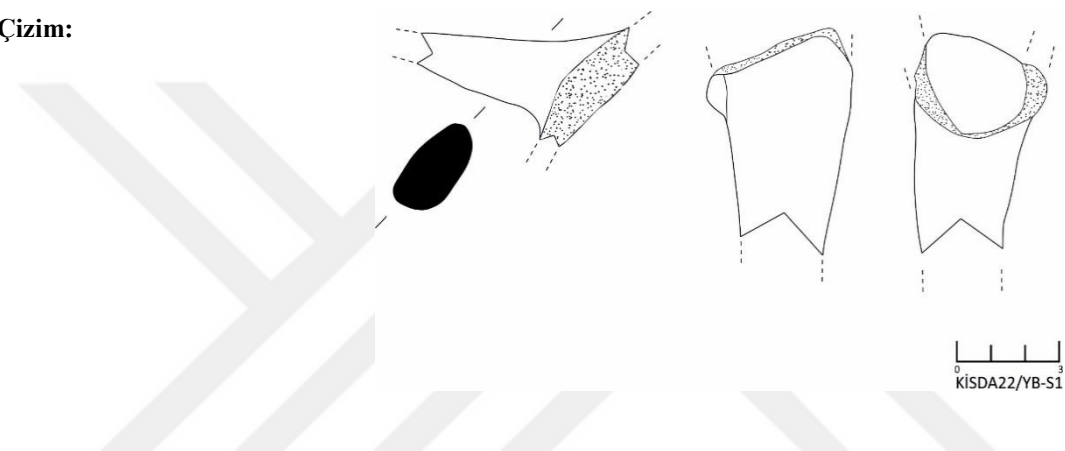
- Wiencke 1998** Wiencke, M., H., “Mycenaean Lerna”, *Hesperia*, 67/2, 1998, 125-214.
- Wiktionary** <https://en.wiktionary.org/wiki/Wiktionary>
- Yağız 2008** Yağız, K., “Antandros Nekropolisi Arkaik Dönem Urneleri”, *Arkeoloji Dergisi*, 11/1, İzmir, 2008, 83-104.
- Yedidağ 2011** Yedidağ, T., Y., “Dorylaion’un Hellenistik Dönem Keramikleri”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı, İstanbul, 2011.
- Zareva-Kuleff 2010** Zareva, S., Kuleff, I., “The application of the derivative IR-spectroscopy and HPLC-ESI-MS/MS in the analysis of archaeology resin”, *Spectrochimica Acta Part A: Molecular and Biomolecular Spectroscopy*, 76/2, 2010, 283-286
- Zlateva-Rangelov 2015** Zlateva, B., Rangelov, M., “Chemical Analysis of Organic Residues Found in Hellenistic Time Amphorae From Se Bulgaria”, *Journal of Applied Spectroscopy*, 82/2 2015, 221-227.
- Zunal 2014** Zunal, O., *Klaros Protogeometrik ve Geometrik Dönem Seramikleri*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı, İzmir, 2014.
- Zunal 2016** Zunal, O., “A Group of Submycenaean-Protogeometric Cups From Klaros”, *KAAM*, 24, Ed. S. Durugönül, M. Durukan, G. Brands, D. Kaplan, 2016, 68-171.

KATALOG

Kat. No.:	1
Envanter No:	KİSDA21/YB-435
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	?
Özellikler:	Kahverengi, yoğun miktarda mika, kireç ve ince taneli taşçık, az miktarda saman katkılı hamur. Kabın dış yüzeyi perdahlıdır.
Astar Rengi:	-
Tarih:	MÖ 6440-6250
Benzerleri:	Çilingiroğlu 2009, Lev. 8/1; Horejs 2012, Fig. 6.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

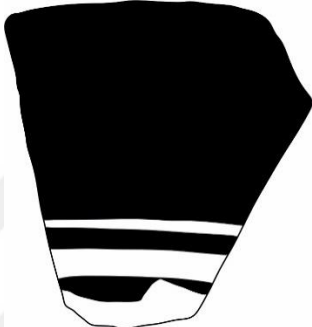
Kat. No.:	2
Envanter No:	KİSDA21/YB-436
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	?
Özellikler:	KİSDA21/YB-435 envanter numaralı seramik ile birleşiyor.
Astar Rengi:	-
Tarih:	MÖ 6440-6250
Benzerleri:	Çilingiroğlu 2009, Lev. 8/1; Horejs 2012, Fig. 6.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

Kat. No.:	3
Envanter No:	KİSDA22/YB-1
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Üç ayaklı çömlek.
Özellikler:	Kahverengi, yoğun miktarda mika, kireç ve taşçık katkılı hamur. Dış yüzeyi perdahlı ve grimsi kahverengi renklidir.
Astar Rengi:	-
Tarih:	MÖ 3200-2600
Benzerleri:	Hood-Brock-Bialor 1981, Pl. 71.
Çizim:	

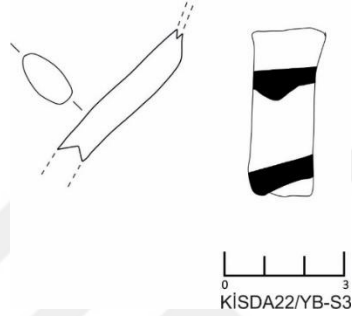
Kat. No.:	4
Envanter No:	KİSDA22/YB-7
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	?
Özellikler:	Gri, yoğun miktarda mika, kireç ve ince taneli taşçık katkılı hamur. Dış yüzeyde koyu gri alacalı perdahlıdır.
Astar Rengi:	-
Tarih:	MÖ3200-2600 / MÖ 2600-2300
Benzerleri:	Hood-Brock-Bialor 1981, Pl. 71.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

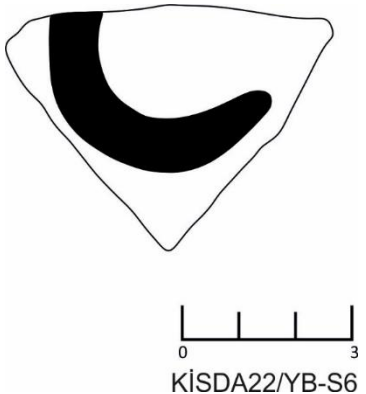
Kat. No:	5
Envanter No:	KİSDA21/YB-99
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	?
Özellikler:	Turuncu, az miktarda kireç ve ince taneli taşçık katkılı hamur.
Astar Rengi:	İç yüzeyde açık turuncu, dış yüzeyde ise siyah-turuncu alacalı boyalıdır.
Tarih:	Myken (?)
Benzerleri:	-
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

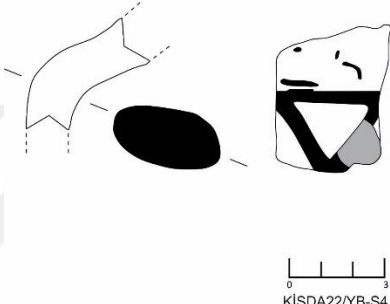
Kat. No:	6
Envanter No:	KİSDA21/YB-188
Buluntu Yeri:	Zirve
Form:	?
Özellikler:	Devetüyü, iyi arındırılmış ve iyi derecede pişirilmiş hamur. Dış yüzeyde konsantrik daireyi andıran turuncu boya ile yapılmış 2 adet bezeme ve üzerinde onları dikey kesen çizgi bezeme yer almaktadır.
Astar Rengi:	Devetüyü.
Tarih:	MÖ 1200
Benzerleri:	Wiencke 1998, Pl. 26: P463; Erkanal 2008, Fig. 11; Votruba 2012, Lev. 168/a; Aslan 2019a, Lev. 40, Kat. No. 19.
Çizim:	

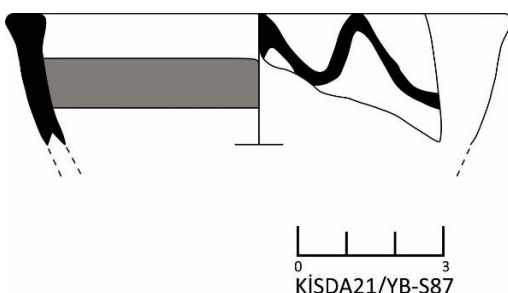
Kat. No:	7
Envanter No:	KİSDA21/YB-470
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Krater
Özellikler:	Kırmızımsı turuncu, yoğun miktarda mika ve az miktarda kireç katkılı hamur. İç ve dış yüzeyde turuncu boyalıdır. Dış yüzeyde rezerve alan bırakılarak bant bezeme oluşturulmuştur.
Astar Rengi:	Devetüyü
Tarih:	MÖ 1390-1325
Benzerleri:	Votrubia 2012, Lev. 175/a.
Çizim:	

Kat. No:	8
Envanter No:	KİSDA21/YB-481
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	?
Özellikler:	Kahverengi, iyi arındırılmış hamur. 2 adet koyu kahverengi bant bezeme arasında oluşturulan rezerve alanın içerisinde turuncu renkli 4 adet yatay çizgisel bezeme yer almaktadır.
Astar Rengi:	Kremsi devetüyü.
Tarih:	GHIIA2 MÖ 1390-1325
Benzerleri:	Murray-Smith-Walters 1900, Fig. 74; Gür 2020, Fig. 6a.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

Kat. No:	9
Envanter No:	KİSDA22/YB-3
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Testi
Özellikler:	Açık turuncu, yoğun miktarda mika, az miktarda kireç ve ince taneli taşçık katkılı hamur. Kulp üzerinde 2 adet yatay bant bezeme yer almaktadır.
Astar Rengi:	Krem astar.
Tarih:	Myken - ?
Benzerleri:	-
Çizim:	

Kat. No:	10
Envanter No:	KİSDA22/YB-6
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Amphora
Özellikler:	Turuncu, yoğun miktarda mika katkılı hamur. Dış yüzeyde krem astar üzerine muhtemelen sarmal bir bezemeye ait koyu kahverengi bezeme mevcuttur.
Astar Rengi:	Krem.
Tarih:	GH IIIB-GH IIIC / MÖ 1360-1200
Benzerleri:	Wace vd. 1923, Fig. 8/b; Mylonas 1932, Fig. 13; Mountjoy 1986, Fig. 6; Mountjoy 1990, Fig. 16, 20; Tournavitou 1992, Fig. 4; Wiencke 1998, P. 133; Fig. 17; Palaiologou 2010, Fig. 10a/b; Evjen 2014, Fig. 87/661.
Çizim:	

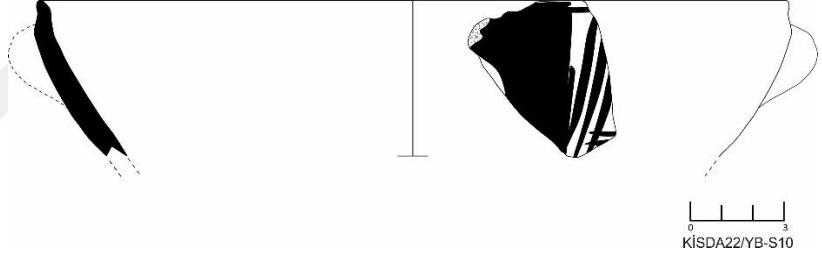
Kat. No:	11
Envanter No:	KİSDA22/YB-4
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Amphora – Kulp parçası
Özellikler:	Açık krem ve oldukça iyi arındırılmış hamur. Üzerinde kahverengi alacalı boya ile oluşturulmuş geometrik bezemeler mevcuttur.
Astar Rengi:	Açık krem.
Tarih:	MÖ 1000-900
Benzerleri:	Vaessen 2014, Fig. 5.28a; Papadopoulos-Smithson vd. 2017, Fig. 2.317; Türkan 2006, Lev. 4: Res. 12.
Çizim:	

Kat. No:	12
Envanter No:	KİSDA21/YB-87
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Krater (?)
Özellikler:	Turuncu, az miktarda mika ve kireç katkılı hamur. Ağız kenarı düzleştirilmiş ve üzerinde dikey şerit bezeme görülmektedir. İç yüzeyde dudak altında koyu turuncu renkli bant bezeme yer almaktadır. Dış yüzeyde ise krem astar üzerine turuncu renkli dalga bezeme görülmektedir.
Astar Rengi:	Krem.
Tarih:	MÖ 1050-900
Benzerleri:	Wace vd. 1923, Fig. 92; Wiencke 1998, Fig. 12/P69; Coldstream vd. 2001, Pl. 27a; Arslan 2002, Pl. 10, 46; Zunal 2016, Fig. 3; Martin 2020, Fig. 13.
Çizim:	

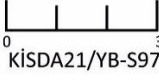
Kat. No:	13
Envanter No:	KİSDA21/YB-468
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Amphora
Özellikler:	Turuncu, oldukça iyi arındırılmış hamur. Boyun kısmını çevreleyen koyu kahverengi boya ile oluşturulmuş noktasal bezemeler yer almaktadır.
Astar Rengi:	Turuncu
Tarih:	MÖ 1050-950
Benzerleri:	Bass 1963, Pl. 83: Fig. 16; Cook-Dupont 1998, Fig. 3.4.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

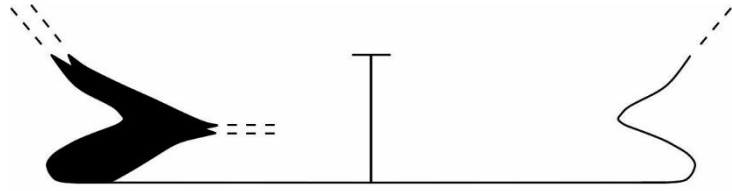
Kat. No:	14
Envanter No:	KİSDA21/YB-439
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Amphora
Özellikler:	Kahverengi, yoğun miktarda mika, kireç ve ince taneli taşçık katkılı hamur. Üzerinde siyah renkli, muhtemelen yatay “S” bezemesi yer almaktadır.
Astar Rengi:	Kahverengimsi devetüyü.
Tarih:	MÖ 1050-950
Benzerleri:	Wace vd 1923, Fig. 8/b; Coldstream vd. 2001, Pl. 1a.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

Kat. No:	15
Envanter No:	KİSDA21/YB-20
Buluntu Yeri:	Batı Yamaç
Form:	Chalice
Özellikler:	Turuncu, mika, kireç, ince taneli taşçık ve şamot katkılı hamur. İç yüzeyde gri renkli boya kalıntıları mevcuttur. Dış yüzeyde ise boyun üzerinde 2 adet siyah boya ile yapılmış bant bezeme görülmektedir.
Astar Rengi:	-
Tarih:	MÖ 725-700
Benzerleri:	Boardman 1967, Fig. 60/a-b.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

Kat. No:	16
Envanter No:	KİSDA22/YB-10
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Kotyle
Özellikler:	Turuncu, iyi arındırılmış hamur. İç yüzey siyah firnislidir. Dış yüzeyde kulpların arasındaki alana panel açılmış ve 3 adet dikey şerif bezeme ile sınırlandırılmıştır. Dış yüzeyde dudak altında yatay, çizgisel bir bezeme görülmektedir.
Astar Rengi:	Devetüyü.
Tarih:	MÖ 825-670
Benzerleri:	Weinberg 1943, Pl. 5:129; Boardman-Hayes 1966, Pl. 38/733; Kerschner 1999, Lev. 31/1; Kerschner 2000, Fig. 343; Kerschner vd. 2000, Fig. 17; Kerschner 2005, Fig. 12/a; Kerschner 2006, Fig. 14; Kerschner vd. 2008, Lev. 23: GrK 6, GrK 7, Lev. 31: GrK 2, Lev. 43: GrK 1-3; Coldstream vd. 2001, Fig. 1.19.a; DeVries 2003, Fig. 8.1: C-32-316; Scherrer-Trinkl 2006, Kat. No: 7; Arslan-Kızıl 2007, Fig. 9; Özkan 2009, Kat. No: 1-14; Demir 2010, Kat. No: 8, 13; Atila 2012, Kat. No: 35,108-111; Derin 2014, Kat. No:39, 41, 53; Zunal 2014, Kat. No: 95; Gaunt 2017, Fig. 6.1; Knodel 2021, Fig. 7a; Ergin 2022, Kat. No: 16.
Çizim:	

Kat. No:	17
Envanter No:	KİSDA21/YB-463
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Kotyle (?)
Özellikler:	Kahverengi, mika ve kireç katkılı hamur. İç yüzeyde siyah firnislidir. Dış yüzeyde içi dolu üçgen bezemesinin yanı sıra geometrik bezemelere ait boya kalıntıları görülmektedir. Kabın dış yüzeyinde hamurunda kullanılmış olan büyük bir kireç parçası göze çarpmaktadır.
Astar Rengi:	Kahverengi.
Tarih:	MÖ825-700 (?)
Benzerleri:	Özkan 1999, Fig. 66; Arslan-Kızıl 2007, Fig. 9.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

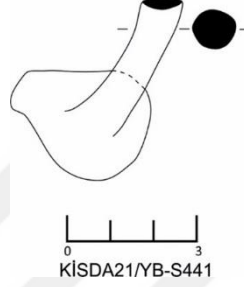
Kat. No:	18
Envanter No:	KİSDA21/YB-97
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Amphora
Özellikler:	Turuncu, yoğun miktarda mika ve az miktarda kireç katkılı hamur. Boyun kısmında turuncu renkli dil motifleri ve altında başka bir bezeme alanına ait sınırlandırmalar ve bezemeler görülmektedir.
Astar Rengi:	Koyu krem.
Tarih:	MÖ 560
Benzerleri:	Cook 1934, Pl. 14; Dupont-Thomas 2006, Fig. 3: Nau 41, 42.
Çizim:	

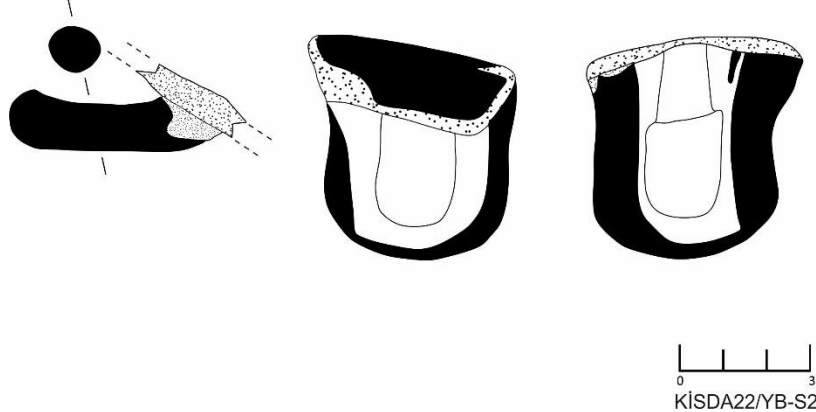
Kat. No:	19
Envanter No:	KİSDA21/YB-281
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Oinochoe/Olpe - Kaide
Özellikler:	Turuncu ve az miktarda kireç katkılı hamur. Dış yüzeyde parlar siyah firnisli. Kaide ile gövde kazıma çizgi ile sınırlandırılmış.
Astar Rengi:	Turuncu
Tarih:	MÖ 525
Benzerleri:	Sparkes-Talcott 1970, Fig. 157.
Çizim:	

Kat. No:	20
Envanter No:	KİSDA21/YB-490
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	? - Kulp
Özellikler:	Kahverengi iyi arındırılmış hamur. İç yüzeyde 5 adet kalın yiv bulunmaktadır ve kahverengi siyah alacalı boyanmıştır. Dış yüzeyde ise parlak siyah firnislidir.
Astar Rengi:	Turuncu
Tarih:	MÖ 525
Benzerleri:	Hernandez 2017, Fig. 9.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

Kat. No:	21
Envanter No:	KİSDA/YB-491
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Gövde parçası (?)
Özellikler:	Turuncu, az miktarda kireç katkılı hamur. İç ve dış yüzeyde parlak siyah firnislidir. Dış yüzeyde derin bir yiv bulunmaktadır.
Astar Rengi:	Turuncu
Tarih:	MÖ 525
Benzerleri:	Hernandez 2017, Fig. 9.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

Kat. No:	22
Envanter No:	KİSDA/YB-495
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Kylix(?)- Kaide
Özellikler:	Turuncu, iyi arındırılmış hamur. Kabın dış yüzeyi parlak siyah firnislidir. İç yüzeyde ise tondo kısmında siyah firnis ile oluşturulmuş nokta ve onu çevreleyen bir daire bezemesi yer almaktadır.
Astar Rengi:	Turuncu
Tarih:	MÖ 525
Benzerleri:	Hernandez 2017, Fig. 9.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

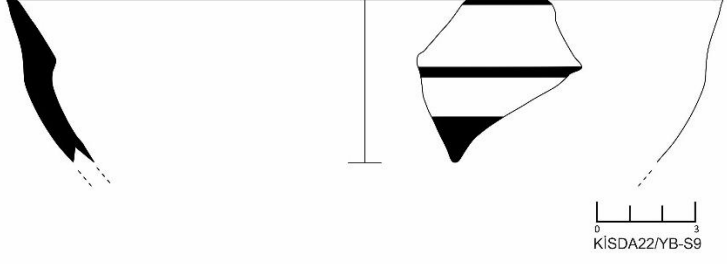
Kat. No:	23
Envanter No:	KİSDA21/YB-441
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Skyphos – Kulp/Gövde
Özellikler:	Turuncu, iyi arındırılmış hamur. İç ve dış yüzeyde parlak siyah firnislidir. Kulpun gövde ile birleştiği bölgede içbükey sert bir profil yapmaktadır.
Astar Rengi:	Turuncu
Tarih:	MÖ 540-525
Benzerleri:	Moore-Philippides 1986, pl. 111; Nörning 1995, Lev. 31: Fig. 45; Nörning 1996, Lev. 4: Fig. 28; Görkay 1999, Lev. 4: Fig. 24, Lev. 7: Fig. 65.
Çizim:	

Kat. No:	24
Envanter No:	KİSDA22/YB-2
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Skyphos- Kulp/Gövde
Özellikler:	Turuncu iyi arındırılmış hamur. İç ve dış yüzeyde parlak siyah firnislidir. Dış yüzeyde kulpların arası rezerve bırakılmıştır. Kabin içinde kulpların birleşme noktasında sert bir dışbükey profil görülmektedir.
Astar Rengi:	Turuncu
Tarih:	MÖ 545
Benzerleri:	Kreuzer 1998, Fig. 356; Nörning 1999, Lev. 1/21; Burrow 2000, Lev.73/108; 29 Oakley 2009, Fig. 6; Lolos 2011, Fig. 5..
Çizim:	

Kat. No:	25
Envanter No:	KİSDA21/YB-267
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Sykphos- Kulp
Özellikler:	Turuncu iyi arındırılmış hamur. İç ve dış yüzeyde parlak siyah firnislidir. Kulpun iç yüzeyinde kalan kısım rezerve bırakılmıştır.
Astar Rengi:	Turuncu
Tarih:	MÖ 545
Benzerleri:	Kreuzer 1998, Fig. 356; Nörling 1999, Lev. 1/21; Burrow 2000, Lev.73/108; Oakley 2009, Fig. 6; Lolos 2011, Fig. 5.29;.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

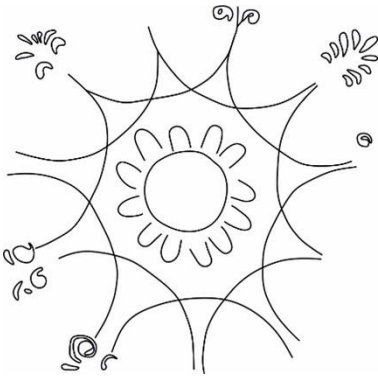
Kat. No:	26
Envanter No:	KİSDA21/YB-159
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Krater(?)-Gövde parçası
Özellikler:	Açık turuncu, yoğun miktarda mika katkılı hamur. İç yüzeyde kahverengi alacalı, damarlı boyalıdır. Dış yüzeyde ise krem boya üzerine grimsi siyah çizgisel bezemeler mevcuttur.
Astar Rengi:	İç yüzey: Turuncu Dış yüzey: krem.
Tarih:	MÖ 6. yüzyıl.
Benzerleri:	Özver 2012, Lev. 6: Kat. 42.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

Kat. No:	27
Envanter No:	KİSDA21/YB-482
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	İonia Kasesi
Özellikler:	Açık devetüyü ve iyi arındırılmış hamur. İç yüzeyde dudak kısmının biraz altından başlamak üzere parlak siyah firnislidir. Dış yüzeyde ise tamamen siyah firnislidir.
Astar Rengi:	Açık devetüyü
Tarih:	MÖ 570-540
Benzerleri:	Camera 2015, Fig. 17; Fabbro 2020, 35.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

Kat. No:	28
Envanter No:	KİSDA22/YB-9
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Ionia Kasesi
Özellikler:	Turuncumsu kahverengi ve iyi arındırılmış hamur. İç yüzeyde dudak kısmının biraz altından başlamak üzere parlak siyah firnislidir. Dış yüzeyde kabın omuz yaptığı bölgede kahverengi bant bezeme mevcuttur. Omuz kısmının altında belirli bir alan boş bırakılarak kabın geri kalanı parlak siyah firnis ile boyanmıştır.
Astar Rengi:	Krem
Tarih:	MÖ 570-550
Benzerleri:	Camera 2015, Fig. 35.
Çizim:	

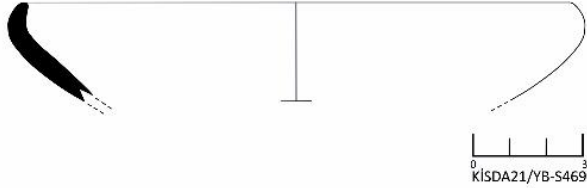
Kat. No:	29
Envanter No:	KİSDA21/YB-40
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Amphora – Gövde parçası
Özellikler:	Turuncu, yoğun miktarda mika, kireç ve ince taneli taşçık katkılı hamur. Dış yüzeyde açık kahverengi boya ile oluşturulmuş muhtemelen yatay “S” bezemesi yer almaktadır.
Astar Rengi:	Kahverengi
Tarih:	MÖ 650-620
Benzerleri:	Boardman 1967, Fig. 508, Boardman-Hayes 1973, Fig. 2258; Scherrer-Trinkle 2006, Kat. No: 15, 17.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

Kat. No:	30
Envanter No:	KİSDA21/YB-458
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Amphora – Gövde parçası
�zellikler:	Devetüyü, yoğun miktarda mika, kireç ve ince taneli taşçık katkılı hamur. Dış yüzeyde krem astar üzerine siyahımsı kahverengi tonlarında 2 adet kalın bant bezeme mevcuttur.
Astar Rengi:	Krem
Tarih:	M� 650-620
Benzerleri:	Sezgin 2009, Lev. 33: Khi1.03.
�zım:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

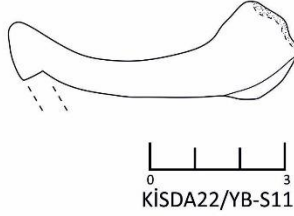
Kat. No:	31
Envanter No:	KİSDA21/YB-483
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Tabak
�zellikler:	Turuncu iyi arındırılmış hamur. �� ve dış yüzeyde parlak siyah firnislidir. Tondo kısmında birbirine kazıma yivlerle bağlı lotus palmet dizisi yer almaktadır. Lotus palmet dizisinin merkezinde ise kazıma yiv ile yapılmış rozet bezemesi bulunmaktadır.
Astar Rengi:	Kahverengi
Tarih:	M� 420-400
Benzerleri:	Hasdağlı 2010, 499; Sparkes-Talcott, 292: Kat. No: 784.
�zım:	

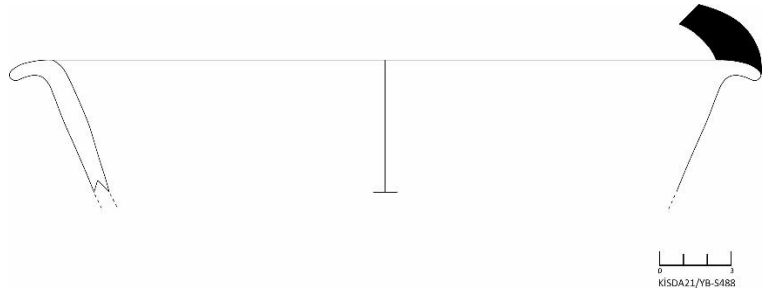
Kat. No:	32
Envanter No:	KİSDA21/YB-422
Buluntu Yeri:	Güneydoğu Zeytinlik
Form:	Tabak – Kaide/Tondo
Özellikler:	Açık devetüyü ve iyi arındırılmış hamur. İç ve dış yüzeyde parlak siyah firnislidir. Tondosunda baskı bezeme ile oluşturulmuş 2 adet kymation bezemesi yer almaktadır.
Astar Rengi:	-
Tarih:	MÖ 410-400
Benzerleri:	Sparkes-Talcott 1970, 278: Kat. No: 596, 293: Kat. No: 797.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

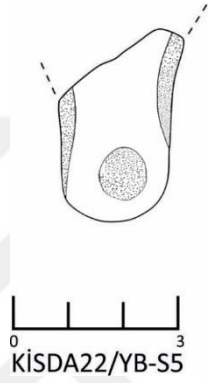
Kat. No:	33
Envanter No:	KİSDA21/YB-191
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Tabak(?)
Özellikler:	Kahverengi, yoğun mika katkılı hamur. Dış yüzeyde dıştaki kalın içteki ince olmak üzere 2 adet siyah daire bezeme mevcuttur. İç yüzeyde kahverengi boyalıdır. Merkezde baskı bezeme ile oluşturulmuş birer adet lotus ve palmet yer almaktadır.
Astar Rengi:	Kahverengi.
Tarih:	MÖ 400
Benzerleri:	Sparkes-Talcott, Fig. 463.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

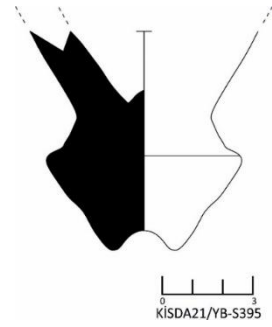
Kat. No:	34
Envanter No:	KİSDA21/YB-469
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Tabak
Özellikler:	Turuncu, iyi arındırılmış hamur. İç ve dışta parlak siyah firnislidir.
Astar Rengi:	-
Tarih:	MÖ 400-380
Benzerleri:	Sparkes-Talcott 1970, Kat. No: 876, Pl.33, Fig. 9; Dokuzboy 2017, Lev. 7: Res. 1.
Çizim:	

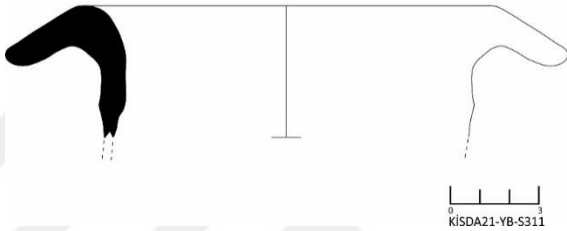
Kat. No:	35
Envanter No:	KİSDA21/YB-462
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	(?) – Tondo/Kaide
Özellikler:	Pembemsi turuncu iyi arındırılmış hamur. Kaidenin korunan parçasından anlaşılacağı üzere dışta parlak siyah firnislidir. İç yüzeyde ise kahverengi zemin üzerine parlak siyah firnisle palmet benzeri bir bezemeye ait olduğu düşünülen yaprak benzeri bezemeler mevcuttur.
Astar Rengi:	Kahverengi
Tarih:	MÖ 375
Benzerleri:	Herbert 1977, Fig. 28, 120; Nörning 1999, Lev. 22: 403-404; Norskov 2004, Fig. 9.3.20; Kerschner vd. 2008, Lev. 38: GrK 79.
Çizim:	

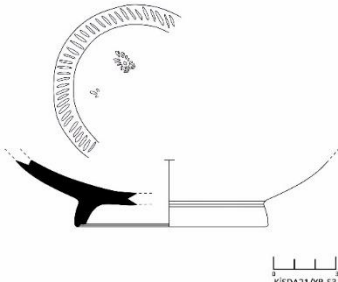
Kat. No:	36
Envanter No:	KİSDA22/YB-11
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Kantharos – Kulp parçası
Özellikler:	Grimsi devetüyü renkli oldukça iyi arındırılmış hamur. Parlak mat siyah firnislidir. Kulp ucunda sert biçimde yatay dönüş yapmaktadır.
Astar Rengi:	-Scherrer-Trinkl 2006, Kat. No: 441, Fig. 175; Hasdağlı 2010, Levha 35: İCS 15, İCS 17, İCS 26-28; Rotroff-Ntinou 2013, Fig. 31.
Tarih:	MÖ 375-350
Benzerleri:	
Çizim:	

Kat. No:	37
Envanter No:	KİSDA21/YB-488
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Lekane(?)
Özellikler:	Devetüyü, yoğun miktarda mika, kireç, ince taneli taşçık ve az miktarda şamot katkılı hamur. Dışa sarkıtılmış ve yuvarlatılmış ağzın dudak üzerinde kahverengi boyama, ayrıca dudağın alt kısmında kalan dar alanda kazıma yivler görülmektedir.
Astar Rengi:	Devetüyü
Tarih:	MÖ 4. yüzyıl
Benzerleri:	Dezer 2020, Kat. No: 20.
Çizim:	

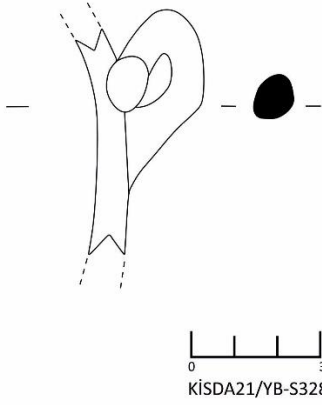
Kat. No:	38
Envanter No:	KİSDA22/YB-5
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Kandil
Özellikler:	Devetüyü, oldukça iyi arındırılmış hamur. İç ve dış yüzeyde parlak siyah firnislidir.
Astar Rengi:	-
Tarih:	MÖ 350
Benzerleri:	Howland 1958, Pl. 38/272, Pl. 41/411; Broneer 1977, Pl. 16/110.
Çizim:	

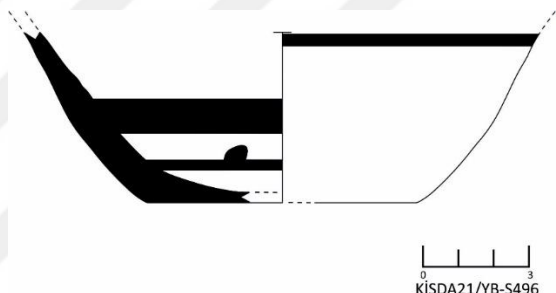
Kat. No:	39
Envanter No:	KİSDA21/YB-395
Buluntu Yeri:	Beyaz Villa Kesitleri
Form:	Amphora – Mantar dip parçası
Özellikler:	Turuncu, yoğun miktarda mika ve kireç katkılı hamur. Dip kısmının altında içbükey bir boşluk bulunmaktadır.
Astar Rengi:	Krem
Tarih:	MÖ 325-300
Benzerleri:	Şenol 2009, Fig. 26; Lawall 2014, Fig. 8.2/D; Gülsefa 2016, Kat. No: 55.
Çizim:	

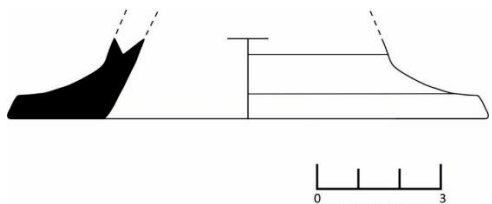
Kat. No:	40
Envanter No:	KİSDA21/YB-311
Buluntu Yeri:	Arıtma tesisi
Form:	Amphora
Özellikler:	Turuncu yoğun miktarda mika, az miktarda kireç katkılı hamur. Dışa sarkıtılmış mantar ağızlıdır.
Astar Rengi:	Krem
Tarih:	MÖ 300
Benzerleri:	Gülsefa 2016; Kat. No: 41; Finkielsztejn 2020a, Fig. 1.7-1.8.
Çizim:	

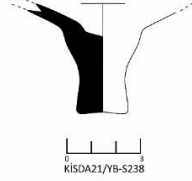
Kat. No:	41
Envanter No:	KİSDA21/YB-3
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Tabak
Özellikler:	Turuncu, iyi arındırılmış hamur. İç ve dış yüzeyde parlak siyah firnislidir. Tondo kısmında rulet bezemesi görülmektedir.
Astar Rengi:	-
Tarih:	MÖ 300-275
Benzerleri:	Thompson 1934, Fig. 115/C1; Kerschner vd. 2008, Lev. 38: GrK 138; Scott 2008, Pl. 40/TB34; Tüysüz 2022, Kat. No: 5, 7-10, 26.
Çizim:	

Kat. No:	42
Envanter No:	KİSDA21/YB-447
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Fincan(?) – Kulp parçası
Özellikler:	Turuncu, iyi arındırılmış hamur. Kahverengimsi siyah alacalı firnislidir.
Astar Rengi:	-
Tarih:	MÖ 300-250
Benzerleri:	Ceylancı 2019, Kat. No: 27, 190.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

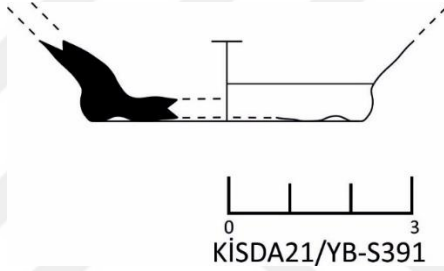
Kat. No:	43
Envanter No:	KİSDA21/YB-328
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Lekane(?) – Kulp parçası
Özellikler:	Turuncu, yoğun miktarda kireç, ince taneli taşçık ve az miktarda şamot katkılı hamur.
Astar Rengi:	Krem
Tarih:	MÖ 4-2. yüzyıl
Benzerleri:	Regev 2009, Fig. 27/151.
Çizim:	

Kat. No:	44
Envanter No:	KİSDA21/YB-496
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	(?) – Açık kap
Özellikler:	Kahverengimsi devetüyü, yoğun miktarda mika, kireç ve ince taneli taşçık katkılı hamur. İç yüzeyde biri kalın biri ince olmak üzere 2 adet kahverengi alacalı bant bezeme mevcuttur. Dış yüzeyde muhtemelen bir bant bezemeye ait boya kalıntıları görülmektedir.
Astar Rengi:	Devetüyü
Tarih:	MÖ 275-250
Benzerleri:	Saygıner 2019, Lev. 35: 380.
Çizim:	

Kat. No:	45
Envanter No:	KİSDA21/YB-28
Buluntu Yeri:	Batı Yamaç
Form:	Kantharos – Pedastal Kaide
Özellikler:	Pembesi turuncu, iyi arındırılmış hamur. Dış yüzeyde alacalı siyah kahverengi firnislidir.
Astar Rengi:	Kahverengi
Tarih:	MÖ 250
Benzerleri:	Coldstream vd. 2001, 34/e.
Çizim:	

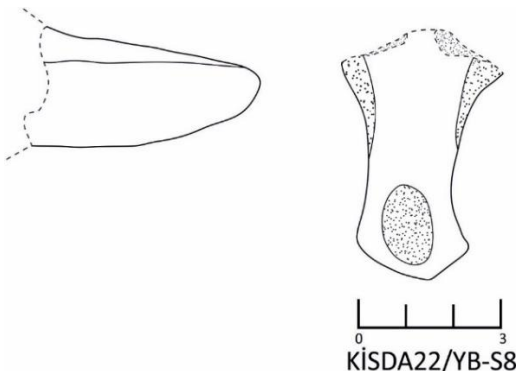
Kat. No:	46
Envanter No:	KİSDA21/YB-238
Buluntu Yeri:	Beyaz Villa Kesitleri
Form:	Amphora – Dip parçası
Özellikler:	Açık devetüyü, yoğun miktarda mika, kireç, ince taneli taşçık ve az miktarda şamot katkılıdır. Söz konusu amphora dibi Hieroteles grubu olarak anılmaktadır.
Astar Rengi:	Krem
Tarih:	MÖ 265-240
Benzerleri:	Gülsefa 2016, Kat. No: 63.
Çizim:	

Kat. No:	47
Envanter No:	KİSDA21/YB453
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Batı Yamacı Seramiği
Özellikler:	Pembemsi turuncu, iyi arındırılmış hamur. İç ve dış yüzeyde kırmızımsı kahverengi – siyah alacalı firnislidir. Dudak kısmı kazıma yiv ile belirginleştirilmiştir. Dış yüzeyde beyaz killi boya ile yapılmış yaprak bezemeleri mevcuttur. Yaprak bezemeleri ince bir çizgi ile birbirlerine bağlanmıştır.
Astar Rengi:	-
Tarih:	MÖ 250-175
Benzerleri:	Schafer 1968, Lev. 14: D58; Rotroff 1991, Fig. 69; Leon 1991, Lev. 27/B27; Bulut 2013, Fig. 17/67; Fırat 2018, Kat. No: 153, 155; James 2018, Pl. 5/44; Sağun 2022, Kat. No: 115-116.
Çizim:	

Kat. No:	48
Envanter No:	KİSDA21/YB-391
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	(?) – Kaide
Özellikler:	Pembemsi turuncu, yoğun miktarda kireç ve ince taneli taşçık katkılı hamur. Tondo kısmı kalın bir yiv ile belirginleştirilmiştir. Kabın iç yüzeyi ve kaidenin görünen kısmı kahverengimsi siyah boyalıdır.
Astar Rengi:	-Aktaş 2011, Kat. No: 36-37, 47.
Tarih:	MÖ 250-175
Benzerleri:	
Çizim:	

Kat. No:	49
Envanter No:	KİSDA21/YB-203
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Tabak (?)
Özellikler:	Gri, yoğun miktarda kireç ve ince taneli taşçık katkılı hamur. İç ve dış yüzeyde metalik siyah firnislidir. İç yüzeyde baskı tekniğiyle oluşturulmuş rulet bezemesi yer almaktadır.
Astar Rengi:	-
Tarih:	MÖ 3. yüzyıl
Benzerleri:	Sağun 2022, Kat. No: 88.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

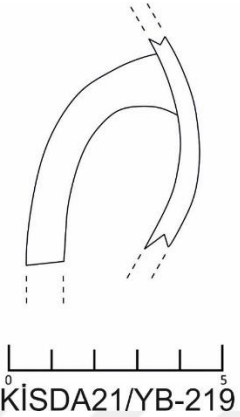
Kat. No:	50
Envanter No:	KİSDA21/YB-492
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Kalıp yapımı seramik
Özellikler:	Turuncu, iyi arındırılmış hamur. İç ve dış yüzeyde metalik siyah firnislidir. Dış yüzeyde palmet kabartması görülmektedir.
Astar Rengi:	-
Tarih:	MÖ 225-175
Benzerleri:	Rotroff 1982, Fig. 151, 263.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

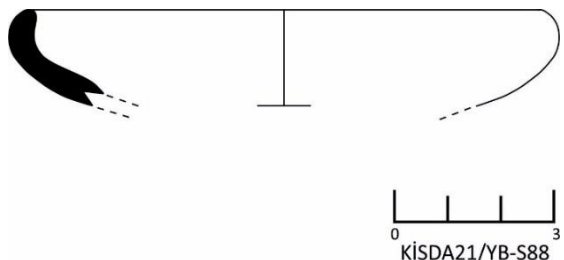
Kat. No:	51
Envanter No:	KİSDA22/YB-8
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Kandil
Özellikler:	Pembe, yoğun miktarda kireç katkılı hamur. İç ve dış yüzeyde siyahımsı alacalı koyu kahverengi firnislidir.
Astar Rengi:	-
Tarih:	MÖ 3. yüzyıl
Benzerleri:	Howland 1958, Pl. 41: 414; Brogan 2000, Fig. 22/65; Aleotti 2017, Fig. 11.
Çizim:	

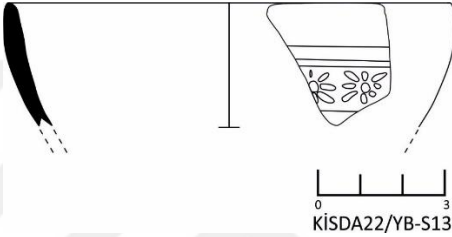
Kat. No:	52
Envanter No:	KİSDA21/YB-321
Buluntu Yeri:	Arıtma tesisi
Form:	Amphora – Kulp parçası
Özellikler:	Turuncu, yoğun miktarda mika, kireç ve ince taneli taşçık katkılı. Ağızdan omuza kulp parçası.
Astar Rengi:	Turuncumsu bej
Tarih:	MÖ 3. yüzyıl sonları
Benzerleri:	Finkielsztejn 2020b, 30.111.1018.2.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

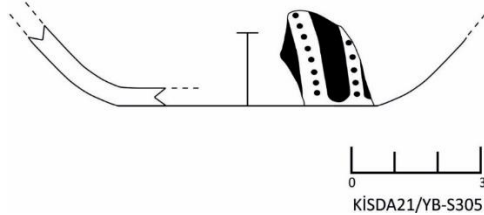

Kat. No:	53
Envanter No:	KİSDA21/YB-312
Buluntu Yeri:	Arıtma tesisi
Form:	Amphora – Ephesos/Nikandros Grubu
Özellikler:	Turuncu, yoğun mika ve kireç katkılı hamur. Dışa sarkıtılmış ağız.
Astar Rengi:	Turuncumsu bej astar.
Tarih:	MÖ 3-2. yüzyıl
Benzerleri:	Finkielsztejn 2020b, 449.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

Kat. No:	54
Envanter No:	KİSDA21/YB-219
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Amphora
Özellikler:	Krem, yoğun miktarda mika, kireç ve ince taneli taşçık katkılı hamur. Boyundan ağza kulpludur.
Astar Rengi:	Krem
Tarih:	MÖ 3-2. yüzyıl
Benzerleri:	Sağun 2022, Kat. No: 249.
Çizim:	

Kat. No:	55
Envanter No:	KİSDA21/YB-88
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Tabak
Özellikler:	Turuncu, yoğun miktarda mika katkılı hamur. İç ve dış yüzeyde kahverengimsi kırmızı firnislidir.
Astar Rengi:	Turuncu
Tarih:	MÖ 3-1. Yüzyıl
Benzerleri:	Kılıç 2019, Kat. No: 11, 13, 21.
Çizim:	

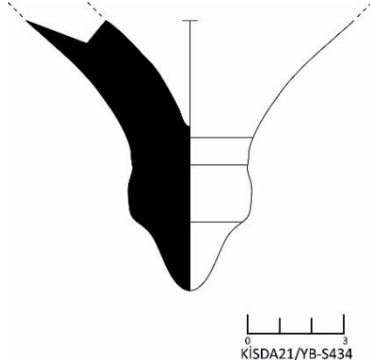
Kat. No:	56
Envanter No:	KİSDA22/YB-13
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Kalıp yapımı seramik
Özellikler:	Turuncu, iyi arındırılmış hamur. İç yüzeyde siyah, dış yüzeyde kahverengi siyah alacalı firnislidir. Dış yüzeyde ağızın altında 8 yapraklı rozet kabartması yer almaktadır.
Astar Rengi:	Öz 2022, Fig. 69.
Tarih:	MÖ 150-50
Benzerleri:	
Çizim:	

Kat. No:	57
Envanter No:	KİSDA21/YB-305
Buluntu Yeri:	Beyaz Villa Kesitleri
Form:	Kalıp yapımı seramik
Özellikler:	Gri, iyi arındırılmış hamur. İç ve dış yüzeyde metalik siyah firnislidir. Gövde üzerinde istiridye kabartması mevcuttur.
Astar Rengi:	-
Tarih:	MÖ 146-86
Benzerleri:	Edwards 1975, Fig. 898; Rotroff 1982, Fig. 336, 338, 341; Rotroff 1997, Fig. 437; Leon 1991, Lev. 83/D39; Yedidağ 2011, KY 14.
Çizim:	

Kat. No:	58
Envanter No:	KİSDA21/YB-437
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Amphora
Özellikler:	Turuncu, yoğun mika, kireç ve ince taneli taşçık katkılı hamur. Dış yüzeyde kahverenginin tonlarında yatay formlu ince ve kalın çizgisel bezemelerle birlikte siyah firnisle yapılmış dikey formlu muhtemelen bitkisel bir bezemeye ait boya izleri görülmektedir.
Astar Rengi:	Kahverengi
Tarih:	MÖ 2. yüzyıl
Benzerleri:	Rotroff 2006, Fig. 217, 219.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

Kat. No:	59
Envanter No:	KİSDA21/YB-497
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Amphora(?)
Özellikler:	Kahverengimsi turuncu, yoğun miktarda mika, kireç ve ince taneli taşçık katkılı hamur. Dış yüzeyde koyu kahverengi renkte yapılmış rastgele fırça izleriyle oluşturulan bezeme mevcuttur.
Astar Rengi:	Devetüyü
Tarih:	MÖ 2. yüzyıl sonları
Benzerleri:	Rotroff 2006, Fig. 228.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

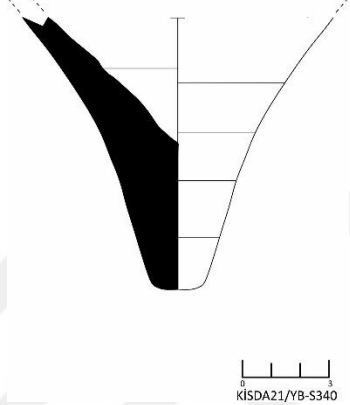
Kat. No:	60
Envanter No:	KİSDA21/YB-116
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Ticari amphora – Knidos amphorası
Özellikler:	Turuncu, yoğun miktarda mika ve kireç katkılı hamur.
Astar Rengi:	Bej
Tarih:	MÖ 2-1. yüzyıl
Benzerleri:	Leonard 1998, Fig. 3.4.5, Fig. 3.4.6; Korkmaz 2011, Kat. No: 43; Aslan 2019b, Fig. 15.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

Kat. No:	61
Envanter No:	KİSDA21/YB-434
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Ticari amphora – Knidos amphorası
Özellikler:	Turuncu, yoğun miktarda mika ve kireç katkılı hamur.
Astar Rengi:	Bej
Tarih:	MÖ 2-1. yüzyıl
Benzerleri:	Gülsefa 2016, Kat. No: 44.
Çizim:	

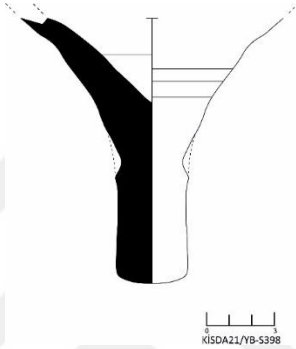
Kat. No:	62
Envanter No:	KİSDA21/YB-216
Buluntu Yeri:	Güney sahil
Form:	Amphora – Ağız ve kulp parçası
Özellikler:	Turuncu, mika ve ince taneli taşçık katkılı hamur.
Astar Rengi:	Kahverengimsi turuncu
Tarih:	MÖ 300-0
Benzerleri:	Beecky 2013, Pl. 10; Gülsefa 2016, Kat. No: 47.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

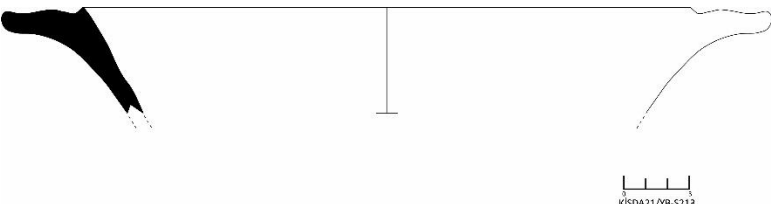
Kat. No:	63
Envanter No:	KİSDA21/YB-231
Buluntu Yeri:	Güney sahil
Form:	Olpe(?) - Kaide
Özellikler:	Turuncu, yoğun miktarda mika ve kireç katkılı hamur.
Astar Rengi:	Turuncu
Tarih:	MÖ 50-0
Benzerleri:	Doksanaltı 2006, Çizim 1006.
Çizim:	

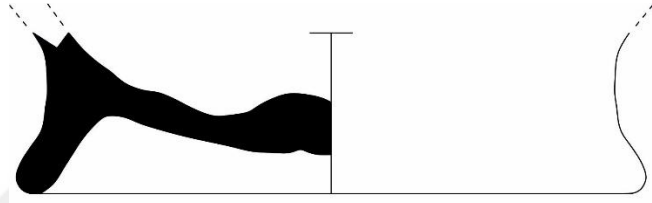
Kat. No:	64
Envanter No:	KİSDA21/YB-117
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Unguentarium(?) – Sivri dipli amphora
Özellikler:	Kahverengi, yoğun miktarda mika, kireç ve ince taneli taşçık katkılı hamur.
Astar Rengi:	Kahverengi
Tarih:	MÖ 4 - MS 1. yüzyıl
Benzerleri:	https://www.britishmuseum.org/collection/object/G_1814-0704-666 ; https://www.britishmuseum.org/collection/object/G_1814-0704-664 ; https://www.britishmuseum.org/collection/object/G_1964-0408-15 .
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

Kat. No:	65
Envanter No:	KİSDA21/YB-340
Buluntu Yeri:	Arıtma tesisi
Form:	Amphora – Sivri dip parçası
Özellikler:	Kahverengimsi turuncu, yoğun miktarda mika, kireç ve taşçık katkılı hamur. Gövde üzerinde yivler mevcuttur.
Astar Rengi:	Krem
Tarih:	MS 0-50
Benzerleri:	Kilcher 1995, Pl. 182/3885.
Çizim:	

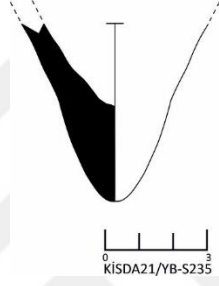
Kat. No:	66
Envanter No:	KİSDA21/YB-332
Buluntu Yeri:	Arıtma tesisi
Form:	Tabak
Özellikler:	Turuncu, yoğun miktarda mika, kireç ve ince taneli taşçık katkılı hamur.
Astar Rengi:	Turuncu
Tarih:	MS 25-40
Benzerleri:	Hayes 1972, Form 18: 461.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

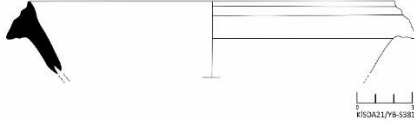
Kat. No:	67
Envanter No:	KİSDA21/YB-398
Buluntu Yeri:	Güneydoğu zeytinlik
Form:	Amphora – Sivri dip parçası
Özellikler:	Devetüyü, yoğun miktarda mika, kireç ve ince taneli taşçık katkılı hamur.
Astar Rengi:	Devetüyü
Tarih:	MS 30-50
Benzerleri:	Kilcher 1995, Pl. 123/2379.
Çizim:	

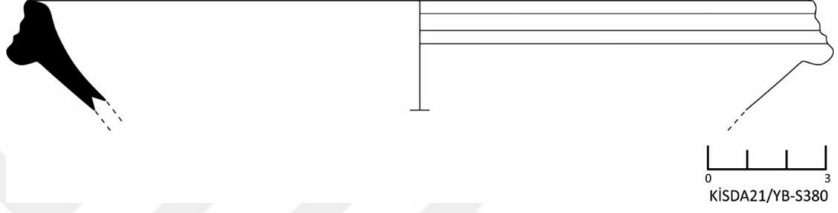
Kat. No:	68
Envanter No:	KİSDA21/YB-213
Buluntu Yeri:	Güney sahil
Form:	(?) – Ağız ve gövde parçası
Özellikler:	Açık kahverengi, yoğun miktarda mika, kireç ve ince taneli taşçık katkılı hamur. Geniş bir ağız tablasına sahiptir. Dudak kısmı ise ağız tablasından çıkıntı yapmıştır. Kabın ağız tablasında yivler mevcuttur.
Astar Rengi:	Devetüyü
Tarih:	MS 0-75
Benzerleri:	Hayes 1972, Form 21: 500; Doksanaltı 2006, Çizim No: 445.
Çizim:	

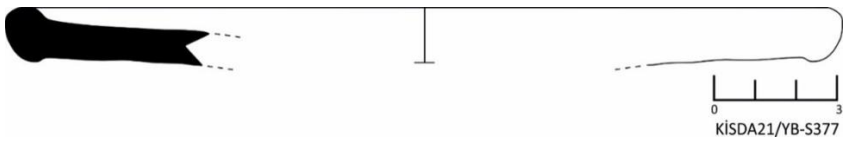
Kat. No:	69
Envanter No:	KİSDA21/YB-233
Buluntu Yeri:	Güney sahil
Form:	Kaide
Özellikler:	Turuncu, yoğun miktarda mika, kireç ve az miktarda ince taneli taşçık katkılı hamur.
Astar Rengi:	Açık turuncu
Tarih:	MS 125-150 (?)
Benzerleri:	Hayes 2008, Fig. 52, Pl. 77: 1653.
Çizim:	 0 3 KİSDA21/YB-S233

Kat. No:	70
Envanter No:	KİSDA21/YB-294
Buluntu Yeri:	Güney sahil
Form:	Ağız ve gövde parçası
Özellikler:	Turuncu, yoğun miktarda mika, kireç, ince taneli taşçık ve şamot katkılı hamur. Dışa sarkıtılmış ağız. Gövde üzerinde 2 adet kabartma yiv bulunmaktadır.
Astar Rengi:	Açık turuncu
Tarih:	MS 3. Yüzyıl
Benzerleri:	Erön 2013, Lev. 38: Kat. No: 28.
Çizim:	Parça form vermediğinden çizilmedi.

Kat. No:	71
Envanter No:	KİSDA21/YB-235
Buluntu Yeri:	Güney sahil
Form:	Amphora – Variant C Snp III
Özellikler:	Kahverengi, az miktarda mika, yoğun miktarda kireç ve ince taneli taşçık katkılı hamur. Dip kısmında çam reçinesi kalıntısı korunmuştur.
Astar Rengi:	Kahverengi
Tarih:	MS 4-5. yüzyıl
Benzerleri:	Opalt 2010, Fig. 1.7; Tekocak-Zoroğlu 2013, Fig. 10.
Çizim:	

Kat. No:	72
Envanter No:	KİSDA21/YB-381
Buluntu Yeri:	Güneydoğu zeytinlik
Form:	Kase(?)
Özellikler:	Turuncu, yoğun miktarda mika ve kireç katkılı hamur. Ağız tablasında 2 adet yiv mevcuttur. Kabın dışında, dudak altında 2 adet kalın kazıma yiv görülmektedir.
Astar Rengi:	Açık turuncu
Tarih:	MS 450-475
Benzerleri:	Hayes 1972, Form 82: 1117, Form 84: 1120.
Çizim:	

Kat. No:	73
Envanter No:	KİSDA21/YB-380
Buluntu Yeri:	Güneydoğu Zeytinlik
Form:	Ağız ve gövde parçası
Özellikler:	Turuncumsu kırmızı ve iyi arındırılmış hamur. Dışta profil veren ağız üzerinde 3 adet yiv bulunmaktadır. Yivlerin arasında çentiklerle oluşturulmuş rulet bezemesi yer almaktadır.
Astar Rengi:	Turuncumsu kırmızı
Tarih:	MS 450-475
Benzerleri:	Hayes 1972, Fig. 13; Ergürer 2018, Fig. 7/90.
Çizim:	

Kat. No:	74
Envanter No:	KİSDA21/YB-377
Buluntu Yeri:	Güneydoğu Zeytinlik
Form:	Ağız ve gövde parçası
Özellikler:	Turuncu ve iyi arındırılmış hamur. Dudak kısmı yuvarlatılmış ve kalınlaştırılarak belirginleştirilmiştir.
Astar Rengi:	Açık kırmızı
Tarih:	MS 5. yüzyıl
Benzerleri:	Hayes 1972, Form 89.
Çizim:	

Kat. No:	75
Envanter No:	KİSDA21/YB-ETÜT01-S1
Buluntu Yeri:	Batı Yamaç
Cins:	Bronz Sikke
Özellikler:	Eser yoğun derecede korozyona uğramıştır.
Tarih:	Hellenistik Dönem
Benzerleri:	-

Kat. No:	76
Envanter No:	KİSDA21/YB-ETÜT02-S2
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Cins:	Bronz Sikke
Özellikler:	“Çukur Sikke” olarak anılan buluntu yoğun korozyona uğramıştır. Üzerinde yalnızca daire formlu çerçeveye ait olduğu düşünülen kabartma görülmektedir.
Tarih:	Bizans Dönemi
Benzerleri:	Ünal-Bülbül 2005, Sikke 4; Toy 2019, Lev. 1-7.

Kat. No:	77
Envanter No:	KİSDA21/YB-T6
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Olynthos Değirmeni
Özellikler:	Bazalttan yapılmıştır. Üzerinde yoğun patina izleri bulunmaktadır. Korunan parçanın üzerinde mil yuvası görülmektedir. Alt yüzeyinde tarihleme için oldukça önemli olan tek yönlü eğik yivler bulunmaktadır.
Tarih:	Klasik Dönem – Hellenistik Dönem
Benzerleri:	Frankel 2003, Fig. 8, 10; Wells 2012, Fig. 140; Highcock vd 2015, Fig. 6.10.

Kat. No:	78
Envanter No:	KİSDA21/YB-ETÜT08
Buluntu Yeri:	Doğu Yamaç
Form:	Tezgah Ağırlığı
Özellikler:	Turuncu renkli, mika, kireç ve ince taneli taşçık katkılı hamur. Diskoid formlu tezgah ağırlığının üst kısmında 2 adet asma deliği bulunmaktadır.
Astar Rengi:	Turuncu.
Tarih:	Hellenistik Dönem
Benzerleri:	Chavane 1975, Kat. No: 237-238, 256; Taşlıalan-Bear 2005, Fig. 56; Tütüncüler 2005, Kat. No: 269-Env. No: 2715 a, Kat. No: 270-Env. No: 2715 b; Aslan 2007, Lev. 64: Res. 36, Lev. 66: Res. 37, Lev. 84: Res. 46, Özdemir, Kat. No: 23, 27, 31-32.

LEVHALAR

a

a(Fotoğraf: Suat ATEŞLİER)

b(Fotoğraf: Suat ATEŞLİER)

a

b

a

b

a

b

a

b

a

b

a

b

a

b

a

b

a

b

a

b

a

0 3
KİSDA21/YB-S435

a) Kat. No.: 1

0 3
KİSDA21/YB-S436

b) Kat. No.: 2

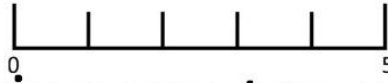
0 5
KİSDA22/YB-1

a) Kat. No.: 3

0 5
KİSDA22/YB-7

b) Kat. No.: 4

KİSDA21/YB-99

a) Kat. No.: 5

KİSDA21/YB-S188

b) Kat. No.: 6

KİSDA21/YB-S470

a) Kat. No.: 7

KİSDA21/YB-481

b) Kat. No.: 8

0 5
KİSDA22/YB-3

a) Kat. No.: 9

0 5
KİSDA22/YB-6

b) Kat. No.: 10

0 5
KİSDA22/YB-4

a) Kat. No.: 11

0 5
KİSDA21/YB-87

b) Kat. No.: 12

LEVHA 21

0 5
KISDA21/YB-468

a) Kat. No.: 13

0 5
KISDA21/YB-439

b) Kat. No.: 14

0 5
KİSDA21/YB-20

a) Kat. No.: 15

0 5
KİSDA22/YB-10

b) Kat. No.: 16

0 5
KİSDA21/YB-463

a) Kat. No.: 17

0 5
KİSDA21/YB-97

b) Kat. No.: 18

0 5
KİSDA21/YB-281

a) Kat. No.: 19

0 5
KİSDA21/YB-S490

b) Kat. No.: 20

0 3
KİSDA21/YB-S491

a) Kat. No.: 21

0 5
KİSDA21/YB-495

b) Kat. No.: 22

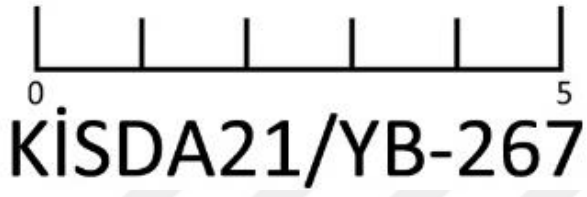
0 5
KİSDA21/YB-S441

a) Kat. No.: 23

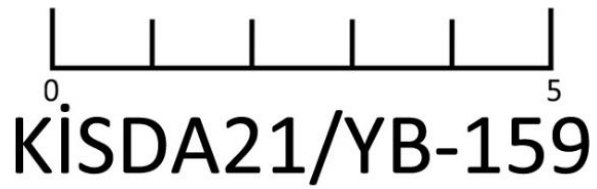

0 5
KİSDA22/YB-2

b) Kat. No.: 24

a) Kat. No.: 25

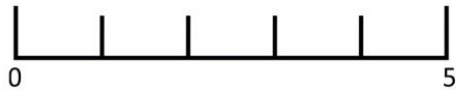

b) Kat. No.: 26

KİSDA21/YB-482

a) Kat. No.: 27

KİSDA22/YB-9

b) Kat. No.: 28

0 5
KİSDA21/YB-40

a) Kat. No.: 29

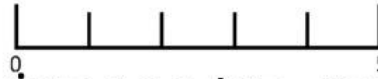
0 5
KİSDA21/YB-458

b) Kat. No.: 30

KİSDA21/YB-S483

b) Kat. No.: 31

KİSDA21/YB-422

a) Kat. No.: 32

0 5
KİSDA21/YB-191

Kat. No.: 33

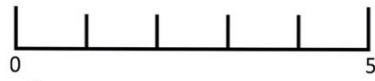
0 5
KİSDA21/YB-469

a) Kat. No.: 34

KİSDA21/YB-S462

b) Kat. No.: 35

KİSDA22/YB-11

a) Kat. No.: 36

0 1 2 3 4 5
KISDA21/YB-488

a) Kat. No.: 37

a) Kat. No.: 38

b) Kat. No.: 39

0 1 2 3 4 5
KİSDA21/YB-311

a) Kat. No.: 40

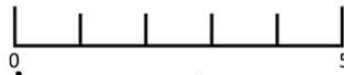
0 1 2 3 4 5
KİSDA21/YB-3

b) Kat. No.: 41

KİSDA21/YB-447

a) Kat. No.: 42

KİSDA21/YB-328

b) Kat. No.: 43

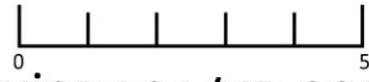
0 5
KİSDA21/YB-496

a) Kat. No.: 44

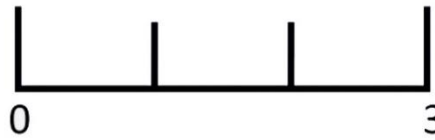
0 5
KİSDA21/YB-28

b) Kat. No.: 45

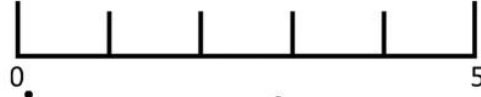
KİSDA21/YB-238

a) Kat. No.: 46

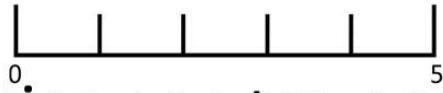
KİSDA21/YB-S453

b) Kat. No.: 47

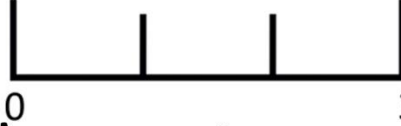
KİSDA21/YB-391

a) Kat. No.: 48

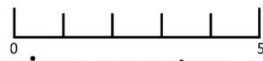
KİSDA21/YB-203

b) Kat. No.: 49

KİSDA21/YB-S492

a) Kat. No.: 50

KİSDA22/YB-8

b) Kat. No: 51

0 5
KİSDA21/YB-321

a) Kat. No.: 52

0 5
KİSDA21/YB-312

b) Kat. No.: 53

0 5
KİSDA21/YB-219

a) Kat. No.: 54

0 5
KİSDA21/YB-88

b) Kat. No.: 55

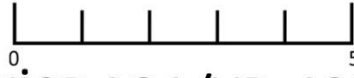
0 5
KİSDA22/YB-13

a) Kat. No.: 56

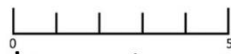
0 3
KİSDA21/YB-S305

b) Kat. No.: 57

KİSDA21/YB-437

a) Kat. No.: 58

KİSDA21/YB-497

b) Kat. No.: 59

0 3
KİSDA21/YB-S116

a) Kat. No.: 60

0 5
KİSDA21/YB-S434

b) Kat. No.: 61

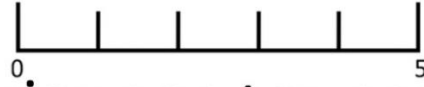
KİSDA21/YB-216

a) Kat. No.: 62

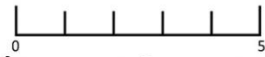
KİSDA21/YB-231

b) Kat. No.: 63

KİSDA21/YB-117

a) Kat. No.: 64

KİSDA21/YB-S340

b) Kat. No.: 65

0 5
KİSDA21/YB-332

a) Kat. No.: 66

0 5
KİSDA21/YB-S398

b) Kat. No.: 67

0 1 2 3 4 5
KİSDA21/YB-213

a) Kat. No.: 68

0 1 2 3 4 5
KİSDA21/YB-233

b) Kat. No.: 69

0 1 2 3 4 5
KİSDA21/YB-294

a) Kat. No.: 70

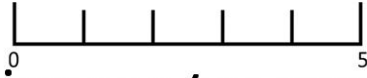
0 1 2 3 4 5
KİSDA21/YB-235

b) Kat. No.: 71

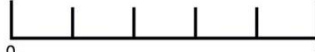
0 1 2 3 4 5
KİSDA21/YB-381

c) Kat. No.: 72

KİSDA21/YB-S380

a) Kat. No.: 73

KİSDA21/YB-S377

b) Kat. No.: 74

KİSDA21/YB-ETÜT01-S1

a

KİSDA21/YB-ETÜT01-S2

b

0 10
KİSDA21/YB-T6

a

KİSDA21/YB-T6

b

0 3
KİSDA21/YB-ETÜT08

c